

**GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
BIROUL PENTRU REINTEGRARE
MINISTERUL APĂRĂRII**

OMAGIU ȘI RECUNOȘTINȚĂ

**În memoria eroilor
căzuți în luptele de la Nistru**

Chișinău, 2 martie 2017

Colegiul de redacție: **Gheorghe BĂLAN, viceprim-ministru**
Gheorghe GALBURA, viceministru al Apărării
dr. hab. Constantin MANOLACHE
dr. Vitalie CIOBANU

Autori: **dr. hab. Gheorghe COJOCARU**
dr. Vitalie CIOBANU
Gheorghe BĂLAN
Alexandru NOROC
Alexandru CHIRILENCO

Redactare științifică: **Valeriu RUSU**
Ludmila GRIBINEȚ

Consultant: **Boris TĂLĂMBUȚĂ**

Paginare și copertă: **Kateryna RUSSU**

Prelucrare imagini: **Alexandru CHIRILENCO**
Andrei HANGANU

Lectori: **dr. Alexandru COSMESCU**
Tamara MANOLACHE

Pictor: **Eduard STAHI**

**Lucrarea a fost elaborată în cadrul Centrului de Cultură și Istorie Militară
și aprobată de Consiliul Științific al Bibliotecii Științifice Centrale „A. Lupan”
(Institut) a Academiei de Științe a Moldovei**

Prin publicarea volumului de față, aducem un profund omagiu eroilor neamului, tuturor celor care în anii 1991-1992 au căzut în luptele pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova. Prezentăm în paginile ce urmează numele martirilor care ne-au apărat țara. Lista a fost structurată în ordinea alfabetică a numelor.

Această nouă ediție, revăzută, însumează numele a 299 de reprezentanți ai structurilor de forță, voluntari, combatanți mobilizați din rezerva militară, care au murit în lupte, dar și ale celor care, ulterior, au decedat din cauza rănilor, ori ale cărora, din diverse motive, n-au fost incluse în listele anterioare.

Din păcate, până la acest moment, nici administrațiile locale, nici centrele militare teritoriale nu au definitivat respectivele liste.

Echipa care a lucrat asupra prezentului volum a consultat cu responsabilitate sursele oficiale accesibile, dar și a contactat, în măsura posibilităților, rudele apropiate ale celor despre care intuia că ar putea exista informații inexacte. A omis informațiile ce puteau da naștere la speculații, cele neverificate, cele ce puteau genera manipulări, ori cele ce constituie secret de stat. Totuși, în pofida muncii noastre meticuloase, nu suntem siguri că, de această dată, prezentăm numărul final al eroilor căzuți în războiul de la Nistru. Sperăm însă că, prin modesta noastră implicare, am contribuit la recuperarea memoriei istorice.

La începutul anilor '90, sub influența forțelor conservatoare locale și a conducerii de la Moscova, pe teritoriul Republicii Moldova și-a declarat independența autoproclamata republică moldovenească nistreană.

Eforturile forțelor democratice de a detensiona situația în baza unei politici de conciliere au eșuat. Au fost create mai multe comisii, care promovau evitarea confruntărilor armate, restabilirea ordinii și activității legale a organelor de conducere pe teritoriul din stânga Nistrului. Acestor tendințe li se opunea însă, cu vehemență, dorința de a reveni la imperiul sovietic, politica de reîmpărțire a sferelor de influență între marile puteri, catalizate, la rândul lor, de grupările mafioate, care au fost, de fapt, principalele cauze ale începerii războiului de pe Nistru. Forțele procomuniste nu puteau accepta noile circumstanțe; căutau diferite moduri de revenire la vechile tradiții și la vechile hotare. Susținătorii locali ai acestor idei deveniseră simple marionete în mâinile „marilor minți” de la Moscova. În plus, în Moldova își făcuseră apariția și s-au stabilit actorii principali ai construcției viitoarei republici separatiste, care anterior colindaseră întregul spațiu sovietic, realizând diverse misiuni.

Începând cu luna septembrie 1989, în partea stângă a Nistrului s-au declanșat un șir de acțiuni antimoldovenești susținute de forțele antidemocratice de la Moscova. În scurt timp, liderii comitetelor muncitorești și nomenclatura comunistă au convocat, în satul Parcani (raionul Slobozia), „congresul deputaților de toate nivelurile” din raioanele și orașele din stânga Nistrului, în cadrul căruia aceștia și-au declarat opțiunea pentru autonomia în raport cu Republica Moldova și nerecunoașterea actelor legislative ale RSSM.

În temeiul hotărârilor adoptate de către instituțiile autoproclamate și cu scopul de a susține „structura statală” a acestora au fost create detașamente înarmate, intitulate „unități de susținere a miliției”.

Prin ordinul din 11 martie 1991 al locțiitorului președintelui executivului din or. Tiraspol, pe lângă executivul orașenesc a fost creat un detașament de miliție civilă, constituit din 200 de persoane. Membrii acestuia purtau uniformă militară de camuflaj fără semne distinctive și erau echipați cu bastoane de cauciuc. Detașamentul efectua paza edificiului Sovietului orașenesc și se subordona așa-numitului Consiliu unit al comitetelor de muncitori (OSTK) din Tiraspol. Hotărâri similare au fost adoptate și de către sovietele orașenești din Dubăsari și Râbnița, unde au fost create așa-numitele detașamente de muncitori de ajutorare a miliției, cu un efectiv de 300 și, respectiv, 100 de persoane.

Detașamentul din or. Dubăsari era echipat cu uniformă militară de camuflaj, primită din Tiraspol, cu bastoane de cauciuc, stații radio de tip militar, dar și cu muniții din arsenalul unităților armatei sovietice. În luna martie, asupra a patru membri ai detașamentului au fost găsite 64 de grenade antipersonal F-1, 44 calupuri (brichete) cu trinitrotoluen, alte muniții, care au fost imediat confiscate. În baza acestor detașamente s-au și format ulterior forțele armate ale separatiștilor din stânga Nistrului, utilizate în realizarea planurilor pe care le nutreau liderii lor și în escaladarea unor conflicte social-politice.

Prin hotărârea din 6 mai 1991 a așa-numitului soviet suprem transnistrian, secțiile raionale și alte instituții ale Ministerului de Interne, localizate în partea stângă a râului Nistru, au fost scoase din subordinea Ministerului de Interne al Republicii Moldova, în regiune organizându-se Direcția de interne, Procuratura, alte structuri nerecunoscute, care și-au adoptat propriile legi.

Organizația „Patrioții din Dubăsari” adresa locuitorilor din acest oraș și din satele din stânga Nistrului apeluri prin care îndemneau la nesupunere față de prevederile Constituției și legilor Republicii Moldova. Scrisoarea era înțesată de calomnii și în-

cerca să discrediteze structurile Ministerului de Interne. Acțiunile de intimidare a populației din localitățile din stânga Nistrului și de discreditare a structurilor statale oficiale au continuat pe parcursul mai multor luni.

După eșecul puciului din august, autoritățile din Transnistria și-au intensificat acțiunile orientate spre destrămarea unității teritoriale a Moldovei. Începând cu 1 septembrie 1991, un grup de femei din Tiraspol și Bender au blocat, timp de o lună, calea ferată.

La 6 septembrie 1991, în conformitate cu hotărârea Sovietului suprem transnistrian, intitulată „Cu privire la măsurile de apărare a suveranității și independenței Transnistriei”, a fost creată așa-numita gardă republicană.

După organizarea acestor instituții și structuri antistatale, în perioada 10-12 septembrie 1991, la indicațiile șefilor din Districtul militar Odesa și a șefilor Armatei a 14-a rusă, a fost convocată adunarea ofițerilor și plutonierilor, care au declarat că, indiferent de deciziile ministrului apărării al URSS, ei vor trece de partea separatiștilor și, în caz de complicare a situației, vor proceda la apărarea acestora.

Deoarece personalul secțiilor de poliție din stânga Nistrului continua să se conducă de legislația Republicii Moldova, forțele separatiste au decis să formeze un minister de interne paralel. Astfel, la 10 septembrie 1991, a fost emis ordinul așa-numitei Direcții de interne transnistriene care dispunea crearea la Râbnița a unei secții locale de miliție. Concomitent, se proferau amenințări la adresa poliției și pichetate secțiile raionale de poliție și alte structuri ale Ministerului de Interne.

La 11 septembrie, hotărârea Prezidiului sovietului suprem transnistrian – „Cu privire la forțele armate pe teritoriul Transnistriei” – a invalidat Decretul Președintelui Republicii Moldova cu privire la evacuarea forțelor armate ale URSS și celor ale Ministerului de Interne al URSS de pe teritoriul Republicii Moldova. Conform acestui act, decretul își înceta puterea legală pe teritoriul autoproclamatei republici moldovenești nistrene.

Sub presiunea autorităților locale, la 19 septembrie, secția de poliție din or. Râbnița a trecut sub jurisdicția Direcției de interne a Transnistriei.

La 20 septembrie, Sovietul orășenesc Dubăsari a adoptat decizia de a desființa secția raională de poliție și de a crea o secție raională de miliție transnistriană.

La 22 septembrie, secția raională de poliție Camenca a trecut și ea sub autoritatea separatiștilor.

La 1 octombrie 1991, a fost semnat un protocol de conciliere și redresare a situației din zona de conflict. Punctele 3 și 4 ale protocolului de conciliere prevedeau suspendarea hotărârilor cu privire la instituirea structurilor de stat ilegale și resubordonarea organelor existente ale puterii și administrației de stat. Contrar acestor decizii, în or. Râbnița, în zona combinatului metalurgic, a fost creată o tabără în al cărei perimetru se adunau așa-numitele detașamente de muncitori din or. Dubăsari și Râbnița. Se întreprindeau acțiuni ilegale de intimidare și șantajare a colaboratorilor de poliție rămași fideli Republicii Moldova.

Aceste acțiuni ilegale deveneau din ce în ce mai violente. La 2 octombrie 1991, executivul din Tiraspol a adoptat rezoluția nr. 20, cunoscută și ca rezoluția „Cu privire la reorganizarea direcției de miliție orășenească a departamentului de afaceri interne”, în baza căreia poliția locală era scoasă de sub jurisdicția conducerii legale a Republicii Moldova.

La 16 octombrie 1991, într-un birou al secției raionale de poliție Dubăsari a fost aruncat un obiect exploziv cu nitrotoluen: din fericire, au fost cauzate doar daune materiale.

La 27 noiembrie, „sovietul suprem” transnistrian a decis acceptarea sub jurisdicția autoproclamatei republici moldovenești nistrene a unităților Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne și ale Comitetului Apărării Civile pan-unionale, care, în cadrul unor adunări ale ofițerilor și subofițerilor, au solicitat formarea unei comisii ce să negocieze cu instanțele de la Moscova chestiunile privind finanțarea și asigurarea materială; elaborarea unei baze normative ce să reglementeze activitatea unităților, statutul lor juridic și social; mărirea salariilor militarilor trecuți în serviciul Tiraspolului; elaborarea unui plan cu privire la structura și amplasarea acestor unități pe teritoriul republicii moldovenești nistrene. O altă hotărâre a „Sovietului suprem”, cu referire la unitățile militare ale armatei sovietice trecute sub jurisdicția Tiraspolului, stipula că tragerea la răspundere penală sau la oricare alt gen de răspundere a militarilor, ale căror acțiuni „sunt îndreptate spre apărarea suveranității și independenței RMN este permisă doar cu acordul Sovietului suprem al RMN, iar în perioada dintre sesiuni – și de prezidiul lui”.

Urmărind scopul creării unor structuri paralele puterii de stat, la 1 decembrie 1991, forțele separatiste au organizat alegerea „președintelui republicii moldovenești nistrene”. În ajunul alegerilor, persoane înarmate au început să intimideze populația din regiune.

Pregătirile pentru alegerea președintelui autoproclamatei republici nistrene s-au desfășurat în contextul unei activități ilegale intense a adeptilor menținerii fostei URSS, în contextul acțiunilor practice de creare a unor structuri de ordine paralele, intimidării și șantajării locuitorilor și colaboratorilor poliției din partea stângă a Nistrului.

În ajunul alegerilor, au fost înregistrate cazuri de presiuni din partea separatiștilor înarmați asupra șefilor unor structuri ale administrației locale, care acționau în baza legislației oficiale moldovenești.

La 27 noiembrie 1991, în biroul Sovietului sătesc din localitatea Teia (raionul Grigoriopol) au apărut 6 persoane înarmate cu arme automate Kalașnikov, venite de la Tiraspol. Acestea au cerut, în mod brutal, ca angajații Sovietului sătesc să organizeze urgent activitatea propagandistică pentru alegerea „președintelui”; localnicii erau amenințați, spunându-li-se direct că, după 1 decembrie, se va găsi câte un glonte pentru fiecare locuitor al satului. Acești intruși au avertizat conducerea locală că, la 8 decembrie, în acest teritoriu nu se va permite organizarea de secții de votare pentru alegerea președintelui Republicii Moldova. Restricții de acest gen, înaintate de către propagandiști înarmați, au fost semnalate și în alte localități din raioanele Dubăsari, Slobozia, Râbnița etc.

Deputații Sovietului orașenesc Bender au permis ca persoane înarmate din cadrul unităților autofinanțate să patruleze orașul. Separatiștii și membrii grupurilor armate aplicau presiuni brutale asupra persoanelor care se opuneau ideilor separatiștilor. Concomitent, se organizau și acțiuni ilegale de blocare a podurilor și magistralelor auto, verificarea mijloacelor de transport. Se aplica violență directă, fizică și psihologică.

În dimineața zilei de 1 decembrie 1991, în localitatea Mălăiești, au sosit 2 autobuze și un microbuz, care au adus circa 20-25 de agitatori, inclusiv șase îmbrăcați în uniforme militare. Locuitorii satului au hotărât să nu reacționeze la această demonstrație de forță și, în ziua alegerilor, nu s-au prezentat la secțiile de votare.

În seara de 1 decembrie, a fost blocat podul de peste Nistru din vecinătatea satului Gura Bâcului.

Practic toate localitățile din raionul Grigoriopol, în satele Speia, Butor, Tașlâc, s-au înregistrat acțiuni de intimidare a populației.

În raionul Dubăsari, toate podurile de pe Nistru au fost blocate de grupuri de oameni înarmați cu automate și mitraliere. La fiecare pod au fost amplasate pichete formate din câte 30 de persoane dotate cu armament: toate pichetele aveau în dotare câte 3 mitraliere.

A fost blocat și podul de peste Nistru din apropierea or. Râbnița. Dinspre or. Camenca, pe pod, a fost amplasat un pichet compus din reprezentanți ai miliției locale și milițiilor populare, bine dotate cu arme de foc.

25 de oameni înarmați cu automate și cu trei mitraliere de infanterie au blocat podul de lângă satul Răscăieți (raionul Ștefan Vodă). Blocarea s-a desfășurat sub comanda unui colonel și a doi maiori ai armatei sovietice.

Majoritatea luptătorilor de gherilă care au participat la acțiunea de blocare a podurilor și arterelor principale de transport se aflau în stare de ebrietate, manifestând lipsă de respect față de cetățeni și de colaboratorii poliției.

Pe mai multe trasee s-a procedat la reținerea ilegală a mijloacelor de transport. Luptătorii de gherilă spărgeau cu paturile automatelor geamurile automobilelor, declarând sfidător că acționează la ordinul președintelui republicii nistrene, care le-a permis să deschidă focul asupra automobilelor ce nu opresc.

Tot la 1 decembrie, separatiștii din Dubăsari au reținut un deputat în Parlamentul Republicii Moldova, care intenționa să treacă pe celălalt mal al râului Nistru. Un grup de persoane înarmate au oprit automobilul în care se deplasa deputatul, l-au scos cu forța din mașină și l-au brutalizat. Când bărbatul a încercat să fugă, separatiștii au deschis focul din urma lui.

La 3 decembrie, după ce a depus jurământul de „președinte” al enclavei, liderul transnistrian a semnat decretul nr. 2, prin care interzicea activitatea structurilor legale de poliție pe teritoriul Transnistriei, în locul lor urmând să fie create organe subordonate în exclusivitate Tiraspolului. A fost emisă și o hotărâre cu privire la formarea Direcției republicane pentru apărare și securitate a RMN. Șef al acesteia a fost numit general-locotenentul Gh. I. Iakovlev, comandantul Armatei a 14-a sovietice, staționate în Transnistria. Generalul avea misiunea ca, până la data de 2 ianuarie 1992, să prezinte pentru confirmare Sovietului suprem al RMN structura organizatorică a statelor direcției, unităților amplasate în RMN, precum și proiectul legii privind statutul unităților militare ale RMN.

Generalul Iakovlev urma să tranșeze cu Ministerul Apărării al URSS, până la 15 februarie 1992, modul și condițiile de transmitere către Tiraspol a armamentului, tehnicii militare, mijloacelor materiale, fondului locativ ce aparținea unităților militare staționate în teritoriul enclavei transnistriene.

Inițial, Ministerul Apărării de la Moscova a reacționat pozitiv la intrarea comandantului Armatei a 14-a în serviciul RMN. Dar, la 11 decembrie, după evenimentele de la Belovejskaia Pușcia (8 decembrie), când a fost dizolvată URSS, la Tiraspol a sosit comandantul trupelor de uscat ale URSS, care l-a demis pe Gh. Iakovlev din postul de comandant al Armatei a 14-a.

Nemulțumit că scrutinul nu a acoperit 100% din populația din regiunea de est a Republicii Moldova, la 3 decembrie, „Sovietul suprem al RNM” a decis organizarea alegerilor anticipate în sovietele raionale Dubăsari și Grigoriopol, în sovietele satești Teia, Speia, Mălăiești, Delacău, Butor, Tașlăc și Goian. „Președintele RMN” urma să numească în aceste localități reprezentanți plenipotențari. Urmau să fie eliberați din funcție (inclusiv din gospodăriile agricole) cei care au încălcat prevederile „legii privind referendumul în RNM”.

Până la 1 februarie 1992, trebuia organizat „referendumul” în satele Coșnița, Pârâta, Pohrebea, Molovata-de-Jos, Roghi, Dorotcaia și în alte localități care au refuzat să participe la referendumul din 1 decembrie.

După simulacrul de scrutin prezidențial din 1 decembrie, în satele din stânga Nistrului au început să intervină grupuri înarmate, care intimidau cetățenii ce nu au participat la alegerile ilegale, desfășurate de regimul de la Tiraspol.

La 4 decembrie, a fost sigilat sediul secției raionale Dubăsari a Ministerului Securității Naționale. Procuratura or. Tiraspol a fost trecută sub jurisdicția enclavei transnistriene. Garda republicană a Transnistriei, constituită în baza detașamentului „Dnestr” (Nistru), format încă în 1990, a început să fie instruită de ofițerii trecuți în rezervă ai Armatei a 14-a. Salariul unui ofițer era de circa 1.400 ruble, în timp ce salariul mediu în Republica Moldova era de 350 de ruble. Ofițerii din trupele nistrene participau la trageri împreună cu militarii din Armata a 14-a. Printre instructori se numărau 4 persoane din detașamentul „Alfa”, o unitate de șoc a KGB-ului sovietic, și 8 militari ai Detașamentului cu destinație specială de la Riga, refugiați la Tiraspol. Încă la 18-19 noiembrie, detașamentului „Dnestr” i s-au repartizat, din depozitele diviziei de infanterie de la Tiraspol, 1.500 pistoale automate, zeci de mitraliere, o cantitate considerabilă de grenade și cartușe. Gărzii transnistriene i s-au distribuit mii de arme din transporturile cu armament sovietic, retras din fosta Republică Democrată Germană.

În scurt timp, în Transnistria a fost organizată o forță armată bine instruită și bine echipată. Consiliul de apărare din regiunea transnistriană a elaborat planul nr. 130, conform căruia pe râul Nistru, la momentul oportun, urma să se înalțe un zid de foc nimicitor. Planul prevedea și acapararea or. Tighina, situat pe malul drept al Nistrului.

Rezoluția nr.117 prevedea trecerea, până în luna februarie 1992, a armamentului unităților militare aflate pe malul stâng al Nistrului în proprietatea enclavei transnistriene. În legătură cu acest fapt, premierul moldovean a invitat o comisie a Ministerului Apărării al URSS ce urma să verifice dacă într-adevăr ofițerii Armatei a 14-a se aflau în serviciul administrației de la Tiraspol.

La 6 decembrie 1991, lângă satul Gura Bâcului (raionul Anenii Noi), inspectorul de sector al secției raionale de poliție din Anenii Noi, care înainta pe pod la volanul propriului automobil, observând că persoane înarmate blochează trecerea, a încercat să întoarcă mașina, iar gardiștii, deschizând focul asupra automobilului, au rănit grav un colaborator de poliție și pe șoferul școlii tehnice a sovhozului Roșcani.

În noaptea de 6 spre 7 decembrie, garda republicană a Transnistriei a atacat și a ocupat cu forța sediile comisariatelor de poliție din Slobozia și Tighina. La Slobozia, un grup de 15 persoane militare și civile, înarmate cu pistoale-mitraliere, în frunte cu locotenent-colonelul armatei sovietice Șevțov, însoțit de lideri ai OSTK și de vicepreședintele executivului sovietului raional, i-au somat pe polițiști să părăsească sediul secției raionale de poliție. Pentru a evita vărsările de sânge, efectivul poliției, care avea ordin să nu răspundă provocărilor, s-a supus acestei somații, prezentate pe un ton ultimativ.

În ajunul alegerilor prezidențiale, din arsenalul Armatei a 14-a, s-au repartizat sute de unități de armament unor formațiuni militarizate, formate de autoritățile de la Tiraspol, care intimidau populația, zădărniciind prezentarea oamenilor la alegerile președintelui Republicii Moldova.

La 7 decembrie, gardiștii l-au reținut pe deputatul sovietului orășenesc V. Serbov și l-au insultat în mod repetat, ținându-l mai mult timp sub arest.

La 8 decembrie, gardiștii înarmați l-au reținut pe procurorul or. Bender și pe soția acestuia, transportându-i la statul lor major.

La sesiunea din 7 decembrie a Sovietului orășenesc Bender, separatiștii au decis să interzică activitatea secției de poliție din Bender. Peste două zile, la indicația președintelui executivului orășenesc, secția de poliție a fost încercuită de gardiști. Sub amenințarea armelor, președintele executivului și cei prezenți încercau să forțeze scoaterea personalului poliției din subordinea Ministerului de Interne al Republicii Moldova și trecerea lui în subordonarea autoproclamatei republici.

În aceeași zi, a fost organizat și un atac armat asupra clădirii Poliției rutiere, șeful acestei secții fiind supus abuzului fizic.

Ministerul de Interne a adus și alte probe ce demonstau implicarea directă a armatei sovietice în sprijinirea forțelor separatiste. MAI a prezentat factura prin care garda transnistriană a preluat de la depozitul de armament al Ministerului Apărării al URSS, arme și muniții. În centrele raionale Dubăsari și Grigoriopol, la Tiraspol, patrulile compuse din localnici vorbitori de limbă rusă, dotate cu armament provenit de la Armata a 14-a, au instalat pichete de frontieră pe Nistru. Sub amenințarea acestora, doi observatori americani, sosiți în Transnistria cu misiunea de a asista la scrutinul prezidențial din 8 decembrie, au fost nevoiți să renunțe la această intenție.

„Încălcând legile Republicii Moldova, forțele separatiste, grupările militare și paramilitare, create de ele cu concursul unităților militare sovietice dislocate în raioanele din stânga Nistrului, au anunțat și au desfășurat, în decembrie 1991, alegeri prezidențiale în așa-zisa republică moldovenească nistreană, recurgând la amenințări, desfășurând detașamente și unități militare și blocând căile de acces spre localitățile din această zonă”, se indica în Apelul din 6 decembrie către ONU, către Parlamentele și Guvernele lumii, semnat de către Mircea Snegur, șeful statului, Alexandru Moșanu, președintele Parlamentului și Valeriu Muravschi, prim-ministrul Moldovei. „Cu acordul autorităților centrale ale URSS și conform dispozițiilor comandantului Districtului militar Odesa, Armata a 14-a a repartizat sute de unități de armament secesioniștilor din stânga Nistrului, formând detașamente de șoc care se răfuiau cu autoritățile locale legale și terorizau populația pașnică, intimidând-o, ca să nu participe la alegerile Președintelui Republicii Moldova, din 8 decembrie. Liderii formațiunilor separatiste au zădărnicit activitatea comisiei de conciliere, creată prin acordurile semnate la 1 octombrie, privitor la detensionarea crizei transnistriene. După „alegerile prezidențiale” nistrene, când, la 3 decembrie, comandantul Armatei a 14-a a trecut în subordinea forțelor separatiste din Transnistria, detașamentele militare și paramilitare ale separatiștilor și unitățile armatei sovietice au procedat la ocuparea pe cale armată a localităților din stânga Nistrului”.

Autoritățile Republicii Moldova solicitau statelor lumii și Consiliului de Securitate al ONU „să ia atitudine și să întreprindă acțiuni hotărâte pentru a nu permite ca în această zonă a Europei să fie declanșate ostilități ce ar putea avea consecințe tragice”. Totodată, ele solicitau delegarea în Republica Moldova a observatorilor permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU și a reprezentanților altor organisme internaționale. Exceptând România, nici un alt stat nu a reacționat la apelul disperat al autorităților de la Chișinău.

După „alegerile” din 1 decembrie, regimul separatist a trecut la ofensivă deschisă împotriva adversarilor secesionismului. Au fost demși din funcție, în mod abuziv, mai mulți primari din satele moldovenești. Un grup de veterani sovietici i-a aruncat în stradă pe angajații ziarului „Prietenia” din Grigoriopol.

În Declarația Misiunii Helsinki în Republica Moldova din ajunul scrutinului se arăta că șefii de la Tiraspol au creat așa-zisa miliție populară – detașamente muncitorești de autoapărare – formațiuni înarmate care cutreierau teritoriul, intimidându-i pe localnici și forțându-i să nu participe la alegerile Președintelui Republicii Moldova, din 8 decembrie 1991. Delegația semnală, de asemenea, prezența unor patrulă înarmate, formate din localnici transnistrieni și militari ai Armatei a 14-a, tragerea de focuri de armă asupra grupului de observatori străini, sosiți să supervizeze alegerile pe malul drept al Nistrului.

Nu s-au desfășurat alegeri nici în orașul și în raionul Râbnita, în or. Dubăsari, unde nu s-a permis organizarea sectoarelor electorale. La Tighina, unde au funcționat doar două sectoare electorale – la școala moldovenească și la școala-internat – au participat la vot circa 21.000 de cetățeni. Atmosfera în oraș era extrem de tensionată. Activiștii OSTK au distrus toate materialele ilustrative electorale, amenințând că „pe pământul Transnistriei nu vor avea loc alegerile președintelui unui stat străin”. Intrările în oraș au fost blocate de militari. Pe străzi patrulau soldați înarmați. Autoritățile ilegale din Grigoriopol și Slobozia s-au prezentat la unele sectoare electorale, cerând închiderea acestora, însă ordinele lor au fost ignorate.

La 8 decembrie 1991, liderii Rusiei, Ucrainei și Bielorusiei: B. Elțin, L. Kravciuk și St. Șușkevici – au decis dizolvarea URSS și crearea Comunității de State Independente. La întâlnirea de la Belovejskaia Pușcia, cei trei șefi de state au semnat și o Declarație privind situația din Republica Moldova, în care își exprimau profunda îngrijorare în legătură cu ultimele evenimente produse în această republică. În Declarație se menționa că toate problemele în litigiu, inclusiv chestiunile privind respectarea drepturilor minorităților naționale, „trebuie să fie soluționate prin metode pașnice, în conformitate cu normele general-recunoscute ale dreptului internațional, documentelor Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa”. Liderii celor trei state chemau părțile angajate în conflict să se așeze la masa tratatelor pentru a reglementa disensiunile apărute.

Această primă Declarație a celor trei lideri privind evenimentele din Republica Moldova nu condamna separatismul cu care se confruntau autoritățile de la Chișinău, nu făcea nici o referire la necesitatea respectării integrității teritoriale și suveranității statului, insistând mai mult asupra necesității de a proteja minoritățile. Anume din acest motiv, Guvernul Moldovei a luat o atitudine rezervată față de textul declarației.

La 9 decembrie, administrația de la Tiraspol a cerut să fie acceptată în comunitatea celor trei state.

Obiectiv, liderii separatiști de la Tiraspol și Comrat, nu doreau ca autoritățile moldovene să stabilească relații strânse cu liderii celor trei state exsovietice. În acest context, incidentul de la Dubăsari submina pozițiile Republicii Moldova, Tiraspolul apărând în rol de victimă inocentă.

La 8 ianuarie 1992 sesiunea „Sovietului suprem al RMN” a adoptat „Concepția structurii statal-teritoriale a Republicii Moldova”. „Concepția” definea Republica Moldova drept un stat (comunitate) în limitele actualelor granițe de stat între două state independente – „România – la vest și Ucraina – la nord, sud și est. În cadrul comunității intră republica nistreană moldovenească, la est – Republica Găgăuză, la

sud, propriu-zis Republica Moldova (Basarabia), independente și suverane, cu păstrarea drepturilor constituționale ale fiecăreia din republici”.

„Alegerile și referendumurile” desfășurate în aceste două enclave ar fi putut reprezenta baza juridică necesară pentru recunoașterea celor două entități statale-teritoriale și formarea unui nou sistem statal-teritorial al Republicii Moldova.

Relațiile între subiecții proiectatei „comunități” trebuiau reglementate prin încheierea de acorduri.

În legătură cu înțelegerea dintre Chișinău și Tiraspol privitor la constituirea unor grupuri de lucru pentru negocieri asupra problemelor organizării politico-juridice și de stat a Republicii Moldova și celor economico-financiare, „Sovietul suprem” a numit două grupuri de lucru, obligate să pledeze la masa negocierilor în conformitate cu prevederile „concepției” oficiale a RMN.

La 9 decembrie, forțele separatiste din Tighina au făcut o nouă încercare de a forța poliția locală să treacă sub jurisdicția Tiraspolului, chemând populația civilă să ia cu asalt sediul poliției. Un grup de 60 de militari înarmați, însoțiți de femei, foste pichetatoare ale căii ferate în lunile septembrie-octombrie, au început asediul clădirii. La ora 18.00 un grup de cetățeni din satul Varnița (de lângă Tighina), răspunzând la apelul Ministerului de Interne difuzat de către radioul național, au sosit la secția de poliție, lor li s-au alăturat încă circa 100 de locuitori ai orașului. S-a creat o atmosferă explozivă. Asediatorii, printre care au fost remarcați și militari sovietici din subunitățile staționate în oraș, au fost siliți să bată în retragere, reușind, însă, să devasteze sediul Poliției rutiere din Tighina.

La 16 decembrie a fost semnat un protocol de conciliere, care prevedea retragerea în punctele inițiale a formațiunilor militare. La Chișinău, cetățenii revoltați acuzau Guvernul de inactivitate și cereau arme pentru a da ripostă provocărilor separatiste. Într-un apel difuzat la radio, Mircea Snegur își reitiera credința în posibilitatea de a aplană pe cale pașnică conflictul, chemând cetățenii la calm și rațiune, pentru a nu admite noi pierderi de vieți omenești.

În acele zile de grea cumpănă, doar locuitorii satului Coșnița (raionul Dubăsari), n-au permis emisarilor să pătrundă în localitate și să-și desfășoare propaganda și intimidările în rândurile populației din sat.

În perioada 13-15 decembrie, în or. Dubăsari au avut loc evenimente imprevizibile, care treceau de limitele legalității. La 13 decembrie, ora 5.30, secția de poliție din orașel a fost informată că împotriva ei se pregătește un atac armat. În jurul secției circula un automobil blindat, iar gardiștii transnistrieni se pregăteau de asalt. În ajutorul persoanelor din interiorul clădirii au fost trimiși polițiștii din Batalionul serviciului pază și patrulare a Ministerului de Interne. Fără nici un foc tras, cei șase gardiști de la intrarea de pe podul pe Nistru au fost dezarmați de către forțele delegate. În apropierea postului Poliției rutiere de la intersecția traseelor Dubăsari-Râbnița-Grigoriopol, gardiști înarmați au deschis foc din automate și mitraliere asupra altui grup de polițiști. În acel schimb de focuri au decedat trei polițiști: Ghenadie Iablocichin, Mihail Arnăut și Valentin Mereniuc, uciși pe loc; Grigorie Cașu a decedat mai târziu, la spital; alți 9 polițiști s-au ales cu răni grave. Cei patru polițiști decedați, se numără printre primele victime ale războiului, practic început la Nistru.

La 14 decembrie 1991, gardiștii au deschis focul, din direcția or. Dubăsari, atacând masiv forțele poliției. În timpul acestor acțiuni, au fost reținuți 34 de gardiști, de la care au fost confiscate 2 mitraliere, 20 de arme automate Kalașnikov, echipament militar etc. 28 dintre cei reținuți erau locuitori ai or. Râbnița.

La ora 19.00, un grup de gardiști a deschis focul asupra automobilelor care circula pe străzi, astfel de atacuri fiind înregistrate pe întreg perimetrul al or. Dubăsari.

Tot în aceeași zi, în timpul atacului gardiștilor, a fost grav rănit locotenentul de poliție Mihai Lazan.

* * *

Deși conducerea Republicii Moldova depunea eforturi vădite pentru a evita începerea unui război, acesta s-a declanșat, totuși, soldându-se cu mari pierderi de vieți omenești. În aproximativ 4 luni, de la 10 decembrie 1991 până în martie 1992, au fost înregistrate 57 de acțiuni criminale ale gardiștilor asupra polițiștilor. În rezultatul acestora, și-au pierdut viața 4 colaboratori ai poliției, 13 fiind răniți, 40 maltratați.

La 12 ianuarie 1992, în or. Dubăsari, gardiștii au tras în automobilul de serviciu al Secției raionale de poliție. Ofițerul operativ superior al secției poliție criminală, căpitanul S. Marcenco, s-a ales cu răni grave.

În aceeași zi, la Dubăsari, la postul Poliției rutiere, s-a tras în automobilul M-412, iar conducătorul auto, sergentul S. Manole, care se întorcea de la înregistrarea unui accident rutier, a fost rănit.

Într-o scrisoare deschisă, 11 deputați-reprezentanți ai grupurilor etnice minoritare „au acuzat evenimentele din 13 decembrie 1991 de la Dubăsari, care au agravat mult situația, apropiind-o de un război civil de proporții, de un conflict interetnic, cu posibile repercusiuni serioase pentru securitatea europeană și mondială. [...] Conflictul în curs de desfășurare poartă nu atât un caracter interetnic, cât unul politic și ideologic”, subliniau cei 11 deputați, sugerând ca ambele părți implicate în acest litigiu să facă unele compromisuri. Procedura utilizată de militari era aceeași ca și în Țările Baltice: adunările de ofițeri hotărau trecerea unităților militare sub jurisdicția enclavelor statale ilegale.

Provocarea de la Dubăsari urmărea un scop bine determinat: de a-l împiedica pe M. Snegur să negocieze cu liderii Comunității Statelor Independente.

La 26 decembrie 1991, printr-un „decret”, semnat de „președintele transnistrian” au fost fondate „forțele militare ale RMN, în baza trupelor și altor formațiuni dislocate în teritoriul RMN, cu excepția trupelor ce intrau în componența forțelor strategice de apărare”.

I. Smirnov, comandantul suprem al acestor forțe, a ordonat recrutarea tinerilor din teritoriul transnistrian doar în cadrul unităților din regiune, dar și rechemarea din armata sovietică a militarilor care urmau să-și continue serviciul în armata locală. Sovietul suprem de la Tiraspol trebuia să adopte, până la 1 februarie 1992, structura și bugetul formațiunilor militare. Unitățile staționate pe teritoriul RMN își păstrau structura și statele existente până în momentul încheierii procesului de reorganizare, finanțarea lor fiind asigurată din bugetul autoproclamatei republici.

Între 9-14 ianuarie 1992, unitățile militare din teritoriul RMN au jurat credință „poporului multinațional nistrean”, fapt determinat de transferarea Armatei a 14-a în cadrul forțelor strategice de apărare ale CSI.

La 16 decembrie, delegația Ministerului Apărării al URSS, condusă de generalul Omelcev, venită să verifice cazurile de înarmare a gărzilor transnistriene din depozitele armatei sovietice, a fost arestată de către activistele comitetului de grevă de la Tiraspol. I s-a cerut să urce într-un autobuz și, sub escorta femeilor greviste, a fost transportată la Odesa, la comandamentul militar al districtului.

La 22 decembrie, un grup de gardiști transnistrieni înarmați au atacat batalionul unității de miliție (nr. 5447) din or. Bender, capturând 2 blindate și 3 automobile, pe care le-au dus la Tiraspol.

În noaptea de 31 ianuarie 1992, în or. Bender, s-a comis un atac asupra unui grup de polițiști din Bender, în urma căruia 5 polițiști s-au ales cu leziuni corporale grave.

Alt atac similar s-a comis asupra unei patrule de poliție, 4 polițiști fiind traumatizați.

Cazuri de maltratare și intimidare se înregistrau în mod repetat, în regiune creându-se o situație de haos, ce înfricoșa populația locală și o cufunda în incertitudine.

Printr-o hotărâre adoptată la 25 februarie, Sovietul suprem transnistrian dispunea ca, începând cu 1 martie 1992, toate băncile din regiune să-și efectueze operațiile financiare cu partenerii din țările CSI doar prin intermediul conturilor deschise la Tiraspol. Administrației i se acordau prerogativele de a lua în mod operativ măsuri extraordinare în scopul protejării intereselor economice și financiare ale enclavei separatiste.

La 27 februarie, în baza unui „decret”, a fost instituită cetățenia RMN, ca un punct pe „i” în disputa cu Chișinăul privitor la seriozitatea proiectului secesionist.

La începutul lunii martie 1992, pe fundalul confruntării financiar-economice între cele două maluri ale Nistrului începea un război adevărat, cu gloanțe și obuze: un masacru al inocenților.

Gardiștii-mercenari și căzăcimea condusă de liderii de la Tiraspol declanșau constant acțiuni militare împotriva structurilor legitime ale Republicii Moldova. Formațiunile paramilitare au început ofensiva asupra sediului poliției din Dubăsari, ares-tând 34 de polițiști.

La 1 martie 1992, ora 22.19, în timpul unei serate, la căminul fabricii de confecții, asupra câtorva grupuri de cetățeni, înspre care se îndreptau din direcții diferite două automobile UAZ, s-au tras rafale intense din arme automate. În rezultatul atacului armat, șeful departamentului de poliție din Dubăsari, Sipcenco, a fost rănit și a decedat la spital. Deși grupa operativă a Secției raionale de poliție de la Dubăsari n-a participat la acel schimb de focuri, prin oraș s-au răspândit zvonuri provocatoare privitor implicarea poliției în decesul lui Sipcenco. Acest atac a fost urmat de atacul armat al cazacilor asupra secției de poliție și luarea drept ostatici a 32 de colaboratori ai poliției și a 2 stagiari. Poliția nu a răspuns însă la acest atac.

La ora 4.25, medicul de serviciu al Spitalului raional Dubăsari a comunicat că au fost aduse cadavrele lui Meșkov, locuitor al or. Volgodonsk din regiunea Rostov, și al lui Pasecinik, locuitor din Dubăsari.

La 2 martie, sesiunea a 46-a a Adunării Generale a ONU a admis Republica Moldova, prin aprobare unanimă, în familia Națiunilor Unite.

Admiterea Republicii Moldova în Organizația Națiunilor Unite însemna, în mod implicit, condamnarea enclavelor separatiste la un anonimat categoric și anularea, pentru totdeauna, a oricăror iluzii ale acestora de a fi admise cândva în lumea civilizată. De aici pornise și disperarea Tiraspolului, manifestată prin încercarea de a se impune prin forța armelor. În fapt, conflictul dezlănțuit de forțele proimperiale urmărea să compromită șansa de integrare în lumea liberă a noului stat independent; să remodeleze, printr-o înfrângere militară, cursul politic de distanțare de CSI, îndeosebi în chestiunile de politică militară; să reafirme rolul de tutore necontestat al Moscovei în această regiune a Europei de Sud-Est.

La 2 martie 1992, gardiștii și cazacii, înarmați cu automate, au patrulat, pe automobile, șoseaua Tiraspol-Dubăsari, blocând astfel podurile de peste Nistru în direcția localităților Vadul lui Vodă, Lunga, dar și barajul hidrocentralei de la Dubăsari, blocând astfel trecerea transportului pe podurile din or. Bender, Râbnîța și spre or. Camenca. Posturile de gardiști și milițieni erau asigurate cu mașini blindate din dotarea armatei ruse.

La ora 20.00, în or. Bender, 16 gardiști înarmați au reținut 6 colaboratori ai Batalionului serviciului de pază și patrulare a secției orașenești de poliție, pe care i-au dezarmat, ducându-i la sediul Sovietului unit al colectivelor muncitorești (OSTK). În urma negocierilor dintre comisarul poliției, președintele Sovietului orașenesc și comandantul batalionului de gardiști, I. Kostenko, polițiștii reținuți au fost eliberați, restituindu-li-se armele și munițiile, cu excepția a două arme PR-73.

În același oraș, în noaptea de 3 martie, cazacii au cerut, în cadrul adunării OSTK, luarea cu asalt a secției orașenești de poliție din Bender. Străzile au fost patrulate, pe parcursul întregii nopți, de trei automobile grele, cu gardiști înarmați.

La ora 11.00, gardiștii au atacat, cu mașini blindate, unitatea militară a statului-major al apărării civile. În drum spre satul Cocieri, au tras cu arma în populația pașnică, precum și în edificiul sovietului sătesc din localitate. Polițiștii susținuți de populația băștinașă, au luptat timp de trei ore. În rezultat, separatiștii au fost forțați să părăsească localitatea. În timpul luptei, au fost uciși trei locuitori ai raionului Dubăsari și 4 gardiști, 4 locuitori ai satului Cocieri; 15 gardiști s-au ales cu răni grave.

La ora 16.00, în or. Bender, la intersecția străzilor Kișiniovskiaia-Ermakov, a fost instalat un post din 8 gardiști înarmați cu arme automate și cu o mitralieră. Ei aveau în dotare și o mașină blindată.

La 4 martie 1992, la ora 16.40, în or. Bender, pe strada Suvorov, 6 gardiști înarmați au atacat postul mobil al Poliției auto, cauzând leziuni corporale grave inspectorilor, deposedându-i de mașina de serviciu și plecând în direcția or. Tiraspol.

La ora 17.40, în oraș, lângă memorialul „Vulturul gloriei”, gardiști neidentificați au atacat echipa de medici a secției de reabilitare narcologică a secției orașenești de poliție, provocând leziuni corporale șoferului-polițist, deposedându-l de automobilul de serviciu și dispărând într-o direcție necunoscută.

La 5 martie 1992, la ora 18.50, trei echipaje ale Serviciului patrulare și pază (PPS) a secției orașenești de poliție Bender, în total 12 persoane, au fost reținute de un grup de gardiști înarmați, în apropierea aceluiași memorial. În văzul trecătorilor, sub amenințarea armelor, persoanele reținute au fost supuse percheziției și abuzului fizic, apoi transportate în or. Tiraspol. Cele trei automobile ale Serviciului patrulare și pază (PPS) a secției orașenești de poliție au fost transportate la baza gardiștilor.

La 6 martie, între orele 24.00 și 6.00, în or. Bender, pe strada Zavodskiaia 27, un grup de gardiști înarmați a pătruns pe teritoriul arendat de secția poliției auto a Serviciului patrulare și pază (PPS), distrugând și scoțând din funcțiune mai multe automobile.

La 7 martie 1992, în jurul orei 2.00, în or. Bender, pe strada Zavodskiaia, în apropierea secției Poliție rutieră, gardiști înarmați, care se deplasau într-un automobil KAMAZ, au capturat doi paznici ce supravegheau clădirea și baza auto a unei uniuni de consum. Gardiștii au scos din sediul poliției auto câteva safeuri cu acte și fișiere, după care au incendiat clădirea. Paznicii au fost amenințați cu moartea în caz că vor încerca să anunțe unitatea de pompieri cu privire la incendiu. Echipa de pompieri a ajuns la locul faptei abia peste o oră, când incendiul mistuise deja întreaga clădire. Gardiștii au dus safeurile cu documente și fișierele într-o direcție necunoscută.

La ora 10.50, în apropiere de maternitate, la stația de autobuze de pe strada Moskovskaia-Parcul Gorki, gardiști înarmați, deplasându-se într-un automobil KAMAZ, au capturat 10 colaboratori ai poliției din Bender, pe care i-au dus într-o direcție necunoscută, le-au cauzat leziuni corporale grave, apoi, la ora 12.30, i-au eliberat.

În jurul orei 11.00, în or. Bender, pe strada Moskovskaia, un alt grup de gardiști înarmați au cauzat leziuni corporale grave inspectorilor Serviciului poliție rutieră a inspecției auto a secției orașenești de poliție, aflați în misiune de serviciu.

La ora 1.00, în satul Crasnogorca (raionul Grigoriopol), 10 gardiști au intrat în scara unui bloc locativ, începând să bată la ușa șefului-adjunct responsabil pentru activitatea operativă a comisariatului de poliție din orașel. Gardiștii au încercat să spargă ușa. Polițistul i-a avertizat că, în caz că i se va forța ușa, va aplica arma din dotare. Ca răspuns, gardiștii au deschis foc din arme automate. Polițistul a reușit să scape cu greu, alegându-se cu o fractură provocată de o cădere periculoasă.

La 11 martie 1992, la ora 14.15, la intrarea în or. Bender, 5 gardiști înarmați, care circulau cu un UAZ-469, au oprit automobilul M-2141 al secției raionale de poliție Căușeni, cu care comisarul-adjunct de poliție și un ofițer operativ superior al poliției economice se întorceau din Chișinău și, fără nici un avertisment, au deschis foc asupra mașinii. Colaboratorii poliției au reușit să mai parcurgă două cartiere cu automobilul deteriorat, apoi, cu un mijloc de transport de ocazie au ajuns la Căușeni.

La ora 17.30, în or. Bender, pe strada Engels, un grup de gardiști înarmați l-au reținut pe șeful adjunct al Departamentului poliției economice a secției orașenești, maiorul V. Antonciuc, și pe ofițerul operativ al Direcției poliției economice a Ministerului de Interne, căpitanul I. Soroncenco. Aceștia au fost urcați în automobile și transportați în cazarmele gardiștilor de pe strada Benderscogo Vostania.

La ora 18.30, pe strada Ermakov, gardiști înarmați au oprit autobuzul care circula pe ruta Tiraspol-Chișinău.

Lângă satul Ursoaia (raionul Căușeni), colaboratorii raionali de poliție au oprit automobilul GAZ-53, ce aparținea școlii medii profesional-tehnice nr. 31 din Comrat. Din remorca mașinii s-au ridicat 4 oameni înarmați cu automate, care au deschis focul. Subofițerul de poliție Buga, venit la fața locului, a fost rănit mortal, decedând pe loc, iar sergentul inferior Șchiopu s-a ales cu o rană grea la brațul stâng. Colaboratorii poliției au deschis și ei focul, rănindu-l mortal pe unul dintre atacatori. Ceilalți gardiști au dispărut, părăsind automobilul. Atacatorii purtau uniforme speciale. În remorca automobilului a fost găsit un automat, 4 încărcătoare cu 30 de cartușe, o grenadă de producție sovietică. Șoferul automobilului a fost reținut. Identitatea celui împușcat nu a fost stabilită, deoarece asupra cadavrului nu s-au găsit acte de identitate.

La 12 martie 1992, între orele 10.00 și 17.00, în or. Bender s-a desfășurat sesiunea ordinară a sovietului orașenesc, în cadrul căreia urmau să se discute doleanțele scrise ale deputaților referitor la situația social-politică a or. Bender și la ilegalitățile comise de gardiști în Transnistria. Președintele comitetului executiv, V. Cogut, a dat un răspuns superficial, menționând că poliția își va îndeplini și în continuare obligațiile, declarând, totodată, că gardiștii își permit acțiuni nesancționate. Unele tentative izolate ale câtorva deputați de a-i familiariza pe cei prezenți la sesiune cu adevărata stare de lucruri nu au avut nici un efect: V. Cogut s-a grăbit să închidă lucrările sesiunii.

În jurul orei 18.00, pe traseul Bender-Căușeni, în apropiere de satul Zaim, colaboratorii secției raionale de poliție Căușeni au încercat să rețină un automobil fără numere de înmatriculare, în care se aflau 3 gardiști care au deschis imediat focul. Automobilul abandonat, a fost găsit mai târziu la o intersecție din apropierea satului Zaim și a fost adus la sediul din Căușeni. La 6 martie, această mașină a fost sustrasă de către gardiști de la colaboratorii serviciului inspecție rutieră a inspecției auto a or. Bender, care au fost amenințați cu moartea.

În jurul orei 18.30, la ieșirea din or. Bender, gardiști înarmați au reținut 2 colaboratori ai secției de poliție Buiucani. La statul-major al gardiștilor, cei doi polițiști au fost depozitați de armele din dotare și de actele de identitate, ulterior fiind și intimidati. După aceea, au fost eliberați împreună cu mașina și cu cei doi infractori pe care îi escortau.

La 13 martie, în satul Parcani, un detașament de femei, susținut de aproximativ 300 de cazaci, au întreprins un atac banditesc asupra unității militare a Armatei a 14-a, capturând armament. S-a stabilit ulterior, că acest furt fusese regizat de înșiși ofițerii armatei.

La 14 martie, vandalii au distrus podul de peste Nistru în direcția or. Dubăsari.

În seara aceleasă zile, gardiști și cazaci care controlau magistrala auto strategică Tiraspol-Râbnîța, au deschis, în apropierea satului Roghi, focul asupra unui grup de 15 polițiști aflați în subordinea Ministerului de Interne al Republicii Moldova. Atacatorii și-au întărit din timp pozițiile lângă șosea și în pădurea vecină: au săpat tranșee, au construit blindaje, au modificat un tanc, transformându-l în mașină blindată pe șenile. Ca răspuns la atacul gardiștilor, polițiștii au deschis și ei focul, însă forțele separatiștilor creșteau permanent. În timpul contraatacului, gardiștilor li s-a alăturat o altă mașină blindată pe șenile și un camion marca ZIL-130. O mitralieră de pe una din mașinile blindate a început să verse foc asupra unui autobuz cu civili, care se apropia din direcția or. Râbnîța. Martorii oculari spuneau că echipajul mașinii blindate a folosit autobuzul ca scut, fiind sigur că polițiștii nu vor deschide focul asupra unui mijloc de transport civil. Protejându-se cu ajutorul autobuzului, gardiștii au continuat să tragă din armă, apoi au împins mijlocul de transport în șanțul de pe marginea drumului. Chiar și când pasagerii, părăsind mijlocul de transport, fluturau batiste albe, gardiștii nu au încetat să tragă: civilii s-au împrăștiat în grabă, fără să-și ia lucrurile personale.

Polițiștii i-au strâmtorat pe atacatori și i-au forțat să se retragă în direcția or. Dubăsari. Postul gardiștilor a fost lichidat; starea psihologică a populației satului Roghi, unde gardiștii distribuiau arme, încercând să implice locuitorii în aceste evenimente, era dezastruoasă. După încetarea acțiunilor militare, în jurul orei 20.30, jumătate dintre locuitorii satului a predat armele la primărie.

Sosită la fața locului, echipa de filmare a găsit o mașină blindată arsă, iar alături – cadavrele a doi gardiști. A ars și camionul în remorca căruia se aflau două cadavre în uniforme de cazaci, iar cadavrul unui alt cazac a fost găsit pe marginea șoselei. Pe asfalt, se profilau urme de șenile. Ministerul de Interne al Republicii Moldova nu avea în dotare mașini blindate cu șenile.

Autobuzul în care s-a tras avea numere de înmatriculare turcești. Echipa de filmare a depistat cadavrul unei tinere de 20 de ani, decedate în urma rănilor provocate de arme de foc. Autobuzul era în întregime ciuruit de gloanțe. Traectoria împușcăturilor confirma că gloanțele au fost trase de către unitățile de gardiști. În autobuz se aflau 33 de turiști din or. Harkov (Ucraina), care se îndreptau spre Turcia. Ambii șoferi ai autobuzului erau cetățeni turci. 20 de pasageri au ajuns în Râbnîța, o femeie grav rănită a fost internată în spitalul din acest oraș. Poliția Republicii Moldova a transportat doi gardiști răniți la spitalul din Criuleni, unde li s-a acordat primul ajutor medical.

Peste o zi, în zona satului Coșnița s-au dat lupte crâncene între gardiști și polițiștii chemați în apărarea satului: au fost utilizate rachete antigrindină.

A fost minat și barajul centralei hidroelectrice de la Dubăsari. Singurul lucru ce-i oprea pe separatiști să arunce în aer barajul era valul de apă care ar fi putut atinge 12 m, inundând astfel Tiraspolul, capitala autoproclamatei republici nistrene.

Printr-un apel adresat populației din raioanele din stânga Nistrului, Guvernul Republicii Moldova a demască politica extremistă, antipopulară, a liderilor tiraspoleni, care au adus țara în prag de război. Puterea executivă cerea militarilor ruși să respecte principiile de neamestec în treburile interne ale republicii, legile și hotărârile oficiale, să nu furnizeze arme forțelor antidemocratice.

Ostilitățile de pe Nistru au fost deseori calificate drept conflict militar între forțele de ordine ale Republicii Moldova și forțele separatiste de la Tiraspol, asistate, când fățiș, când pe ascuns, de susținătorii acestora de la Moscova. Moscovei îi convenea ca lucrurile să evolueze de la sine, atâta timp cât forțele separatiste erau cele care dictau evoluția violențelor. Armata a 14-a a intervenit direct, o dată cu escaladarea conflictului, când interesele enclavei separatiste, dar și ale Rusiei, erau amenințate.

Implicarea Rusiei de partea forțelor separatiste în confruntările armate din estul Republicii Moldova a fost recunoscută prin Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, de la Haga, pronunțată la 8 iulie 2004 în cazul Ilașcu și alții vs Moldova și Rusia. În perioada conflictului moldovenesc din 1991-1992, forțele fostei Armate a 14-a (care a aparținut succesiv URSS, CSI și apoi Federației Ruse) staționate în Transnistria – parte integrantă a teritoriului Republicii Moldova, au luptat cu/și în numele forțelor separatiste transnistriene. Mai mult ca atât, mari cantități de arme din depozitele Armatei a 14-a (care a devenit ulterior GOTR) au fost transmise, în mod intenționat separatiștilor, care au beneficiat și de alte arme, fără ca soldații ruși să li se opună. Armata sovietică a pus cu generozitate la dispoziția forțelor separatiste militari, experți, echipamente sofisticate.

În primăvara anului 1992, în armata separatistă nistreană erau deja înrolați 8.000 de ofițeri activi, rezerviști și militari în termen, care formau „garda transnistreană”, la care se adăugau 5.000 de angajați ai trupelor de interne și 4.000 de muncitori înarmați din „detașamentele de autoapărare”. Printre apărătorii cauzei separatiste se numărau și mai bine de 3.000 de cazaci și mercenari sosiți din Rusia și Ucraina, 200 voluntari de la Comrat și peste 300 pușcăriși eliberați din penitenciarele rusești, cu condiția de a veni în ajutorul enclavei separatiste. Întreprinderile de la Tiraspol și Râbnîța au fost mobilizate în regim de război, pentru a asigura capacitatea de luptă a forțelor secesioniste.

* * *

În situația creată, factorii de decizie de la Chișinău au decis să creeze puncte de comandă în imediata apropiere a zonei de conflict. Un punct de comandă, prevăzut pentru acțiuni în zona de centru, a fost organizat în localitatea Holercani. De la punctul de comandă din or. Anenii Noi se coordonau acțiunile efectivului antrenat pe direcția sud.

La 17 martie, în Republica Moldova a sosit într-o vizită de documentare un grup de deputați ai Sovietului Suprem al Federației Ruse. În cadrul întrevederii acesteia cu Mircea Snegur, membrii grupului au salutat intenția Chișinăului de a acorda Transnistriei statut de zonă economică liberă, precizând, totodată, că „Transnistria trebuie să aibă toate garanțiile că, în cazul reunirii Moldovei cu România, nu se va pomeni teritoriu al statului reunificat România”.

La cererea președintelui Moldovei, situația din Transnistria a fost examinată și la 20 martie, în cadrul reuniunii de la Kiev.

Declarația de la Kiev a șefilor CSI „Cu privire la situația din raioanele din stânga Nistrului” exprima grija pentru păstrarea integrității teritoriale. Semnatarii declarației se obligau să nu permită antrenarea statelor lor în conflict; tranzitarea pe orice cale, pe teritoriul lor, a formațiunilor armate; să nu permită traficul ilicit de arme; să confiște armele, tehnica militară și mijloacele militare de telecomunicații de la persoanele civile și formațiunile ilegale; să nu admită accesul acestora la arsenalele trupelor CSI; să stopeze propaganda conflictului în mass-media, fapt ce promova escaladarea lui.

După reuniunea de la Kiev, Legislativul Federației Ruse a expediat pe adresa Parlamentului Republicii Moldova un mesaj, care sugera părților antrenate în conflict să înceteze focul, să-și retragă formațiunile armate și să inițieze un dialog politic. Sovietul Suprem al Rusiei considera necesar „a completa statutul de zonă economică liberă”, pe care Republica Moldova era gata să-l acorde Transnistriei, „cu un statut politic corespunzător, care să garanteze poporului din Transnistria dreptul la autodefinire, în cazul pierderii de către Moldova a statutului de stat independent”.

Ideea unei întâlniri cvadripartite a miniștrilor de externe ai Federației Ruse, Ucrainei, României și Republicii Moldova era sprijinită de autoritățile de la Chișinău, care sperau că la Conferința CSCE de la Helsinki vor fi prezentate soluții de reglementare a diferendului transnistrian.

La 23 martie, la Helsinki, reprezentanții ministerelor de externe ale celor patru state au difuzat textul unei Declarații comune vizavi de evoluțiile din stânga Nistrului. Miniștrii s-au pronunțat pentru respectarea integrității teritoriale, încetarea focului, dezarmarea imediată a tuturor formațiunilor nelegale, restabilirea organelor puterii legale în localitățile unde acestea au fost forțate să-și suspende activitatea, respectarea drepturilor omului, inclusiv a minorităților etnice și asistarea refugiaților. Cei patru miniștri de externe au convenit asupra unui mecanism cvadripartit de consultări politice.

Această decizie a fost salută, la 31 martie, de către Parlamentul de la Chișinău, care a adoptat o rezoluție privind crearea unei comisii parlamentare, la care au fost invitați și deputații de pe malul stâng al Nistrului, în vederea stabilirii unor căi de reglementare a problemelor din zona transnistriană, în conformitate cu standardele internaționale. Parlamentul a cerut inițierea tratatelor cu comandamentul trupelor unificate ale CSI, privitor la retragerea Armatei a 14-a de pe teritoriul Republicii Moldova.

* * *

Incidentele armate și represiunile contra populației din raioanele nistrene se intensificau tot mai mult și mai mult. La 24 martie 1992, gardiștii și căzăcimea au deschis periodic focul din automate pe toată linia de apărare cuprinsă între satul Coșnița și orașul Tighina. La intrarea în Tighina, ei i-au atacat pe polițiști.

Situația impunea crearea unui stat-major, care a și fost înființat la punctul de comandă Holercani, la acea vreme fiind condus de viceministrul de interne. Din acest punct, se coordona direcția de luptă Coșnița–Doroțcaia, Cocieri-Dubăsari. Astfel, acțiunile de luptă au putut fi coordonate operativ, devenind posibilă și gruparea de forțe și mijloace destinate combaterii acțiunilor banditești. Situația impunea crearea de structuri speciale.

După aderarea Republicii Moldova la Organizația Națiunilor Unite, președintele M. Snegur a expediat secretarului general ONU o telegramă prin care informa înalta structură privitor la acțiunile separatiștilor și solicita contribuția ONU la deescaladarea conflictului militar.

* * *

La 28 martie 1992, președintele M. Snegur a declarat stare excepțională pe teritoriul Moldovei. Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Securității Naționale, în interacțiune cu unitățile Armatei Naționale, trebuiau să întreprindă măsuri urgente, în vederea lichidării și dezarmării formațiunilor paramilitare din stânga Nistrului, să ia măsuri de depistare și reținere a persoanelor care au comis crime împotriva instituțiilor de stat și populației pașnice.

Președintele a adresat un apel către populația Moldovei, iar, în baza art. 4 al legii „Cu privire la Forțele Armate ale Republicii Moldova” și-a asumat obligațiunile de comandant suprem al forțelor armate ale Republicii Moldova, pentru a coordona operativ și centralizat acțiunile de luptă ale polițiștilor, carabinierilor, voluntarilor, rezerviștilor etc.

Parlamentul Republicii Moldova a creat o comisie specială care urma să propună soluții privitor la ameliorarea situației. Din componența acesteia făceau parte reprezentanți ai tuturor fracțiunilor parlamentare, împuterniciți să înainteze propuneri de soluționare pașnică a conflictului, în baza normelor și standardelor internaționale.

La 6 aprilie 1992, la Chișinău, miniștrii de externe ai Federației Ruse, României, Ucrainei și Republicii Moldova au semnat o declarația cvadripartită privind soluționarea conflictului transnistrian. Exprimându-și profunda îngrijorare în legătură cu menținerea focarului de tensiune, miniștrii de externe ai Federației Ruse, României și Ucrainei au apreciat poziția și eforturile administrației de la Chișinău orientate către reglementarea pașnică a conflictului, inclusiv, pentru gestul de a invita reprezentanții legitimi aleși ai populației din stânga Nistrului să participe la lucrările Parlamentului, în vederea identificării unor condiții favorabile soluționării politice a diferendului. Participanții la reuniune au atras atenția asupra inadmisibilității implicării Armatei a 14-a în conflict și în afacerile interne ale Republicii Moldova. Miniștrii de externe și-au declarat disponibilitatea de a începe tratative în vederea stabilirii statutului juridic al acestei armate.

Declarația a reafirmat principiile ce trebuiau așezate la temelia reglementării conflictului: respectarea necondiționată a integrității teritoriale, suveranității și independenței Republicii Moldova; soluționarea conflictului exclusiv prin mijloace politice; dreptul organelor constituționale ale Republicii Moldova de a acționa în conformitate cu legislația țării, pentru menținerea ordinii legale în cadrul normelor de drept internațional și angajamentelor asumate, în conformitate cu documentele CSCE; neadmiterea unei intervenții militare și a oricărui amestec în conflict din partea unor forțe străine. Miniștrii celor patru state au propus o serie de măsuri urgente în vederea prevenirii escaladării conflictului. Între acestea: încetarea imediată a focului, începând cu 7 aprilie și dezangajarea ulterioară a forțelor implicate în conflict; eliminarea posibilității de acces a părților implicate în conflict la arsenale și la orice depozite de armament, tehnică de luptă și muniție; neadmiterea de către statele-participante la reuniune a tranzitării teritoriului spre zona de conflict de către formațiuni armate, tehnică militară, armament și muniții; angajamentul comun al Federației Ruse, României și Ucrainei de a se abține de la orice acțiuni, considerate drept amestec direct în conflict; asigurarea securității instalațiilor și amenajărilor din zona de conflict necesare vieții și desfășurării normale a activității pe acest teritoriu, ce puteau prezenta un pericol ecologic sporit (baraje, diguri, centrale electrice); stabilirea unui termen de control pentru reîntoarcerea la locurile permanente de reședință a cetățenilor străini care participau la conflict și asigurarea securității lor în procesul părăsirii teritoriului Republicii Moldova; obligația statelor-participante de a preveni finanțarea persoanelor și a formațiunilor armate implicate în conflict; crearea condițiilor pentru revenirea refugiaților și acordarea asistenței umanitare internaționale celor care au avut de suferit de pe urma conflictului.

Având în vedere necesitatea consolidării încrederii în zona de conflict, miniștrii de externe au solicitat crearea unei comisii mixte, cu participarea celor patru state, care să exercite controlul asupra deciziei de stopare a focului și de dezangajare a forțelor, instituirea unei Misiuni de bune oficii și de mediere cvadripartită în cadrul unui dialog eficient cu reprezentanții populației din estul Republicii Moldova, pre-

cum și crearea unui grup de raportori, cu reprezentare similară, experți în drepturile omului, care să elaboreze recomandări în conformitate cu Carta ONU, documentele CSCE și normele de drept internațional.

Declarația pleda în favoarea participării deputaților legal aleși din raionale din stânga Nistrului la lucrările Parlamentului de la Chișinău; funcționalității celorlalte structuri constituționale; instituirii unui mecanism de informare operativă și obiectivă a guvernelor celor patru state și a opiniei publice asupra evoluțiilor din zona de conflict, cu scopul de a evita instigațiile și climatul de tensiune. Miniștrii au propus ca reprezentanții Moscovei, Bucureștiului și Kievului să fie incluși ca și observatori în cadrul comisiei de conciliere; să se adopte o nouă legislație privitor la autoadministrarea locală a întregului teritoriu al Republicii Moldova; să se acorde statutul de zonă economică liberă Transnistriei.

În aceeași zi, la 6 aprilie, președintele Moldovei și șeful Legislativului de la Chișinău au expediat președintelui rus, președintelui Sovietului Suprem de la Moscova, deputaților poporului din Federația Rusă, șefilor de state membre ale CSI, președinților parlamentelor acestor țări, o telegramă de protest la discursul vicepreședintelui rus, care, de la tribuna Congresului deputaților, în discordanță totală cu uzanțele internaționale, a efectuat o vizită „de încurajare” a autorităților secesioniste de la Tiraspol. În telegramă se menționa că, potrivit concluziilor mai multor misiuni internaționale, inclusiv ale delegațiilor Sovietului Suprem al Federației Ruse, conflictul din raioanele de est ale Republicii Moldova are un caracter politic și nu interetnic.

Sfidând autoritățile de la Chișinău, Congresul VI al deputaților poporului din Federația Rusă a adoptat, la 8 aprilie 1992, o rezoluție privitor la respectarea drepturilor omului în Transnistria, invocând compasiunea pentru „năzuința poporului Transnistriei spre autodeterminare”, după ce înșiși experții ministerului rus de externe au recunoscut că pretențiile la autodeterminare ale minorității ruse din stânga Nistrului nu aveau nici un suport juridic. În Transnistria erau încălcate, în fapt, drepturile moldovenilor terorizați de mercenarii ruși, veniți din aceeași Federație Rusă. Decizia forului legislativ al Rusiei, în care se cerea transformarea Armatei a 14-a în forță de pacificare și inițierea de negocieri „cu privire la statutul juridic al Transnistriei în cadrul Republicii Moldova” contravenea declarațiilor de la Kiev, Helsinki și Chișinău, fiind de natură să prejudicieze procesul de reglementare diplomatică a conflictului. Consiliul Suprem de Securitate al Republicii Moldova a calificat rezoluția Congresului VI al deputaților poporului din Federația Rusă drept „un amestec impertinent în treburile interne ale Republicii Moldova și o încălcare flagrantă a principiilor și normelor Cartei ONU. Membrii Consiliului au cerut instituțiilor abilitate ale statului să adopte „măsuri mai energice în vederea obținerii concursului organismelor internaționale în demascarea până la capăt în fața opiniei publice mondiale a celor care încălcă drepturile omului în raioanele din stânga Nistrului și a acțiunilor pe care le întreprind susținătorii lor din afara țării”. Consiliul de Securitate a acceptat propunerile Ministerului de Externe privind amplasarea în zona de conflict a unor grupuri mixte de observatori din cele patru state-semnatare ale Declarației de la Chișinău.

La 8 aprilie 1992, Guvernul SUA s-a pronunțat „cu fermitate în favoarea respectării acordului de încetare a focului” și a cerut tuturor părților implicate să respecte acordul elaborat în acest sens de către miniștrii de externe ai celor patru state. „Statele Unite, declara Margaret Tutwiler, purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat, sprijină apelul la reglementarea pe cale politică, pașnică a conflictului, ce să asigure integritatea teritorială a Moldovei și, în același timp, sporirea răspunderii autorităților guvernamentale locale”. Guvernul SUA a salutat crearea unei comisii a repre-

zentanților celor patru negociatori, care urma să supravegheze respectarea încetării focului și procesul de dezangajare a forțelor armate”.

La 17 aprilie, miniștrii de externe ai celor patru state au semnat, la Chișinău, 5 documente privind reglementarea conflictului transnistrian, între care: Recomandările miniștrilor de externe; Statutul comisiei mixte pentru controlul încetării focului și separării forțelor angajate în conflict; Comunicatul cu privire la întâlnirea celor patru miniștri de externe.

Conform acestor înțelegeri, fiecare țară avea dreptul să delege câte 40 de observatori în zona de conflict, cu misiunea de a supraveghea acțiunea de dezangajare a forțelor, ce trebuia să înceapă din 20 aprilie. În cazul în care acțiunea observatorilor nu ar fi dat roadele așteptate, urma să fie instituită o forță de menținere a păcii. Propunerea Rusiei ca Armatei a 14-a să i se recunoască statutul de forță-tampon între părțile beligerante nu a fost acceptată, fiind aprobată propunerea Kievului de a amplasa forțe ucrainene de menținere a păcii. Documentele prevedeau păstrarea neutralității Armatei a 14-a, stabilirea statutului juridic și modalitatea retragerii ei din teritoriu. Acest deziderat urma să se materializeze la masa discuțiilor între guvernele de la Chișinău și Moscova.

Eforturile Comisiei cvadripartite privind normalizarea situației în regiunea de est a Republicii Moldova erau stopate de lipsa de dorință a liderilor separatiști, sprijiniți în mod fățiș de comandamentul Armatei a 14-a de a soluționa conflictul prin mijloace pașnice. Armata a 14-a a transmis rebelilor transnistrieni mari cantități de armament, tehnică blindată, muniții, mijloace de telecomunicații, alte echipamente militare. Ofițeri ai trupelor ruse erau angajați ca instructori în unitățile militare separatiste. Mai mult de 300 ofițeri și subofițeri ai acestei armate și-au declarat disponibilitatea de a trece de partea forțelor secesioniste în caz de agravare a situației.

Politicată excesiv, Armata a 14-a s-a transformat în unul din factorii destabilizatori în regiune. Decizia unilaterală a administrației Federației Ruse privind trecerea (de la 1 aprilie) sub jurisdicția acestui stat a unităților Armatei a 14-a staționate pe ambele maluri ale Nistrului a avut consecințe extrem de negative.

Pe acest fundal, încercând să se găsească o formă adecvată de răspuns la situația care devenea din ce în ce mai gravă, la 14 aprilie 1992, a fost stabilită noua componență a Consiliului Suprem de Securitate, sub conducerea directă a președintelui țării. Din păcate, acțiunile de luptă ale unităților moldovenești se limitau doar la apărarea pasivă a pozițiilor deținute. Unele decizii pripite influențau negativ moralul polițiștilor, ofițerilor, voluntarilor și populației pașnice.

Începând cu 23 mai, formațiunile paramilitare transnistriene și-au intensificat acțiunile de luptă. Și-a început agresiunea directă și deschisă și Armata a 14-a rusă.

La 21 mai 1992, ca o concluzie a tratativelor și tatonărilor anterioare, Igor Smirnov a emis decretul cu privire la trecerea oficială a Armatei a 14-a sub jurisdicția autoproclamatei republici. În război a intrat o companie a unității ruse staționate în satul Parcani.

La 24 mai 1992, din cetatea Tighina au fost trimise în zona Dubăsarilor 7 mașini blindate. La Tiraspol a aterizat locțiitorul comandantului suprem al Forțelor Armate ale CSI, generalul Stolearov, care a declarat că Transnistria și Armata a 14-a reprezintă interesele geopolitice ale Rusiei în această zonă și va autoriza acțiunile militarilor ruși și ale liderilor de la Tiraspol.

În acest context, la 12 mai 1992, președintele M. Snegur i-a cerut președintelui B. Elțin retragerea Armatei a 14-a de pe teritoriul Republicii Moldova, concomitent anunțând secretarului general al ONU despre implicarea în conflict a Armatei a 14-a a Rusiei.

La începutul războiului de pe Nistru, Republica Moldova nu dispunea de o armată proprie. Organizarea instituției militare a fost anunțată mai mult declarativ, în baza decretului de organizare și elaborare a actelor legislative. Instituțiile militare ale statului se aflau abia la etapa de constituire; unitățile militare se mai aflau sub controlul armatei ruse. Demararea procesului de trecere a unităților militare sub jurisdicția Republicii Moldova a început, practic, în paralel cu acțiunile militare de la Nistru. Acest fapt nu a permis implicarea lor în război în timp util. Într-un anumit sens, însă, războiul a reprezentat catalizatorul ce a grăbit trecerea unităților militare sub jurisdicția Republicii Moldova.

Militarii basarabeni reveniți în patrie au participat activ la acțiunile militare, dar mai mult pe bază de implicări personale, fiind angajați în calitate de comandanți la punctele de comandă, la statul-major sau nemijlocit pe pozițiile de luptă. În paralel, la bazele unor unități militare, au fost concentrați rezerviștii, care, alături de polițiști și voluntari, au constituit forța de acțiune.

În conformitate cu înțelegerea la care s-a ajuns cu Comandantul Suprem al Forțelor Armate ale CSI și în scopul creării bazei forțelor armate ale Republicii Moldova, președintele țării a decretat trecerea sub jurisdicția Republicii Moldova a unităților și subunităților militare ale forțelor armate ale fostei URSS, staționate pe teritoriul republicii.

Ministerul Apărării urma să primească, în timp util, de la conducerea forțelor CSI armamentul, tehnica militară și alte bunuri materiale; celorlalte ministere și departamente le reveneau prerogativele de a organiza paza tehnicii militare, de a soluționa problemele economice, sociale și de altă natură.

La 1 aprilie, președintele Elțin a emis decretul nr. 320, care legitima trecerea unităților militare sovietice aflate pe teritoriul Republicii Moldova sub jurisdicția militară a Federației Ruse, neglijând în acest mod decretul președintelui Republicii Moldova, stopând, în plin război, procesul de organizare a unităților și intervenind astfel direct în afacerile statului nostru.

Situația conflictuală dintre demnitari a complicat și procesul de revenire acasă a militarilor care își satisfăceau serviciul în diferite regiuni ale Rusiei. Dar aceste provocări nu au reușit să stopeze fluxul de militari ce doreau să revină acasă pentru a-și servi poporul.

Evenimentele din stânga Nistrului au condiționat chemarea la arme, în următoarele luni, a 33.521 rezerviști. În acest context, la 15 martie 1992, efectivelor de ofițeri și lucrători ai comisariatelor din Cantemir, Cimișlia, Leova, Nisporeni, Ungheni, Orhei, Cahul și, parțial, Chișinău, li s-au solicitat eforturi continui pentru mobilizarea resurselor de cadre militare din rezervă.

Evoluția evenimentelor militare și crearea unităților au condus la adoptarea, la 17 martie 1992, a legii „Cu privire la Forțele Armate”. Legea, elaborată în baza doctrinei militare, stipula că forțele armate ale Republicii Moldova au scopul de a apăra statul în caz de agresiune armată, de a asigura inviolabilitatea frontierelor și a spațiului aerian al republicii.

După ce conducerea acțiunilor de luptă a trecut nemijlocit în mâinile militarilor, la cele două capete de pod, Cocieri și Coșnița, au fost trimiși ofițeri militari. Statul-major de la Holercani a fost transferat, pentru o lună, în localitatea Peresecina, ulterior la Chișinău. Această structură era direct responsabilă de planificarea acțiunilor de luptă; completarea formațiunilor cu efectiv militar; aprovizionarea cu echipament, muniții, arme și produse alimentare; fortificarea spațiului de luptă; organizarea păstrării pozițiilor ocupate; controlul asupra îndeplinirii ordinilor conducerii de vârf.

La 10 aprilie 1992, prin decretul prezidențial nr. 87, în scopul completării cu militari a forțelor armate ale Republicii Moldova, s-a decis că, în caz de necesitate și dacă aceștia sunt de acord, ministrul apărării poate chema din rezervă ofițeri și subofițeri ce au atins limita de vârstă pentru aflarea în rândurile forțelor armate, pentru satisfacerea în continuare a serviciului militar în armata națională.

Majoritatea ofițerilor ce conduceau efectivul de ostași pe pozițiile de luptă erau rezerviști, o bună parte dintre ei șefi de catedră și profesori de pregătire militară. Situația impunea organizarea de lecții practice ce includeau studierea armamentului și a tacticii de luptă. La poligonul de instruire de la Bulboaca s-a organizat studierea armamentului, tragerii din armă și alte exerciții pentru pregătirea de luptă. Această pregătire practică pe teren avea un rol important pentru efectivul venit din rezervă, care uneori nu avea idee de arme, fără a mai menționa tactica de luptă.

Militarii sovietici inventau diverse pretexte, organizau sabotaje pentru a împiedica, prin minciună și dezinformare, procesul de cedare a unităților militare.

Odată cu trecerea unităților militare sovietice sub jurisdicția Moldovei s-a impus și necesitatea instituirii jurământului militar. Textul acestuia, aprobat la 8 aprilie 1992, prin decretul Prezidiului Parlamentului (nr. 1009-XII) suna astfel: Eu, cetățean al Republicii Moldova, intrând în rândurile forțelor armate, jur credință Republicii Moldova și poporului ei.

Jur să-mi apăr țara chiar și cu prețul vieții, să nu fac uz de arme împotriva poporului Republicii Moldova și a organelor constituționale alese de el.

Jur să respect legile Republicii Moldova și regulamentele militare. Dacă voi încălca jurământul meu, să suport pedeapsa aspră a legilor Republicii Moldova”.

* * *

Fiind deja extrem de dificilă, situația se complica și prin faptul că Comandamentul Principal al Forțelor Armate ale CSI stopa în mod intenționat rezolvarea operativă a problemelor de transfer, adoptând uneori măsuri de intimidare și umilire a persoanelor care și-au exprimat dorința de a reveni în patrie. Mulți comandanți de unități militare respingeau cererile ofițerilor și subofițerilor, oferind ca pretext conflictul armat din stânga Nistrului. În aceeași ordine de idei, unii dintre membrii efectivului unităților militare sovietice din teritoriu refuzau să depună jurământul de credință față de statul nostru, cerând să fie transferați în alte state ex-sovietice. Astfel, la începutul lunii aprilie 1992, conducerea sovietică tensiona în mod intenționat relația cu autoritățile din Moldova, înaintând un proiect de lege prin care solicita date privitor la cantitatea și modalitățile de transferare a alocațiilor în bugetul militar unic comunitar pentru finanțarea forțelor armate unice ale CSI.

La 15 mai, la reuniunea CSI de la Tașkent, la care Moldova fusese reprezentată printr-o delegație condusă de primul-ministru, misiunea căreia era de a participa doar la dezbaterile privind chestiuni economice, au fost aprobate 13 documente, inclusiv Tratatul privind securitatea colectivă. Acest Tratat nu a fost parafat de Ucraina, Republica Moldova, Bielarus, Kârgâzstan, Azerbaidjan. Delegația guvernamentală de la Chișinău a difuzat la Tașkent o declarație în care agravarea situației pe malul stâng al Nistrului era explicată prin „amestecul unor state ale CSI în treburile interne ale Moldovei”. În declarație se arăta că militarii fostei Armate sovietice și cazacii din Rusia participă la crearea unităților armate ale forțelor secesioniste.

La 18 mai, Ministerul Apărării de la Chișinău a stabilit patru direcții operative-tactice pe frontul de luptă. În același timp, Guvernul a decis preluarea patrimoniului, armamentului, munițiilor și tehnicii fostelor unități militare sovietice.

La 19 mai, ora 18.00, forțele militare ale Rusiei, respectiv ale Armatei a 14-a, folosind tancuri de tip T-72, tanchete de tip BMP, tunuri cu calibrul de 122 mm și alte forțe militare, au declanșat o acțiune militară deschisă împotriva Republicii Moldova, împotriva forțelor de ordine legale. Intervenția militară a Armatei a 14-a a Rusiei în zona conflictului zădărnicea începutul realizării înțelegerilor cvadripartite din 6 și 17 aprilie și crea un pericol real de escaladare a confruntării militare pe continent, se spunea în mesajul din 19 mai 1992, adresat de către președintele M. Snegur șefilor de state și de guverne.

În aceeași zi, ministrul apărării al Federației Ruse a expediat comandantului Armatei a 14-a următorul ordin: „Având în vedere că Transnistria este pământ rusesc și situația de acolo s-a agravat, trebuie să-l apărăm cu toate mijloacele și pe toate căile. Pentru aceasta vi se cere: să fie completate din rezervele pentru mobilizare toate unitățile Armatei a 14-a staționate pe teritoriul Transnistriei; să fie aduse în stare de pregătire deplină de luptă toate unitățile militare; să fie deblocate toate unitățile militare pentru a face posibilă deplasarea tehnicii de luptă”.

Drept răspuns, viceministrul de externe de la Chișinău a prezentat la Helsinki, Comitetului Înalților Funcționari ai CSCE, un raport privind acțiunile agresive ale trupelor ruse, în care a atras atenția asupra implicării directe a Armatei a 14-a ruse în conflictul din Transnistria. Comitetul Înalților Funcționari a luat act de activitatea comisiei miniștrilor de externe ai Republicii Moldova, României, Rusiei și Ucrainei, chemând părțile să-și continue eforturile de instaurare a păcii în Republica Moldova.

Prezidiul Parlamentului a cerut Sovietului Suprem al Federației Ruse, președintelui B. Elțin „încetarea agresiunii militare față de Moldova și retragerea neîntârziată a Armatei a 14-a de pe teritoriul statului suveran”.

Același punct de vedere a fost exprimat și în Declarația din 20 mai a Ministerului de Externe, în care se afirmă că implicarea Armatei a 14-a în conflict a blocat și a redus la minimum toate înțelegerile convenite anterior. Ministerul de Externe consideră că „retragerea imediată și necondiționată a armatei de pe teritoriul republicii e o condiție primordială a reinstaurării păcii în stânga Nistrului”, și a cerut inițierea neîntârziată a negocierilor în acest sens.

În ciuda tuturor negocierilor, atacurile separatiștilor transnistrieni continuau. La 21 mai 1992, de exemplu, în timpul unui atac intensiv asupra pozițiilor din preajma satelor Roghi-Cocieri a fost omorât un polițist, altul fiind grav rănit.

La 21 mai în s. Cocieri, în urma exploziei unei mine a fost grav rănit polițistul Mihail Haralampie Socolovschi.

În satul Cocieri, în urma exploziei unei mine, a fost rănită o persoană civilă.

La 22 mai, din s. Dubăsarii-Vechi (raionul Criuleni) a fost adus, grav rănit, la Spitalul de urgență din Chișinău voluntarul Vladimir Ostap Budescu (originar din or. Orhei).

La 23 mai, ora 17.50, în urma focului deschis de separatiști în s. Cocieri a fost distrus un magazin și incendiată o casă. În s. Roghi a fost omorât un bărbat și rănită o femeie.

În aceeași zi, a fost supus unor tiruri intensive pensiunea din localitatea Holercani. Obuzele au avariat căminul cu două etaje și o casă de vacanță.

Tot la 23 mai, la Spitalul de urgență din Chișinău au fost aduși, grav răniți (la cap) Victor Vasile Cobâleanschi din s. Corjova și Panteleimon Bodarev, locuitor al s. Valea Perjei (raionul Ceadâr-Lunga).

În aceeași zi, în secția medicală a MAI a fost internat Vladimir Colesnic, sergent de poliție, colaborator al echipei de patrulare și control, grav rănit în luptele de la Cocieri.

În timpul acțiunilor militare din 23 mai, din zona satelor Cocieri și Roghi, au mai fost rănite următoarele persoane: Ion Buimistru (născut în 1958), voluntar; Veaceslav Ursu, voluntar; Leonid Chimenjun, sergent în armata națională (contuzie); Sergiu Sandu, voluntar; Ilie Popa, voluntar; Vasile Așcin, rezervist; Eudochia Țurcan, locuitoare a satului Roghi; Vladimir Colesnic, sergent-major de poliție.

Tot la 23 mai, la ora 10.00, pe podul plutitor din satul Molovata, în urma tirului separatiștilor, a fost rănit sergentul-inferior, V. Coadă; în satul Cocieri, a fost grav rănit sergentul-inferior, carabinierul Ionel Andrei, voluntar, iar în urma exploziei unui obuz – contuzionat voluntarul Ivan Ghizion, locuitor al satului Burlacu (raionul Cahul).

Amestecul Armatei a 14-a în afacerile interne ale Republicii Moldova l-a determinat pe președintele M. Snegur ca, la 23 mai, să-i adreseze Secretarului General al ONU, Boutros Boutros-Ghali următorul mesaj: „La 19 mai 1992, trupe militare ale Armatei a 14-a au trecut fățiș de partea forțelor separatiste, antiguvernamentale, înzestrându-le cu tehnică militară modernă, inclusiv tancuri și rachete, și susținându-le în acțiunile lor violente împotriva structurilor constituționale ale statului, precum și a populației pașnice. Ca urmare, de câteva zile, în zona de conflict se produc încălcări ale înțelegerilor de încetare a focului, se înregistrează crime omenești și mari pagube materiale, a crescut mult numărul refugiaților, circumstanțele enumerate având efecte grave asupra stabilității interne. Practic, teritoriul Moldovei din stânga Nistrului este ocupat de către forțele Armatei a 14-a. Toate aceste lucruri constituie, în fapt, un atac de agresiune armată din partea Federației Ruse asupra Republicii Moldova, un război nedeclarat țării mele, pentru repercusiunile căruia Guvernul rus poartă întreaga răspundere”. Menționând că escaladarea conflictului armat prezintă un pericol pentru pacea și securitatea în Europa de Sud-Est, președintele Snegur a subliniat că cererile repetate prin care autoritățile de la Chișinău cer Rusiei să dispună scoaterea unităților militare de pe pozițiile de luptă și să retragă Armata a 14-a de pe teritoriul Republicii Moldova au rămas fără nici un răspuns.

În cadrul Conferinței pentru ajutorarea Noilor State Independente, ce a avut loc la Lisabona, ministrul Afacerilor Externe Nicolae Țău a prezentat în fața delegațiilor celor 63 de state și a 22 de organizații internaționale efectele negative ale acțiunilor agresive ale Armatei a 14-a asupra situației din Republica Moldova.

Declarația din 24 mai, de la Lisabona, a miniștrilor afacerilor externe ai Republicii Moldova, Federației Ruse, României și Ucrainei pleda pentru: respectarea strictă a încetării focului; readucerea tehnicii blindate în cadrul Armatei a 14-a; reîntoarcerea tuturor formațiunilor militare și a tehnicii de luptă la locurile de staționare; garantarea securității centralei hidroelectrice de la Dubăsari și a altor obiecte vitale; continuarea desfășurării misiunilor de observatori militari în locurile de confruntare. Miniștrii au împuternicit comisia mixtă să pregătească, cu titlu de urgență, un raport despre măsurile ce ar putea contribui la reglementarea conflictului.

În cadrul unei întrevederi cu James Baker, înaltul oficial a menționat că SUA sunt îngrijorate de escaladarea conflictului și că Washingtonul a decis să încurajeze soluționarea pe cale pașnică a diferendului, pornind de la inviolabilitatea frontierelor existente, a integrității teritoriale a Republicii Moldova, respectarea drepturilor omului.

Pentru a evita apariția noilor victime de ambele părți și pentru a aplica dezideratele stipulate în actele internaționale, la 15 iunie, la Tiraspol, în cadrul unei ședințe a comisiei mixte, patronată de Parlamentul Republicii Moldova, a fost semnat un acord care întrunea principiile de bază privitor la reglementarea pașnică a conflictului armat, instaurarea păcii și înțelegerii în raioanele de est ale Republicii Moldova. Acordul, semnat de către șefii administrațiilor publice locale din raionale Anenii Noi,

Camenca, Criuleni, Dubăsari, Florești, Grigoriopol, Orhei, Rezina, Râbnița, Slobozia, Șoldănești, Ștefan Vodă și din or. Bender, Dubăsari, Râbnița, Tiraspol a fost aprobat, la 16 iunie, de Parlamentul de la Chișinău.

Principiile de bază prevedeau: stabilirea unui control eficient asupra respectării acordului de încetare a focului; dezangajarea părților aflate în conflict; dezarmarea și desființarea formațiunilor de voluntari, a formațiunilor paramilitare și a structurilor lor organizatorice; încetarea mobilizării și înrolării cetățenilor pentru a participa la conflict. Punctul cinci al acordului se referea la „elaborarea statutului juridic al raioanelor de est ale republicii în conformitate cu cerințele practicii internaționale în domeniu, luându-se în considerare particularitățile istorice ale constituirii zonei transnistriene, cu participarea președinților comitetelor executive ale raioanelor Anenii Noi, Camenca, Criuleni, Dubăsari, Florești, Grigoriopol, Orhei, Rezina, Râbnița, Slobozia, Șoldănești, Ștefan-Vodă și ale or. Bender, Dubăsari, Râbnița, Tiraspol”. Garda transnistriană urma să fie transformată, în mod benevol, în subunități ale forțelor armate ale Republicii Moldova. Principiile conțineau angajamente privind restabilirea complexului economic unic; întoarcerea refugiaților la locurile lor de trai, asigurarea securității și compensarea pagubelor ce li s-au pricinuit. Un alt obiectiv viza desfășurarea de noi alegeri libere locale și generale, atât în stânga, cât și în dreapta Nistrului, cu participarea observatorilor străini. Principiile de bază prevedeau, de asemenea, necesitatea restabilirii organelor legale ale puterii și ale administrației (de administrare locală, de asigurare a ordinii de drept, judecătorești, bancare, financiare) în raioanele de est și crearea condițiilor pentru buna lor funcționare. Conform documentului, urma să fie constituit un Guvern al concordiei naționale și să fie respectat principiul reprezentării naționale proporționale în procesul formării instituțiilor puterii și ale administrației de toate nivelele. Acordul reafirma poziția Parlamentului privind retragerea unităților armatei ruse staționate în raioanele de est. Până la retragerea trupelor ruse, comandamentul acestora trebuia să asigure neutralitatea lor deplină față de evenimentele din zona de conflict. Ultimul punct prevedea cercetarea, de comun acord, a crimelor în care ar fi fost implicate ambele părți, condamnarea actelor de terorism și diversiuni, precum și eliberarea ostaticilor și neadmiterea în continuare a luării de ostatici.

Într-o sinteză referitor la activitatea desfășurată de observatorii militari în zona or. Tighina, în perioada 28 mai - 6 iunie, semnată de șefii grupelor de observatori militari din partea Republicii Moldova, României, Rusiei și Ucrainei, se menționa că regimul de încetare a focului n-a fost respectat, subliniindu-se că, în toate cazurile, primele au deschis focul anume forțele secesioniste.

* * *

Unitățile armatei naționale au participat nemijlocit la luptele din anul 1992 doar începând cu luna iunie, când au avut loc tragicele evenimente de la Tighina. Din cauza acțiunilor și ordinelor necugetate ale unor comandanți militari, pe pământul Tighinei au rămas să zacă tineri ostași abia încorporați în armată.

Forțele separatiste, cooperând cu Armata a 14-a rusă, au declanșat o operațiune militară de amploare împotriva secției orașenești de poliție Tighina, cu scopul de a o lichida.

Deoarece persoanele ce atacau trupele de poliție foloseau tehnică blindată, s-a permis includerea unei unități și a mașinilor de luptă. Partea moldovenească a decis să utilizeze mijloacele din infrastructură și mijloacele de legătură cu destinație militară, care au oferit posibilitatea de a crea puncte de comandă ale unităților și subunităților până la nivel de companie.

Mărturiile pe care le vom prezenta în continuare sunt selectate din nota explicativă prezentată conducerii armatei după aceste acțiuni.

Planul prevedea intrarea batalionului în or. Tighina și atacul asupra dușmanului staționat în zona podului de peste Nistru, apoi ocuparea poziției de apărare pe capul de pod, inclusiv la 500 m spre vest. Pentru a realiza sarcina de luptă, prima și a doua companie, sub conducerea colonelului Cihodari, trebuia să înainteze în direcția Bulboaca-Gura Bâcului-Varnița. A treia companie, sub comanda locțiitorului comandantului, maiorul Cojocaru, trebuia să asigure deplasarea pe traseul Bulboaca-Hârbovăț, să intre în oraș dinspre vest și să dezangajeze trupele de gardiști și mercenari.

La ora 5.00, forțele ostile integrității Republicii Moldova au desfășurat primul atac, utilizând tancurile Armatei a 14-a. Tancurile au trecut podul, îndreptându-se direct spre pozițiile noastre, ca mai apoi să intre în oraș. În rândurile ostașilor, care nu aveau încă experiență de luptă, s-a creat panică. Experiența de luptă de care dispuneau ofițerii aflați pe poziții a putut să asigure doar distrugerea tehnicii inamicului, nu și mobilizarea efectivului și menținerea lui pe câmpul de luptă.

În jurul orei 10.00, dușmanul a început un nou atac cu tancuri. Pentru a se informa privitor la situația echipajelor din cele două tancuri distruse, tancurile rusești se mișcau în cerc, înaintând din două părți. Atacurile au continuat, forțele moldovenești au fost practic încercuite. Deoarece unitățile militare încartiruite în oraș se aflau sub conducerea armatei ruse, rămânerea pe poziții era inutilă, putându-se solda cu pierderea a zeci de vieți omenești.

S-au dat lupte de stradă, în ele evidențiindu-se, prin capacitatea de comandă, căpitanul Iurie Neghina, care acționa în paralel cu detașamentul de poliție cu destinație specială.

În acest context, serviciul de presă al Ministerului Apărării informa: „...în cursul nopții, ostașii Armatei Naționale și reprezentanții organelor de drept ale Republicii Moldova au întreprins acțiuni pentru dezangajarea formațiunilor banditești”.

La 20 iunie, Ministerul Apărării a adresat locuitorilor or. Tiraspol, ofițerilor și subofițerilor, soldaților Armatei a 14-a următorul apel: „Forțele Armate ale Republicii Moldova n-au de gând să atace orașul în care locuiți, nici nu vă amenință ... noi aspirăm la existența unei Moldove democratice, independente, unice și indivizibile, în care să fie respectate drepturile omului, fără deosebire de naționalitate”. Pentru a informa combatanții cu privire la situația reală, domnii Alexandru Gorgan, Constantin Manolache și Nicolae Grosu au procedat la publicarea unei foi volante, intitulată „Oastea Moldovei”.

La 24 iunie, președintele Republicii Moldova a adresat popoarelor, parlamentelor și guvernelor statelor lumii următorul apel: „...în acest moment tragic pentru destinul statului nostru, ne adresăm popoarelor lumii să intervină prin toate mijloacele de care dispun pentru a curma agresiunea dezlănțuită de Forțele Armate ale Federației Ruse”.

În luptele grele pentru Tighina au căzut sute de combatanți moldoveni, mai bine de 400 au fost răniți și spitalizați. Dintre cei căzuți pe câmpul de luptă, la podul de lângă Nistru, mai mult de o sută erau rezerviști și militari recent înrolați, unii dintre ei chiar fără arme. Utilizând tancuri de tip T-64, T-72, sisteme de rachete din dotarea Armatei a 14-a, forțele secesioniste au făcut mai multe tentative de a elimina poliția moldoveană din Tighina și de a controla în totalitate orașul. Între 19 iunie și 7 iulie, unitățile Armatei a 14-a s-au angajat în lupte de partea separatiștilor pe întreg teatrul de război. Luptele au continuat și după semnarea înțelegerii din 21 iulie.

Implicarea sfidătoare în conflict a Armatei a 14-a l-a determinat pe șeful statului să trimită un nou mesaj Secretarului General al ONU. „Cotitura gravă produsă ca ur-

mare a intervenției Armatei a 14-a este de natură să blocheze realizarea înțelegerilor convenite, se spunea în mesaj, pune în pericol pacea și stabilitatea în zona de conflict și periclitizează șansele reglementării politice în care s-a angajat plenar conducerea Republicii Moldova. Totodată, aceste evoluții demonstrează încă o dată că prezența Armatei a 14-a pe teritoriul Republicii Moldova constituie un element destabilizator, generând în mod direct escaladarea conflictului și constituind, în mare măsură, o frână în calea eforturilor pentru soluționarea pașnică a conflictului”.

Într-o Declarație a Ministerului de Externe de la Chișinău se afirma că Armata a 14-a a înfăptuit „o nouă intervenție fâțișă și brutală în treburile interne ale Republicii Moldova”, după ce au fost înregistrate încălcări de încetare a focului de către unitățile paramilitare și gardiștii din or. Tighina. Ministerul de Externe cerea să se pună capăt agresiunii militare împotriva Republicii Moldova și să se procedeze la negocieri private la evacuarea imediată a forțelor străine de pe teritoriul statului.

În Apelul Prezidiului Parlamentului Republicii Moldova către popoarele, parlamentele și guvernele statelor lumii din 22 iunie, se spune că „Republica Moldova, stat liber și independent, membru al ONU și al CSCE, a devenit obiectul unei agresiuni militare fâțișe din partea forțelor armate ale Federației Ruse, care, alăturându-se formațiunilor paramilitare ale forțelor procomuniste din or. Tiraspol și unităților de cazaci sosite din Rusia, a ocupat circa 1/4 din teritoriul național al Republicii Moldova. Dacă, anterior, conducerea Federației Ruse nega faptul implicării directe a Armatei 14 în acte de agresiune contra Republicii Moldova, recentele declarații ale președintelui B. Elțin și ale vicepreședintelui A. Ruțkoi denotă o implicare directă a conducerii Federației Ruse în organizarea agresiunii armate împotriva statului nostru. Realizând aceste declarații, Armata a 14-a a trecut, în ziua de 21 iunie a.c., la acțiuni militare de proporții”.

Administrația SUA a cerut, la 22 iunie, președintelui B. Elțin să retragă forțele armate ale Federației Ruse din Republica Moldova, iar Guvernului de la Chișinău – să găsească o soluție prin care să fie garantate drepturile minorităților rusofone din Republica Moldova. Statele Unite cereau „tuturor părților implicate în conflict să dea dovadă de reținere, să se abțină imediat de la orice act de violență și să reia, cu bună credință, procesul de negocieri”.

La 22 iunie, Secretarul General al ONU, Boutros Boutros Ghali, și-a exprimat profunda îngrijorare în legătură cu escaladarea evenimentelor din zona de conflict, cerând părților implicate să înceteze acțiunile de luptă și să manifeste reținere maximă.

Reafirmând poziția forului legislativ privitor la soluționarea pașnică a conflictului, Hotărârea Parlamentului din 23 iunie cu privire la unele căi de soluționare a conflictului armat din raioanele răsăritene declara regiunea transnistriană și or. Bender „zonă ocupată de unitățile Armatei a 14-a și de alte formațiuni paramilitare nelegitime, aflate de jure și de facto sub jurisdicția Rusiei”. Instituția legislativă a decis să adreseze ONU rugămintea „de a se convoca neîntârziat Consiliul de Securitate pentru examinarea problemelor privind agresiunea deschisă a Rusiei împotriva Republicii Moldova”.

După evenimentele de la Tighina, Ministerul de Externe s-a pronunțat în favoarea menținerii în continuare a mecanismului cvadripartit al miniștrilor de externe, ca principal cadru de negocieri pentru soluționarea pașnică a conflictului, pentru intensificarea contactelor bilaterale cu alte state.

La Istanbul, la 25 iunie, cu prilejul inițierii cooperării în bazinul Mării Negre de către 11 state riverane, a avut loc o întrunire de lucru a președinților Republicii Moldova, României, Federației Ruse și Ucrainei, la care s-a discutat cu privire la conflictul din raioanele de est ale Republicii Moldova.

În urma unui schimb de opinii, șefii de state au decis, după cum se arăta într-un comunicat de presă, să propună părților în conflict: încetarea neîntârziată și necondiționată a focului; la 24 de ore de la stoparea focului să se procedeze la dezangajarea formațiunilor înarmate; să se creeze zone și culoare de securitate pentru circulația populației civile, personalului medical și pentru transportul de ajutoare umanitare pentru locuitorii localităților afectate. Aceste măsuri trebuiau să fie îndeplinite prin intermediul unei comisii parlamentare, formate din reprezentanții ambelor părți, cu participarea în calitate de observator a comisiei mixte cvadripartite.

Cei patru președinți au indicat asupra necesității examinării problemei ce vizează forțele de separare a părților în conflict.

Rusia s-a angajat să asigure neutralitatea Armatei a 14-a. Statutul armatei, termenele și modalitatea de retragere a acesteia urmau să fie stabilite în cadrul negocierilor între Moscova și Chișinău. Aceste negocieri urmau să înceapă „în cel mai scurt timp”. Imediat după încetarea focului trebuiau să fie create condițiile favorabile întoarcerii refugiaților și ajutorării, inclusiv prin intermediul Comitetului Internațional al Crucii Roșii, altor organizații umanitare, a populației din zonele afectate.

Șefii de state au propus Parlamentului de la Chișinău să examineze și să rezolve chestiunea privind statutul raioanelor din stânga Nistrului ale Republicii Moldova.

Miniștrii de externe ai celor patru state trebuiau să se întâlnească în decurs de o săptămână de la data de 25 iunie, pentru a elabora programul de realizare a deciziilor luate la Istanbul.

Cei patru șefi de state au considerat necesar să se adreseze CSCE, solicitând contribuția activă a acestuia la reglementarea conflictului prin bune oficii, dar și prin urmărirea permanentă a respectării drepturilor omului. Oficialii erau decizi să accepte rolul pacificator mult mai activ al ONU în cadrul procesului de reglementare politică a diferendului din Republica Moldova, salutând decizia Secretarului General al ONU de a trimite în zona de conflict o delegație ce să stabilească faptele.

Într-un apel adresat Moscovei, Tiraspolul și-a exprimat regretul că nu a fost admis la reuniunea de la Istanbul. În pofida măsurilor aprobate de șefii de state la Istanbul și a deciziei forțelor de ordine moldovenești de a aplica întocmai aceste înțelegeri, formațiunile separatiste nu au încetat operațiunile de luptă, acțiunile lor soldându-se cu noi victime și distrugerii în zona de conflict.

La 25 iunie, Gh. Burbulis, secretarul de stat al Rusiei, declara, în legătură cu criza transnistriană următoarele: „Am epuizat perioada romantică în atitudinea noastră față de acest conflict. În prezent, este necesar să se aplice îmbinarea mecanismelor de tratative cu o presiune economică și de forță cât se poate de deschisă”.

* * *

La 6 iulie 1992, la Viena, Republica Moldova reprezenta prima țară ex-sovietică ce semna Tratatul cu privire la reducerea armamentului și forțelor armate convenționale. Delegațiile din Turcia, Germania, Ungaria, ca reprezentanți ai Consiliului European, au inițiat inspectarea trupelor moldovenești.

La 7 iulie, Parlamentul Republicii Moldova a decis introducerea în zona de conflict a unor forțe armate de departajare, formate din bieloruși, români, bulgari, ruși și ucraineni. La aceeași dată, la Limansk, în Ucraina, reprezentanții militari ai Rusiei, Moldovei și autoproclamatei republici nistrene, în prezența comandantului Armatei a 14-a, au semnat acordul de încetare a focului și retragere de pe poziții a tehnicii militare grele. Aceste măsuri au fost absolut ineficiente, înțelegerea nefiind respectată.

Ulterior, prin decizia comisiei unificate de control, în zonă au fost introduse forțe comune de menținere a păcii, formate din trupe ale părților angajate în reglementarea conflictului și din observatori militari. În componența forțelor comune intrau 16 batalioane ale Rusiei, 3 batalioane moldovenești și 3 ale autoproclamatei republici nistrene. A început, așadar, implementarea mecanismului de conciliere și retragere a forțelor implicate în război.

La 21 iulie, la Moscova, președintele Republicii Moldova și președintele Federației Ruse au semnat convenția cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană. Documentul prevedea încetarea focului; dezangajarea forțelor și crearea unei zone de securitate; crearea unei comisii unificate de control; respectarea strictă a neutralității Armatei a 14-a a Federației Ruse; ridicarea blocadei economice; revenirea refugiaților la locurile anterioare de trai.

Pe aceste baze a început dezangajarea forțelor aflate în conflict. În context, la 28 iulie 1992, în componența batalionului de menținere a păcii a intrat și o companie de deminare. Au fost deminați, în total, 71,9 km² și distruse 4.080 obiecte explozibile.

Ziua de 31 iulie 1992, a fost stabilită drept zi de introducere a forțelor de menținere a păcii; protocolul adițional al comisiei unificate de control din 28 iunie 1992, menționa 24 posturi bipartite, 5 posturi comune, 2 posturi ruse.

Evoluția crizei din Moldova a creat o viziune specială a statelor din vest față de țara noastră.

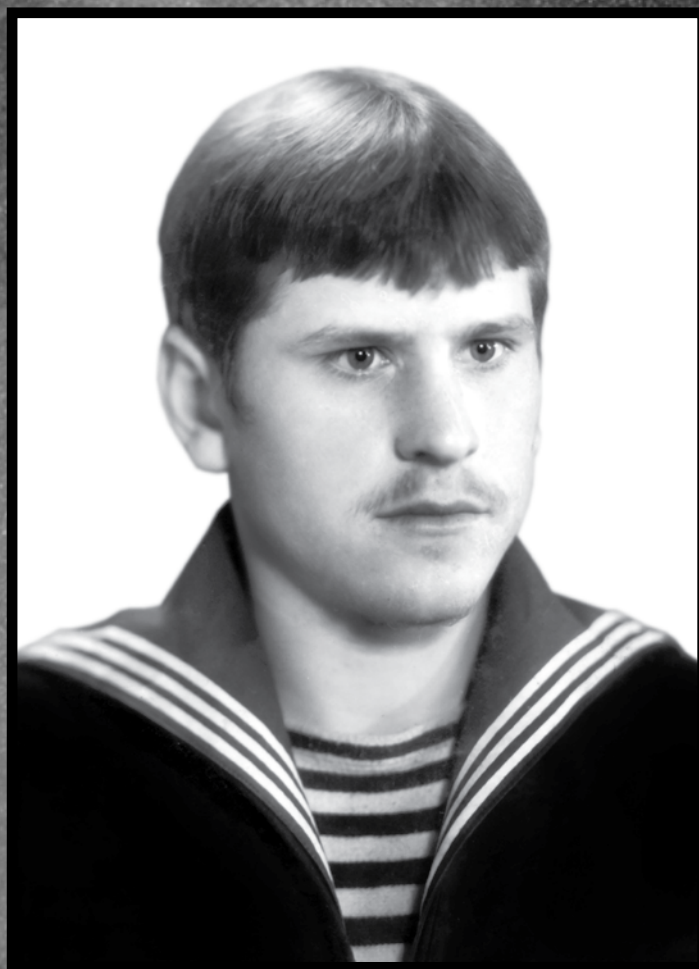

ACRIȘ Vasile Vasile

**Născut la 22 mai 1957
localitatea Pelinei, raionul Cahul
Decedat la 2 iulie 1992 la Cocieri**

AGATIEV Valentin Semion

Născut la 28 noiembrie 1963
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 20 iunie 1992 la Coșnița

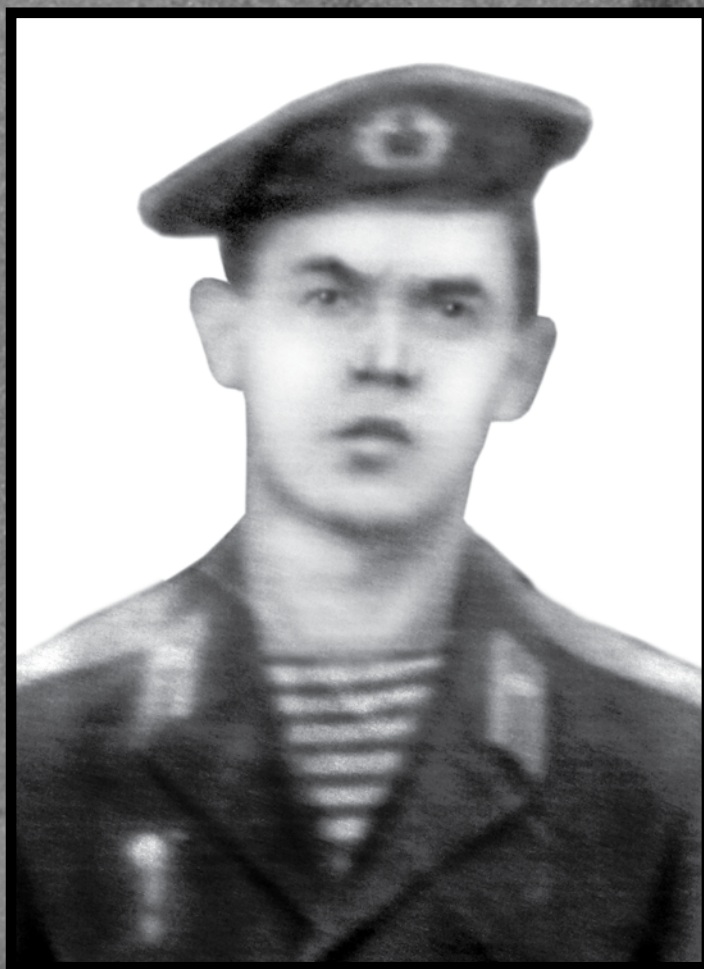
AGAPI Ion Alexei

Născut la 14 august 1969
localitatea Ursoaia, raionul Căușeni
Decedat la 30 iunie 1992 la Tighina

ANDREEV Sergiu Victor

Născut la 22 iulie 1971
localitatea Cioara, raionul Hâncești
Decedat la 12 iulie 1992 la Tighina

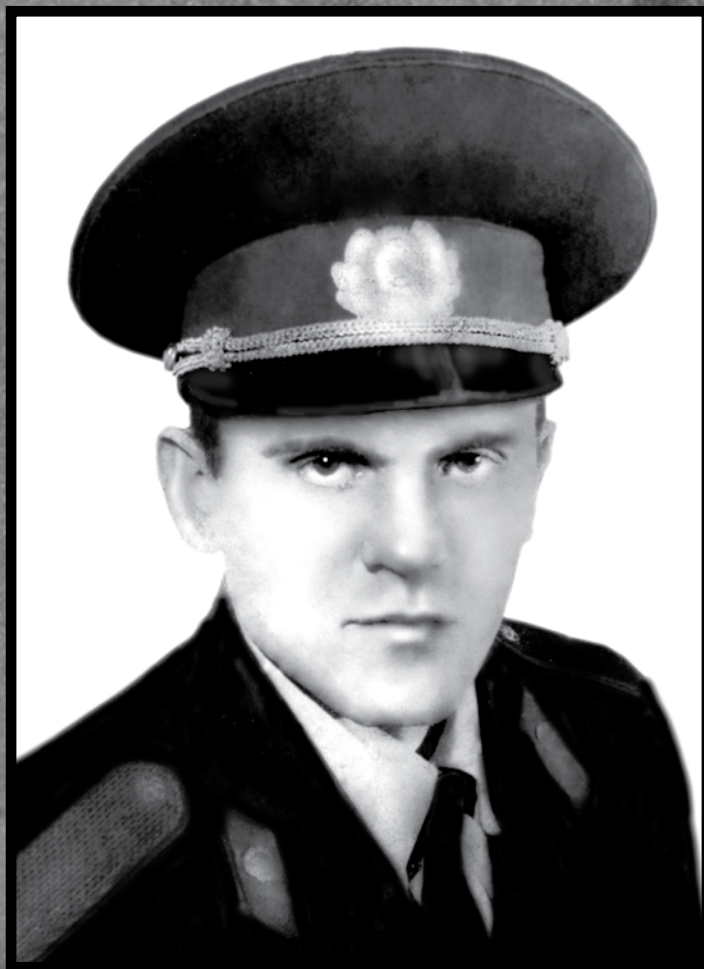
ANTOCI Iurie Vitalie

**Născut la 22 februarie 1970
localitatea Putinești, raionul Florești
Decedat la 24 iunie 1992 la Coșnița**

ARNĂUT Mihail Constantin

Născut la 28 martie 1970
localitatea Cărpineni, raionul Hâncești
Decedat la 13 decembrie 1991 la Dubăsari

BABINSCHI Alexandru Ion

Născut la 4 ianuarie 1972
localitatea Bălți
Decedat la 20 iunie 1992 la Cocieri

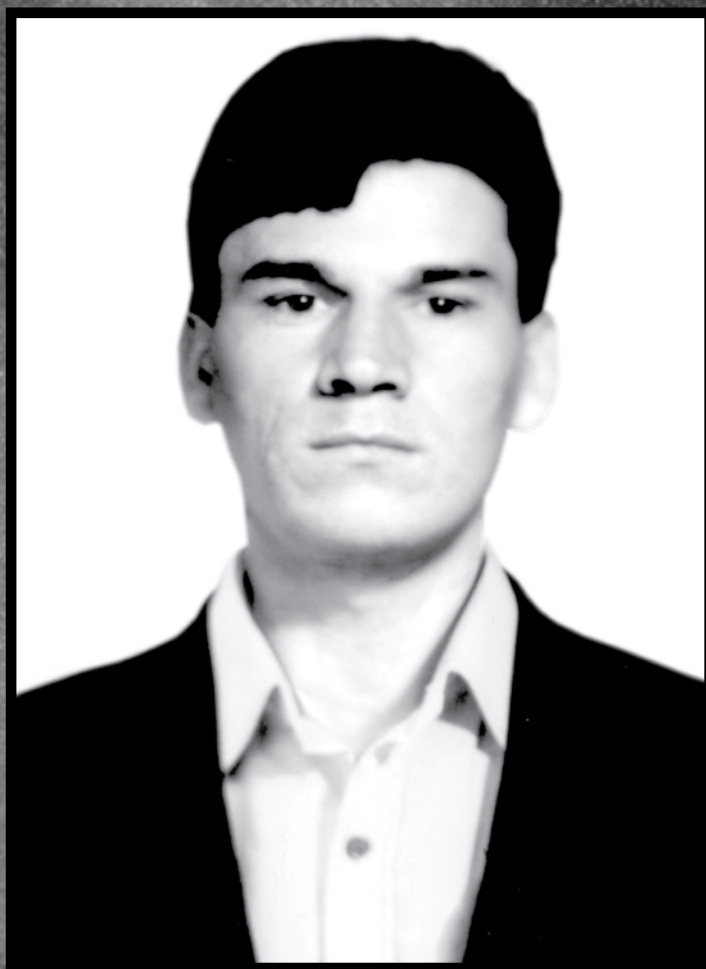
BADAN Iacob Grigore

Născut la 10 decembrie 1969
localitatea Horodiște, raionul Rezina
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

BALABAN Anatolie Maxim

Născut la 25 septembrie 1959
localitatea Căușeni
Decedat la 1 august 1992 la Căușeni

BALȚATU Mihail Ion

Născut la 15 iulie 1966
localitatea Țiganca, raionul Cantemir
Decedat la 26 iunie 1992 la Tighina

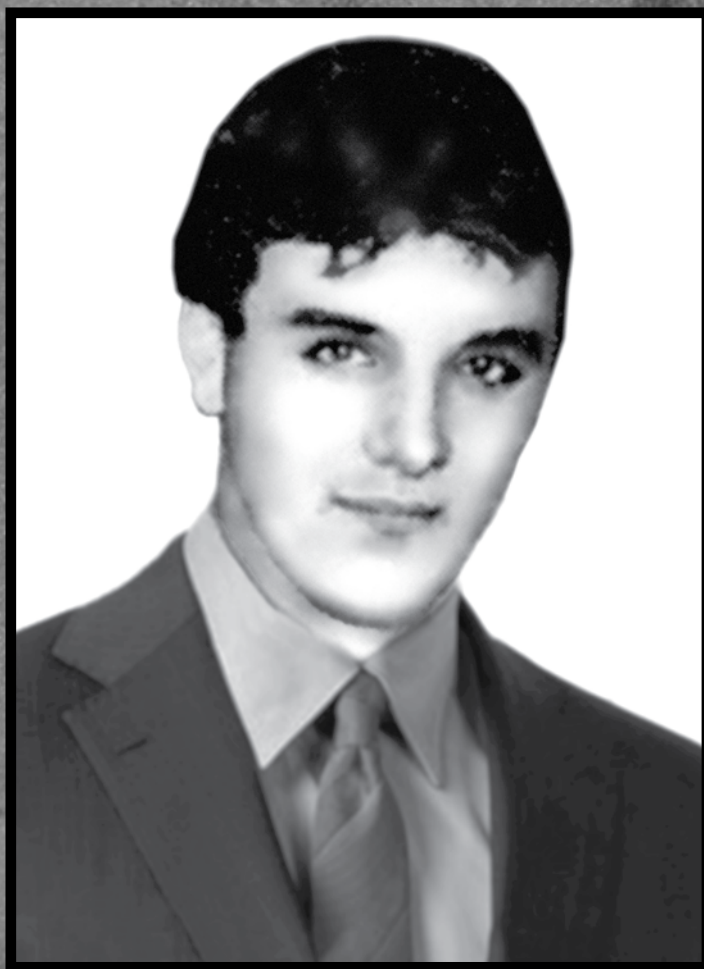
BARABAȘ Nicolae Grigore

Născut la 19 februarie 1969
localitatea Molovata Nouă, raionul Dubăsari
Decedat la 15 aprilie 1992 la Cocieri

BARCARI Mihail Chiril

Născut la 13 noiembrie 1950
localitatea Căușeni
Decedat la 24 mai 1992 la Tighina

BARCARI Oleg Mihail

**Născut la 28 ianuarie 1968
localitatea Corjova, raionul Dubăsari
Decedat la 2 aprilie 1992 la Corjova**

BĂLĂNUȚĂ Alexei Nicolae

Născut la 27 iulie 1970
localitatea Haragaș, raionul Cantemir
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

BĂTRÎNCEA Mihai Mihai

Născut la 18 ianuarie 1975
localitatea Marcăuți, raionul Dubăsari
Decedat la 18 iunie 1992 la Cocieri

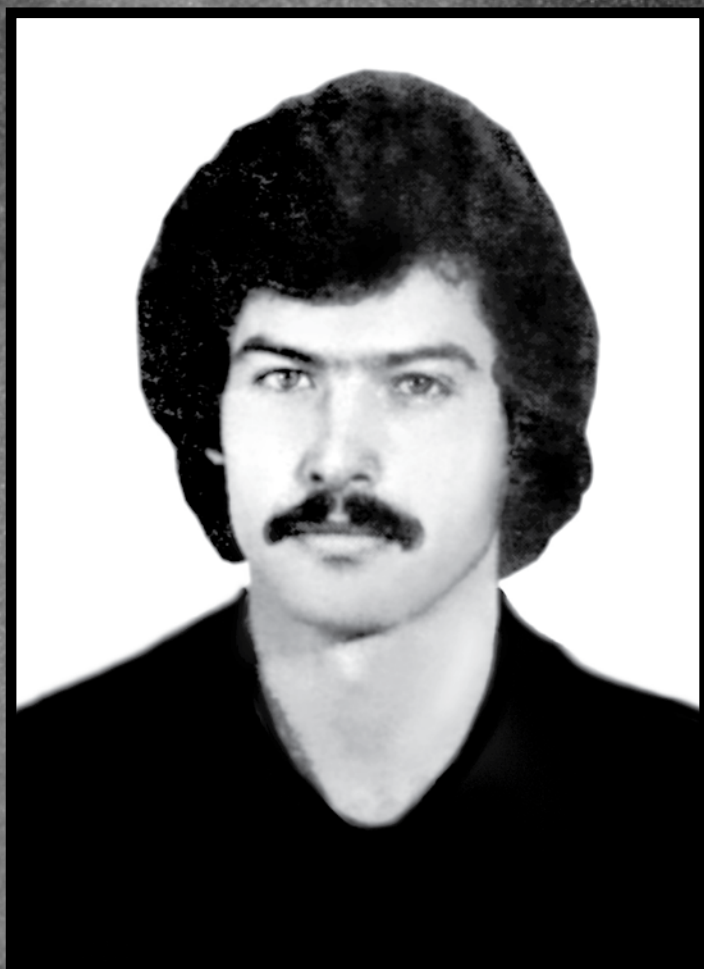
BELÎ Mihail Vasile

Născut la 23 noiembrie 1961
localitatea Vâlcele, raionul Cantemir
Decedat la 1 iulie 1992 la Tighina

BEREGOI Vasile Dumitru

Născut la 7 august 1965
localitatea Bobeica, raionul Hâncești
Decedat la 17 iulie 1992 la Tighina

BEȘLEAGA Vasile Mihail

Născut la 1 ianuarie 1960
localitatea Molovata Nouă, raionul Dubăsari
Decedat la 22 mai 1992 la Molovata Nouă

BÎNZARI Ion Tudor

**Născut la 2 ianuarie 1965
localitatea Hirîșeni, raionul Telenești
Decedat la 19 mai 1992 la Cocieri**

BÎRDAN Viorel Gheorghe

**Născut la 13 decembrie 1970
localitatea Mingir, raionul Hâncești
Decedat la 21 iunie 1992 la Tighina**

BÎTLAN Ion Ion

Născut la 6 iunie 1967
localitatea Drăsliceni, raionul Criuleni
Decedat la 1 iulie 1992 la Coșnița

BOBEICO Ion Vladimir

Născut la 15 august 1952
localitatea Criuleni
Decedat la 30 aprilie 1992 la Dubăsari

BODIU Iurie Andrei

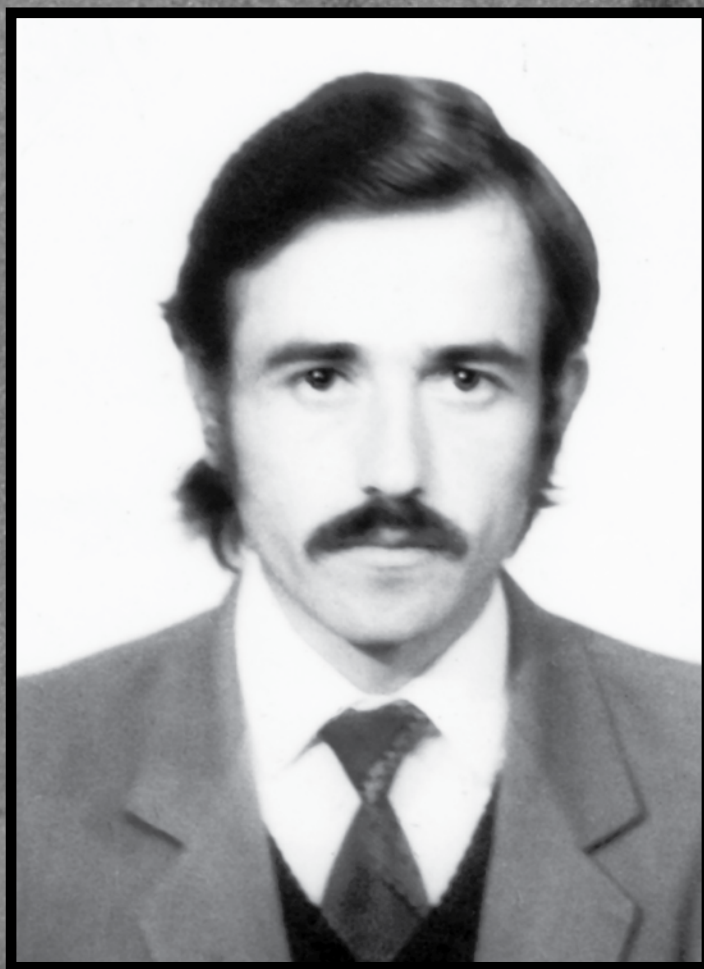
Născut la 14 octombrie 1963
localitatea Coșcodeni, raionul Sângerei
Decedat la 15 martie 1992 la Coșnița

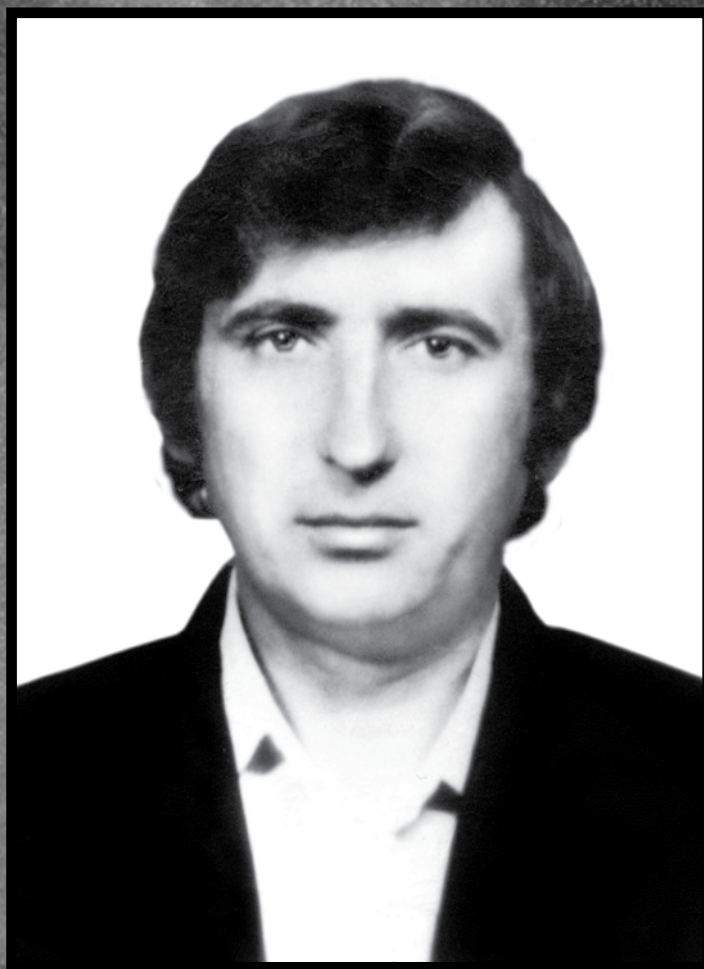
BOIARNIȚCHI Vladimir Feodorovici

Născut la 11 mai 1952
localitatea Drochia
Decedat la 5 iunie 1992 la Dubăsari

BORDEA Petru Andrei

Născut la 4 martie 1962
localitatea Prajila, raionul Florești
Decedat la 25 mai 1992 la Doroțcaia

BORDIAN Valeriu Vavil

Născut la 26 ianuarie 1958
localitatea Ursoaia, raionul Căușeni
Decedat la 17 iulie 1992 la Tighina

BOROZAN Iurie Ion

Născut la 29 iunie 1970
localitatea Racovăț, raionul Soroca
Decedat la 23 iulie 1992

BORZIAC Ion Constantin

Născut la 14 aprilie 1961
localitatea Bulboci, raionul Soroca
Decedat la 19 iulie 1992 la Cocieri

BOTEA Nicolae Dumitru

Născut în 1970
localitatea Onești, raionul Strășeni
Decedat la 6 iulie 1992

BOȚ Mihail Mihail

Născut la 15 martie 1957
localitatea Vălcineț, raionul Călărași
Decedat la 17 iulie 1992 la Tighina

BRAGA Ghenadie Tudor

**Născut la 5 martie 1973
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat la 18 aprilie 1992 la Varnița**

BRATUȘCIAC Gheorghe Alexandru

Născut la 18 aprilie 1969
localitatea Bălăbănești, raionul Criuleni
Decedat la 3 aprilie 1992 la Coșnița

BRĂDESCU Tudor Vasile

Născut la 17 iunie 1969
localitatea Chiștelnița, raionul Telenеști
Decedat la 21 august 1992 la Tighina

BRICEAG Valeriu Emilian

Născut la 16 august 1966
localitatea Hâncești
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

BRÎNZA Veaceslav Tudor

Născut la 6 iunie 1966
localitatea Pașcani, raionul Hâncești
Decedat la 20 mai 1992 la Cocieri

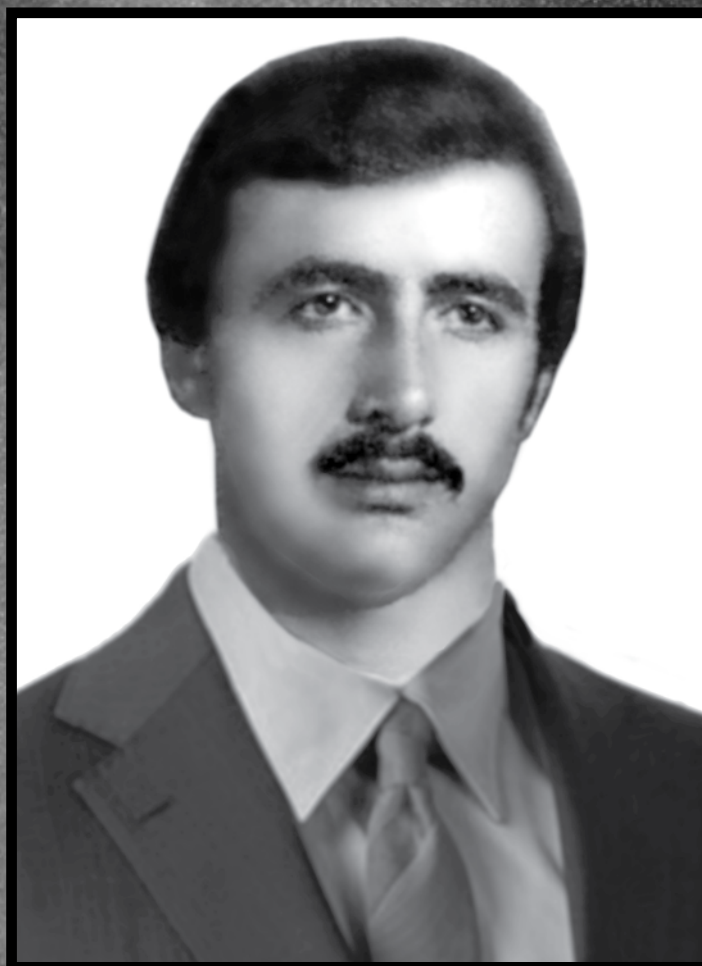
BUDURIN Anatol Foca

Născut la 5 ianuarie 1963
localitatea Trifești, raionul Rezina
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

BUFTIC Iurii Alexei

**Născut la 11 ianuarie 1969
localitatea Batâr, raionul Cimișlia
Decedat la 17 mai 1992 la Cocieri**

BUGA Tudor Andrei

Născut la 3 martie 1965
localitatea Tocuz, raionul Căușeni
Decedat la 13 martie 1992 la Tighina

BUJAC Valeriu Petru

Născut la 11 martie 1973
localitatea Lărguța, raionul Cantemir
Dispărut fără veste la 20 iunie 1992

BULICANU Valeriu Gheorghe

Născut la 11 noiembrie 1966
localitatea Boldirești, raionul Nisporeni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

BUNESCU Petru Grigore

Născut în 1960
localitatea Cotiujeni, raionul Șoldănești
Decedat la 3 iulie 1992 la Coșnița

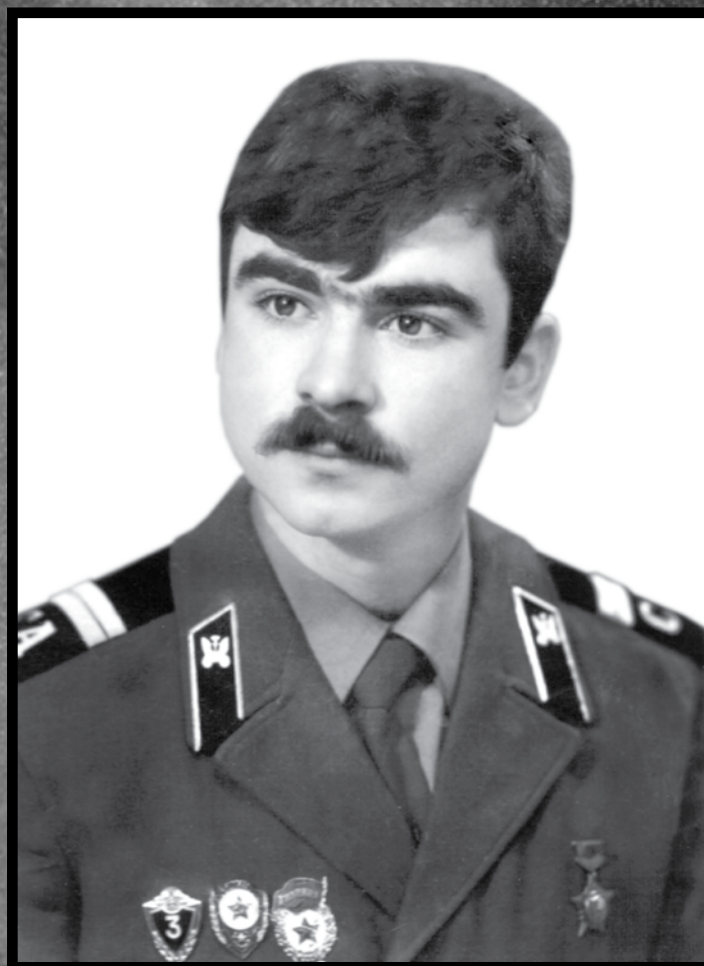
BURCĂ Vladimir Nicolai

Născut la 30 noiembrie 1969
localitatea Ciutulești, raionul Florești
Decedat la 12 iulie 1992 la Coșnița

BURCIU Ion Terinte

Născut la 11 aprilie 1954
localitatea Răculești, raionul Criuleni
Decedat la 15 august 1992 la Cocieri

BURCOVSCHI Oleg Valeriu

Născut la 23 iulie 1969
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 27 martie 1992 la Cocieri

BURLACU Nicolae Vasile

Născut la 9 august 1948
localitatea Chircăiești, raionul Căușeni
Decedat la 14 iulie 1992 la Tighina

BURUIANĂ Pavel Tudor

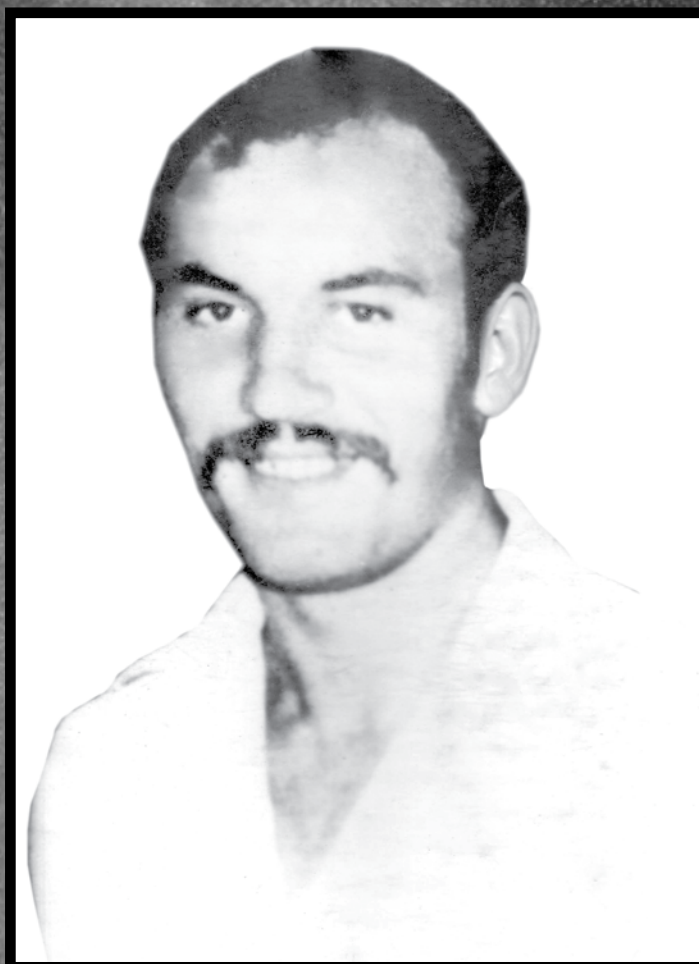
Născut la 10 martie 1972
localitatea Condrătești, raionul Ungheni
Decedat la 19 iulie 1992 la Cocieri

BUTNARU Vladimir Tudor

Născut la 25 martie 1967
localitatea Tigheci, raionul Leova
Decedat la 15 aprilie 1992 la Cocieri

BUZU Anatol Gheorghe

Născut la 18 noiembrie 1962
localitatea Micăuți, raionul Strășeni
Decedat la 23 iunie 1992 la Cocieri

BUZU Gheorghe Petru

Născut la 19 aprilie 1958
localitatea Logănești, raionul Criuleni
Decedat la 28 iunie 1992 la Tighina

CALMAȚUI Anatolie Vladimir

Născut la 29 august 1950
localitatea Ustia, raionul Glodeni
Decedat la 20 mai 1992 la Cocieri

CALOS Dumitru Constantin

Născut la 26 octombrie 1956
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat la 20 iunie 1992 la Varnița

CARA Dumitru Victor

Născut la 8 noiembrie 1956
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat la 27 iulie 1992 la Varnița

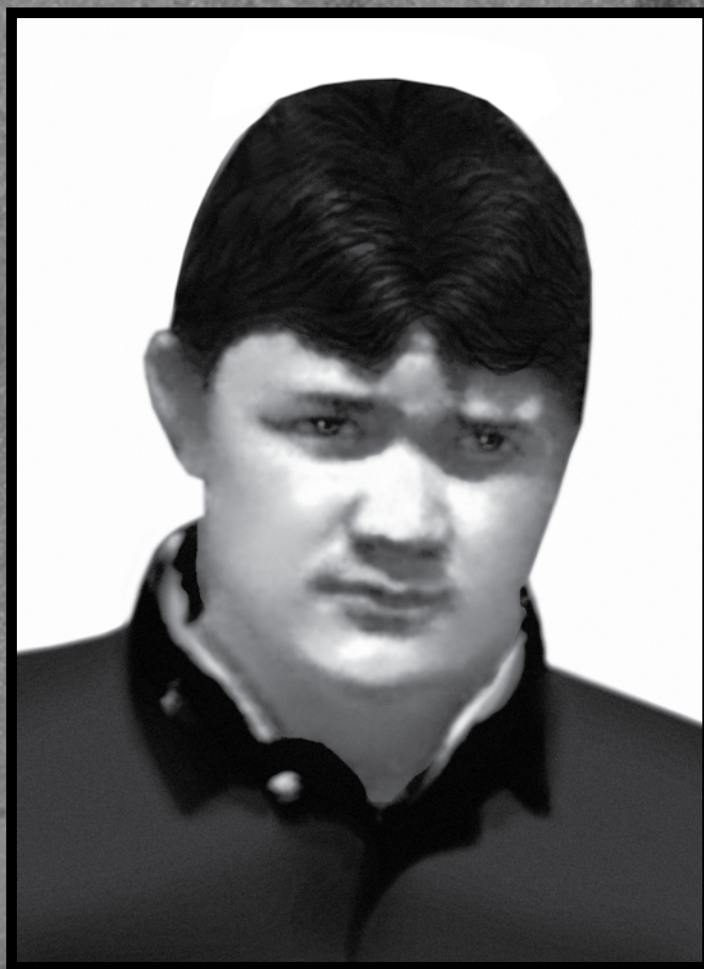
CARA Ion Vasile

**Născut la 10 octombrie 1966
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat la 19 iunie 1992 la Varnița**

CARACACI Valeriu Constantin

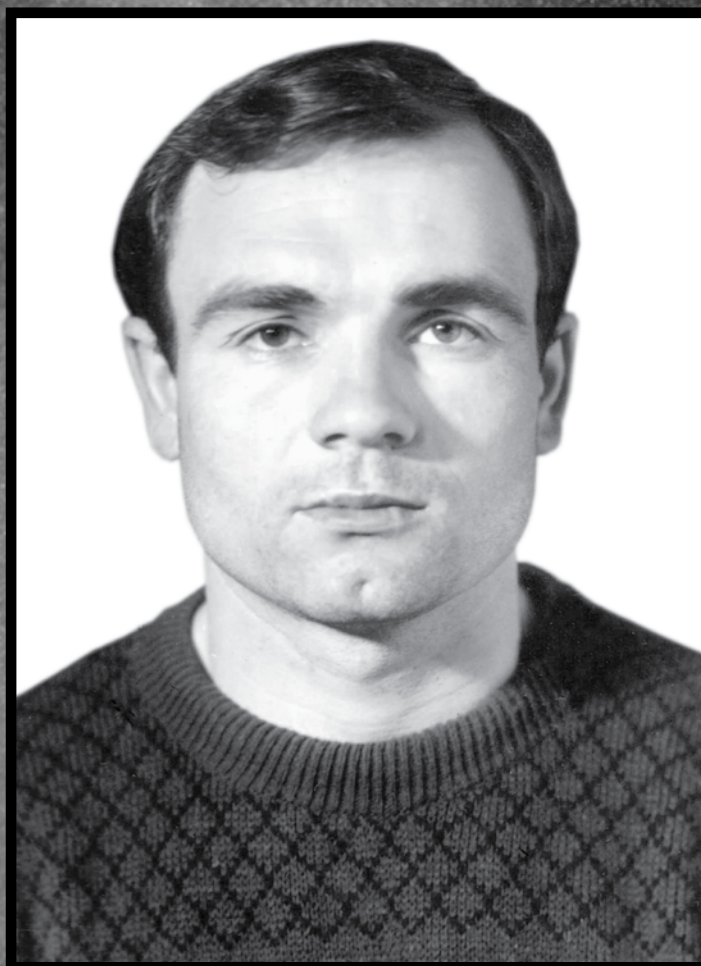
Născut la 13 aprilie 1976
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat la 13 aprilie 1992 la Varnița

CARAGACEAN Boris Pavel

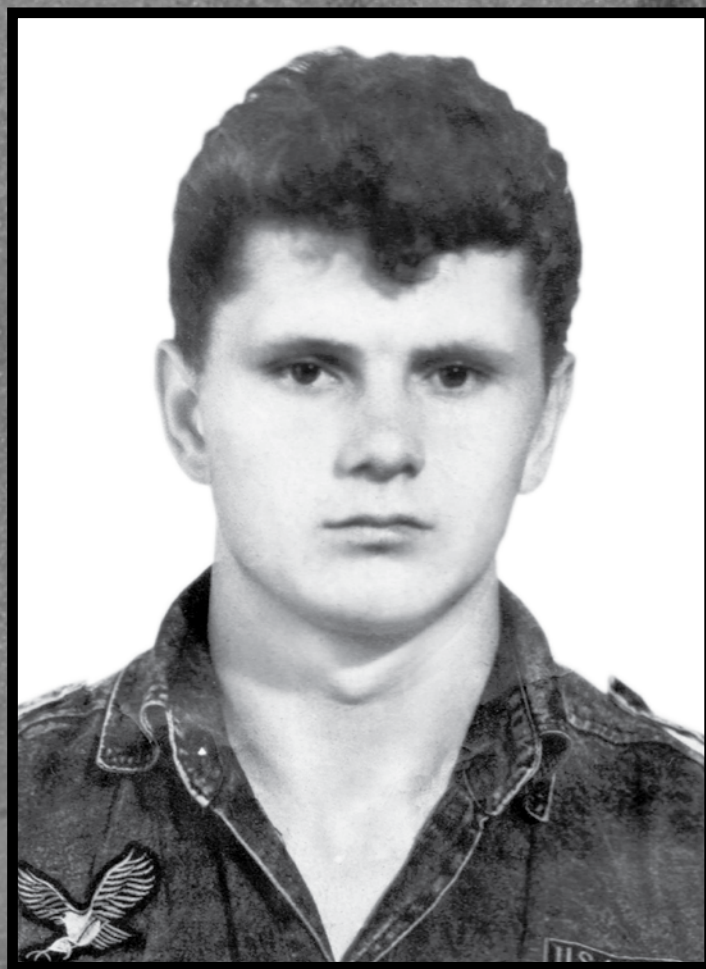
Născut la 15 ianuarie 1962
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat la 21 iunie 1992 la Varnița

CARP Igor Gheorghe

Născut la 17 iunie 1961
localitatea Molovata Veche, raionul Dubăsari
Decedat la 27 iunie 1992 la Tighina

CARPOV Vitalie Vasile

Născut la 9 iulie 1970
localitatea Molovata Nouă, raionul Dubăsari
Decedat la 4 august 1992 la Tighina

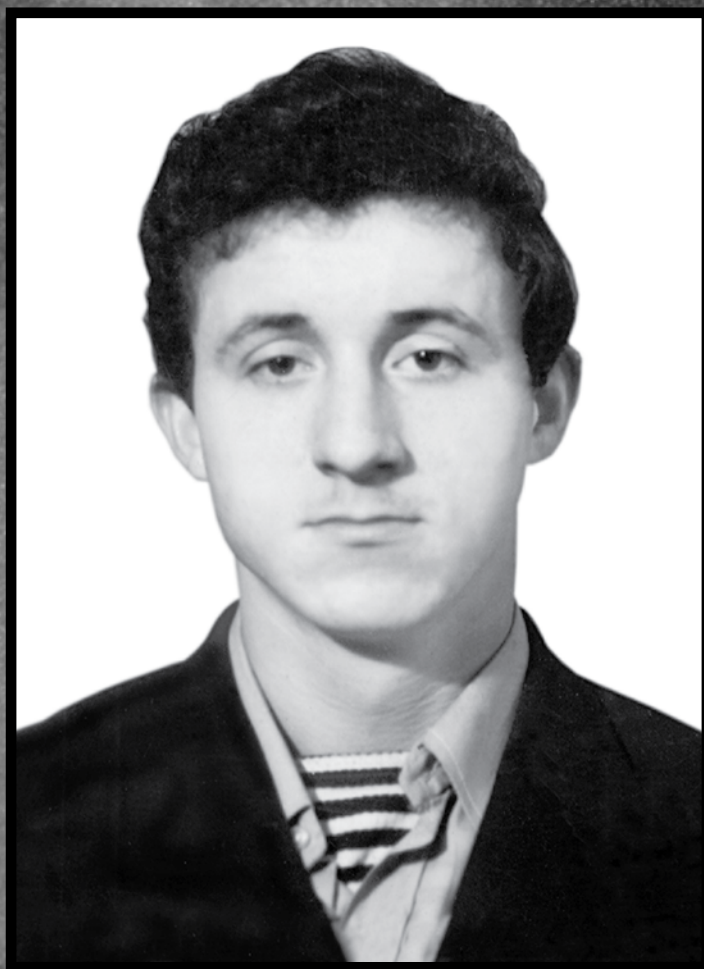
CAȘU Gheorghe Alexei

Născut la 7 iulie 1970
localitatea Chișinău
Decedat la 13 decembrie 1991 la Dubăsari

CATAN Grigore Galafton

Născut la 29 martie 1957
localitatea Cârnațeni, raionul Căușeni
Decedat la 20 iunie 1992 la Chițcani

CATRUC Ilie Ion

Născut la 20 august 1960
localitatea Cârnațeni, raionul Căușeni
Decedat la 1 iulie 1992 la Tighina

CĂRUNTU Grigore Vladimir

Născut la 29 octombrie 1964
localitatea Fălești
Decedat la 27 mai 1992 la Cocieri

CEBAN Constantin Ion

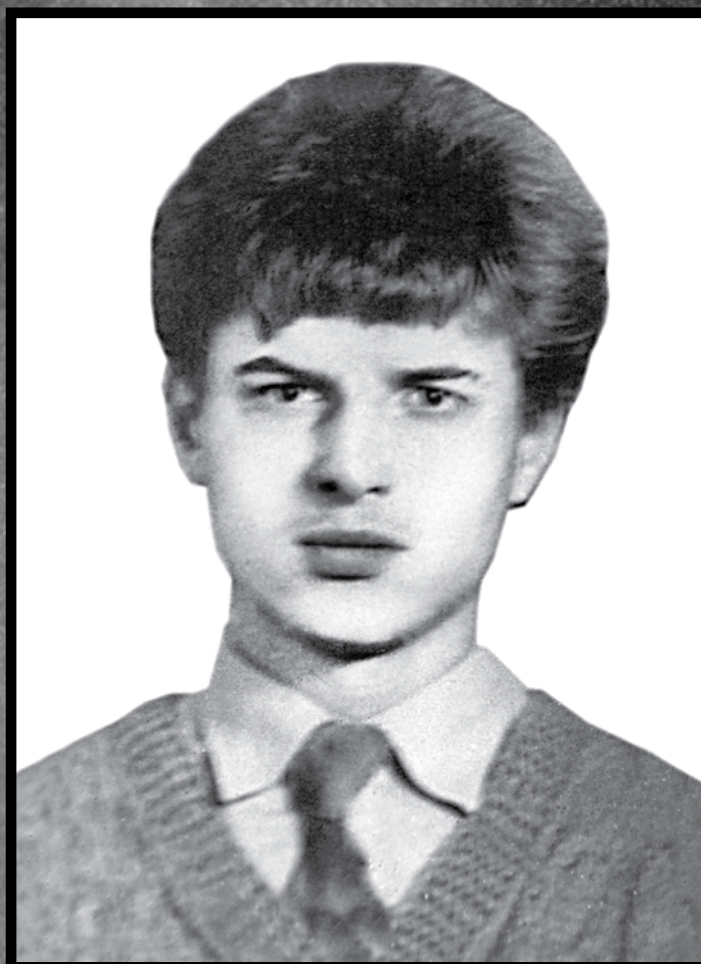
Născut la 4 februarie 1953
localitatea Găuzeni, raionul Șoldănești
Decedat la 18 mai 1992 la Dubăsari

CEBAN Sergiu Petru

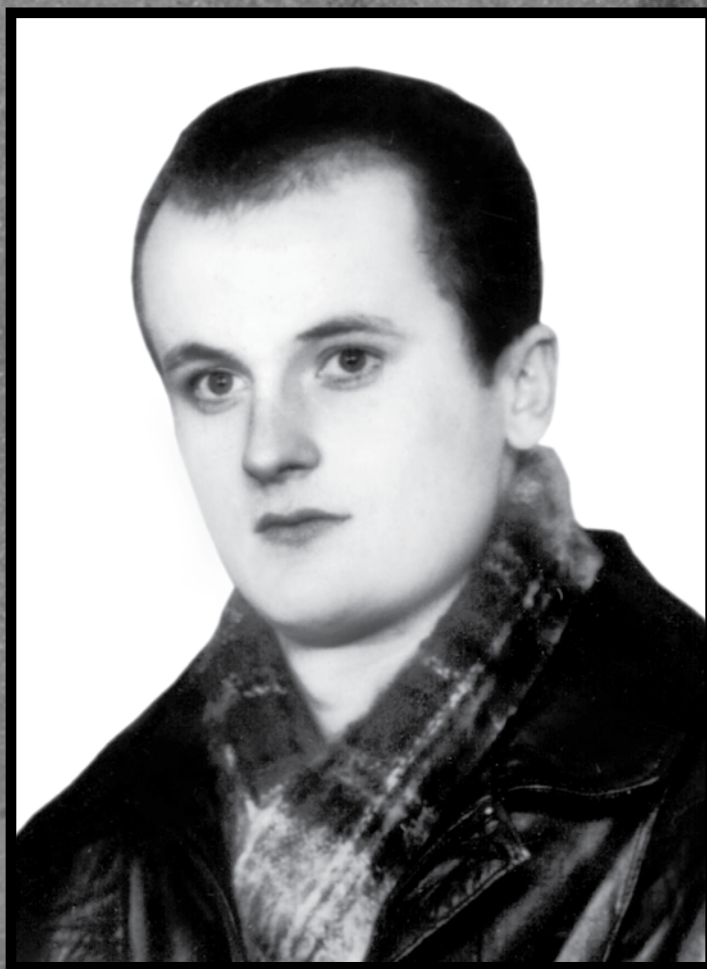
Născut la 26 decembrie 1964
localitatea Fârlădeni, raionul Căușeni
Decedat la 22 iulie 1992 la Tighina

CEBAN Valeriu Petru

Născut la 18 iulie 1971
localitatea Căușeni
Decedat la 3 iulie 1992 la Tighina

CEBAN Vitalie Pintilie

Născut la 29 mai 1972
localitatea Alexăndreni, raionul Sângerei
Decedat la 24 iunie 1992 la Tighina

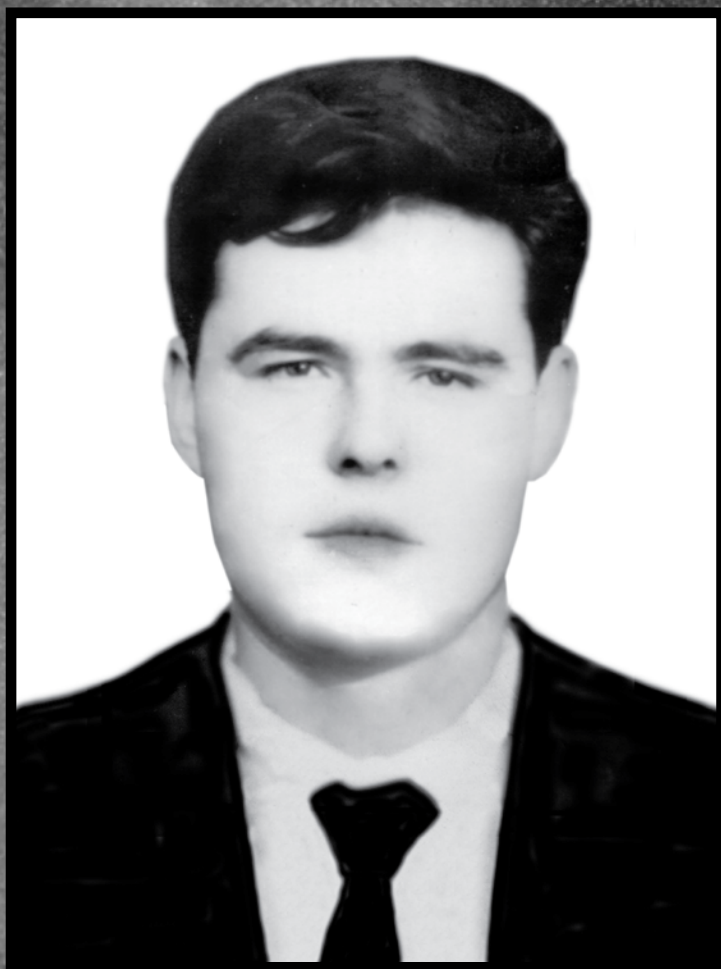
CEBANU Ion Anton

Născut la 24 noiembrie 1952
localitatea Zaim, raionul Căușeni
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

CEBANU Vasile Ion

Născut la 28 octombrie 1956
localitatea Coștangalia, raionul Cimișlia
Decedat la 6 iulie 1992 la Tighina

CEBOTARI Valeriu Ion

Născut la 8 ianuarie 1971
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 27 iunie 1992 la Cocieri

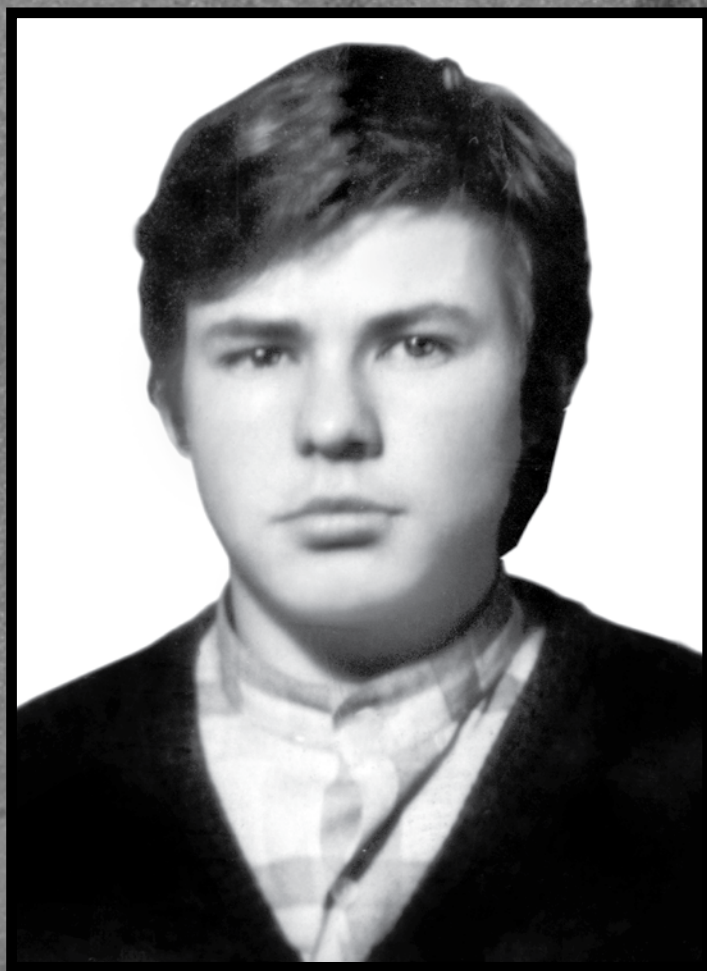
CEREMPEI Octavian Ion

Născut la 18 iulie 1970
localitatea Burlănești, raionul Edineț
Decedat la 13 aprilie 1992 la Coșnița

CERNAT Vasile Ion

Născut la 2 februarie 1966
localitatea Căușeni
Decedat la 14 iulie 1992 la Tighina

CERNEI Dumitru Alexandru

Născut la 9 septembrie 1962
localitatea Vâlcele, raionul Cantemir
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

CERNEI Vasile Gheorghe

Născut la 23 martie 1973
localitatea Pepeni, raionul Sângerei
Dispărut fără veste la data de 19 iunie 1992

CIBOTARI Iurii Fiodor

Născut la 23 aprilie 1973
localitatea Căinarii Vechi, raionul Soroca
Decedat la 19 iunie 1992 la Tighina

CIBOTARI Vasile Ion

Născut la 19 noiembrie 1959
localitatea Truşeni, raionul Străşeni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

CICATI Ion Pavel

Născut la 8 mai 1963
localitatea Cimișlia
Decedat la 25 iulie 1992 la Tighina

CIMBIR Dumitru Nicolae

Născut la 8 noiembrie 1959
localitatea Holercani, raionul Dubăsari
Decedat la 25 iunie 1992 la Tighina

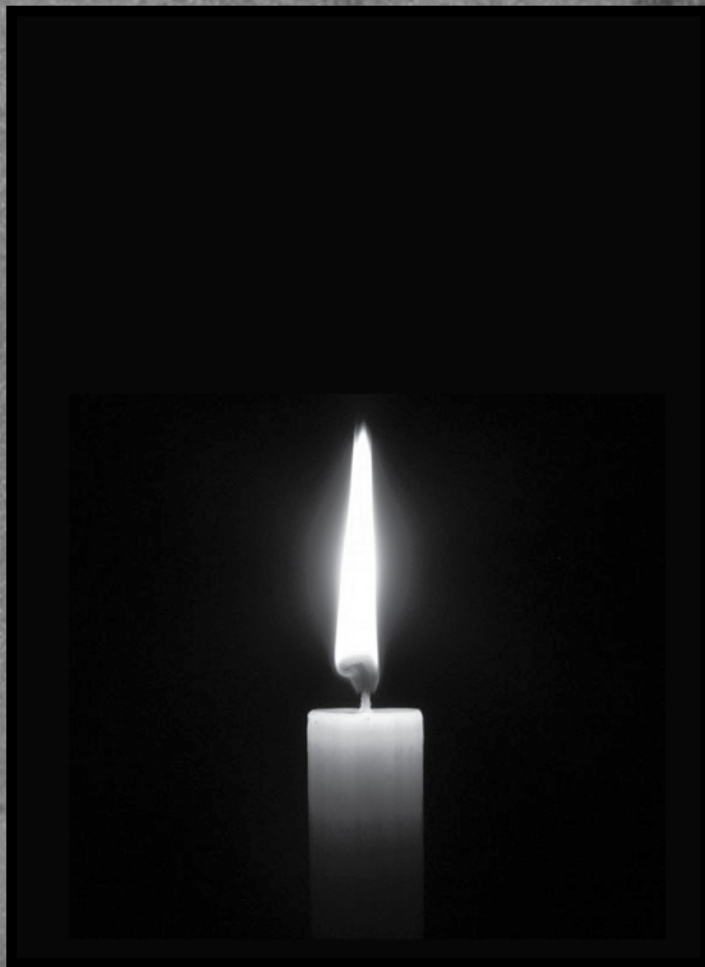
CIMPOIEȘ Vladimir Alexei

Născut la 15 martie 1970
localitatea Buciumeni, raionul Ungheni
Decedat la 29 mai 1992 la Coșnița

CIOBANU Alexei Ștefan

Născut la 25 mai 1960
localitatea Căușeni
Decedat la 28 iunie 1992 la Tighina

CIOBANU Ilie Andron

Născut în 1962
localitatea Coștangalia, raionul Cimișlia
Decedat la 18 iulie 1992 la Tighina

CIOBANU Ion Vasile

Născut la 19 februarie 1951
localitatea Hagimus, raionul Căușeni
Decedat la 26 iunie 1992 la Tighina

CIOBANU Viorel Vladimir

Născut la 7 aprilie 1972
localitatea Șuri, raionul Drochia
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

CIORBA Igor Iacob

Născut la 17 iulie 1969
localitatea Chișinău
Decedat la 29 iunie 1992 la Tighina

CODIȚA Robertino Ion

Născut la 26 iunie 1970
localitatea Zăicani, raionul Râșcani
Decedat la 11 iulie 1992 la Tighina

CODREANU Iurie Traian

Născut la 9 septembrie 1962
localitatea Hagimus, raionul Căușeni
Decedat la 19 iulie 1992 la Tighina

CODREANU Petru Simion

Născut la 19 iunie 1963
localitatea Călmățui, raionul Hâncești
Decedat la 28 iulie 1992 la Doroțcaia

COJEVNICOV Serghei Vladimir

Născut în 1969
Federația Rusă

Decedat la 4 aprilie 1992 la Cocieri

COJOCARI Ion Filip

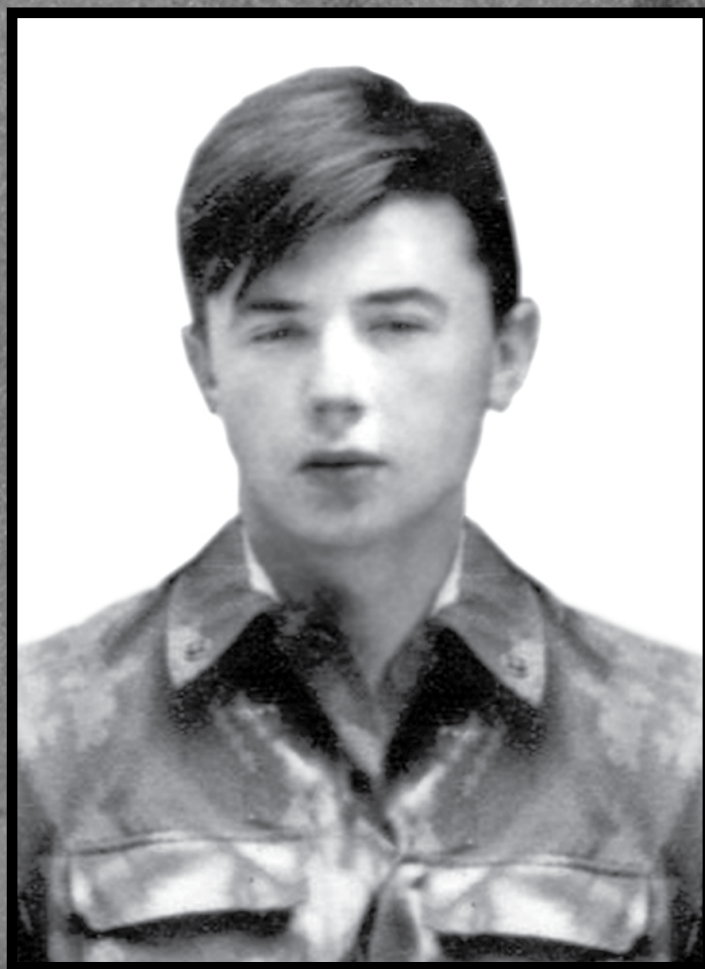
**Născut la 12 iunie 1960
localitatea Speia, raionul Anenii Noi
Decedat la 22 iulie 1992 la Varnița**

COLNIC Ștefan Ilie

Născut la 25 aprilie 1971
localitatea Capaclia, raionul Cantemir
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

CORAGĂU Valeriu Gheorghe

Născut la 30 noiembrie 1971
localitatea Zubrești, raionul Strășeni
Decedat la 13 iulie 1992 la Coșnița

CORDINEANU Valeriu Ion

Născut la 28 ianuarie 1969
localitatea Chițcanii Vechi, raionul Telenеști
Decedat la 3 aprilie 1992 la Tighina

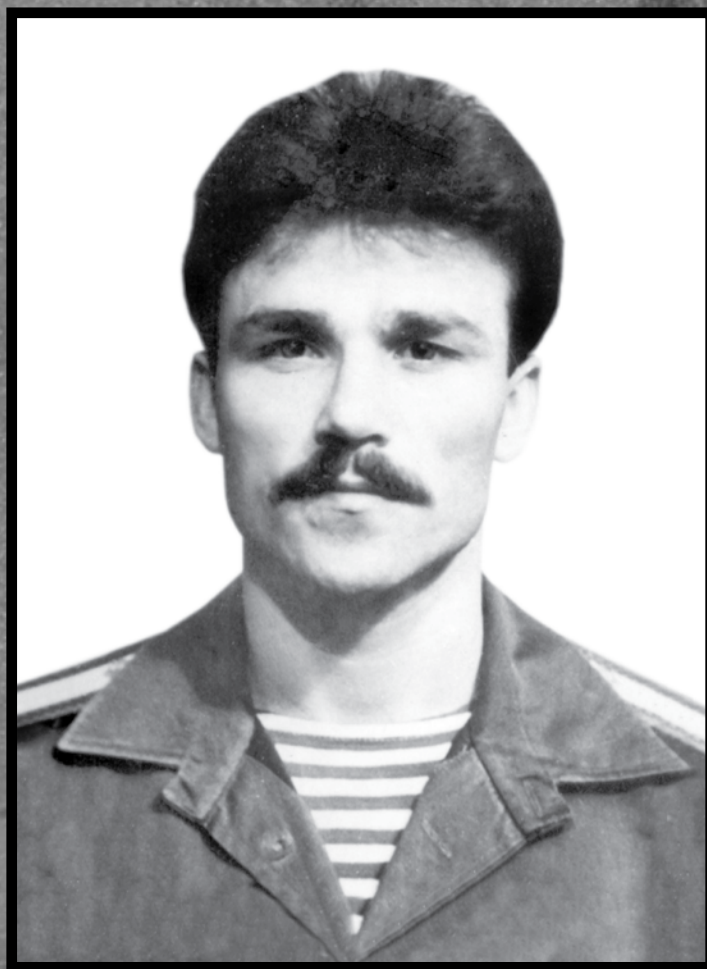
COȘCIUC Boris Vladimir

**Născut la 20 aprilie 1967
localitatea Petreni, raionul Drochia
Decedat la 5 iunie 1992 la Corjova**

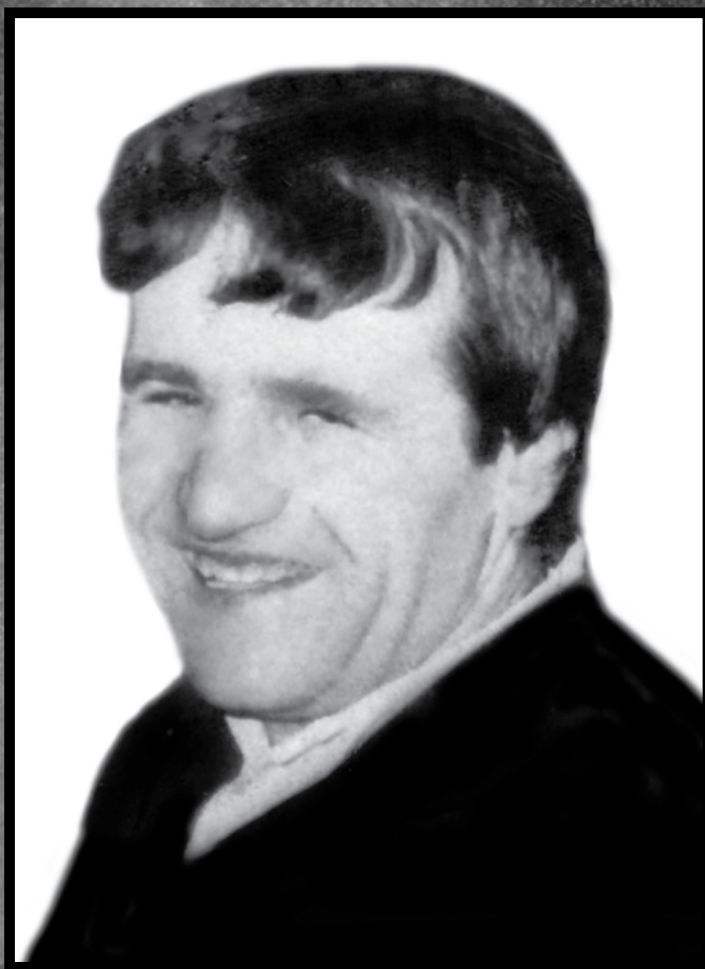
COȚOFANĂ Victor Semion

Născut la 6 aprilie 1968
localitatea Chetrosu, raionul Drochia
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

COȚUC Gheorghe Vasile

Născut la 1 noiembrie 1966
localitatea Cucuieții Vechi, raionul Râșcani
Decedat la 23 aprilie 1992 la Tighina

COVALENCO Ion Semion

Născut în 1956
localitatea Doroțcaia, raionul Dubăsari
Decedat la 29 martie 1992 la Doroțcaia

CRANEA Valeriu Tudor

Născut la 19 iunie 1970
localitatea Pelinei, raionul Cahul
Decedat la 30 aprilie 1992 la Cocieri

CRĂCIUN Ștefan Tudor

Născut la 28 martie 1939
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 31 martie 1992 la Dubăsari

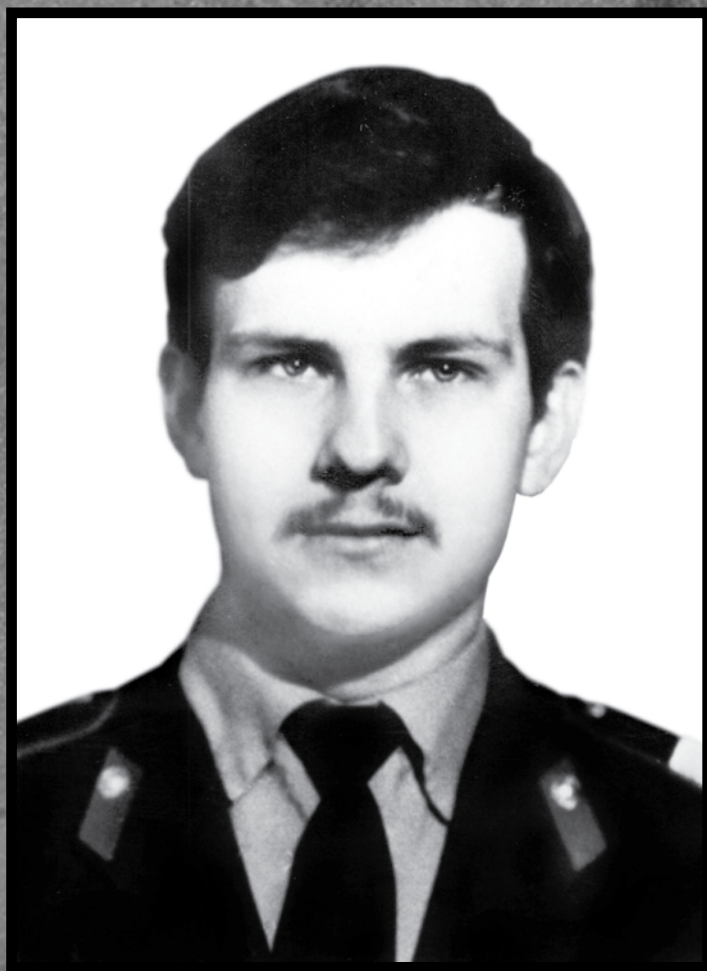
CRESTIUC Ghenadie Mihai

Născut la 29 aprilie 1959
localitatea Tocuz, raionul Căușeni
Decedat la 25 iulie 1992 la Tighina

CUCUETU Oleg Vasile

Născut la 25 aprilie 1972
localitatea Păulești, raionul Călărași
Decedat la 8 iulie 1992 la Coșnița

CULAȚCHII Serghei Bogdan

Născut la 12 ianuarie 1969
localitatea Odesa, Ucraina
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

CUZMIN Victor Vladimir

Născut la 4 iulie 1964
localitatea Căinari, raionul Căușeni
Decedat la 10 iulie 1992 la Tighina

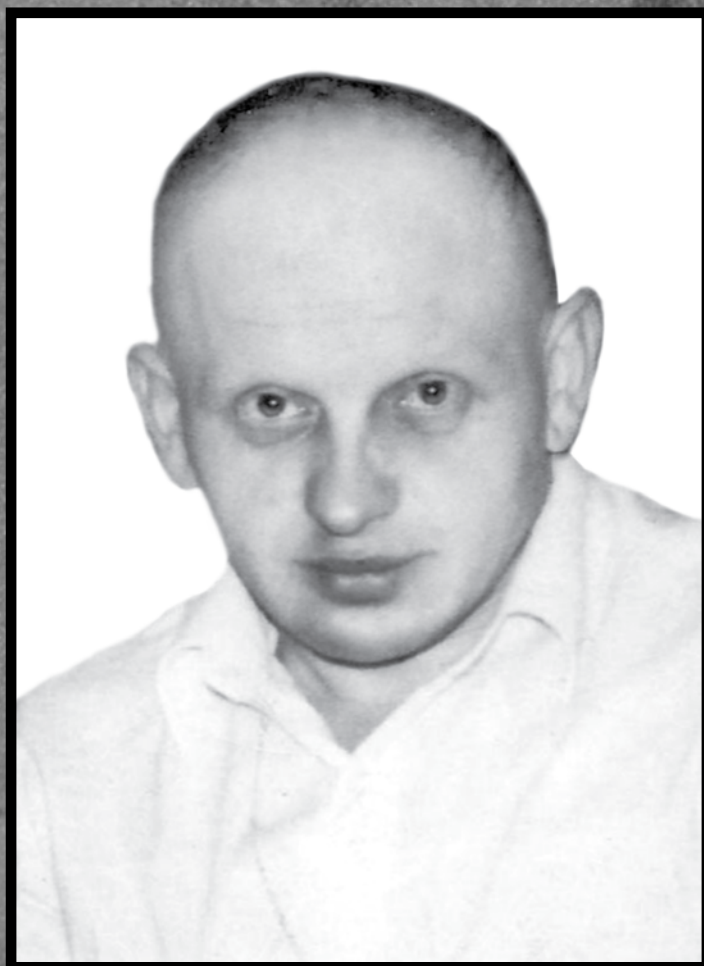
DOCHIȚAN Iurie Mihai

Născut la 24 septembrie 1972
localitatea Inești, raionul Telenești
Decedat la 15 mai 1992 la Cocieri

DANUȚA Maria Gheorghe

Născută la 26 ianuarie 1971
localitatea Lăpușna, raionul Hâncești
Decedată la 1 iulie 1992 la Dorotcaia

DARII Andrei Fedot

Născut în 1961
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 4 iulie 1992 la Cocieri

DIACONAȘ Vasile Ion

Născut la 3 decembrie 1969
localitatea Călărași
Decedat la 22 iunie 1992 la Cocieri

DIGORI Ion Andrei

Născut la 16 ianuarie 1969
localitatea Clișova, raionul Orhei
Decedat la 21 iulie 1992 la Tighina

DÎRDA Victorian Mihai

Născut la 9 mai 1971
localitatea Chişinău
Decedat la 15 iulie 1992 la Tighina

DOGA Petru Fedosei

Născut la 13 mai 1963
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 22 iunie 1992 la Cocieri

DOLINEAN Gheorghe Mihail

Născut la 10 aprilie 1973
localitatea Balasinești, raionul Briceni
Decedat la 30 aprilie 1992 la Molovata

DONCIU Nicolai Sidor

**Născut la 13 octombrie 1954
localitatea Roșcani, raionul Anenii Noi
Decedat din cauza rănilor la 13 decembrie 1991**

DONICA Alexandru Ion

Născut la 18 noiembrie 1965
localitatea Bușăuca, raionul Rezina
Decedat la 19 mai 1992 la Coșnița

DONICĂ Grigore Ion

Născut la 11 ianuarie 1971
localitatea Cania, raionul Cantemir
Decedat la 21 iulie 1992 la Tighina

DOROȘENCO Sergiu Nicolae

Născut la 15 aprilie 1970
localitatea Fârlădeni, raionul Căușeni
Decedat la 21 iulie 1992 la Tighina

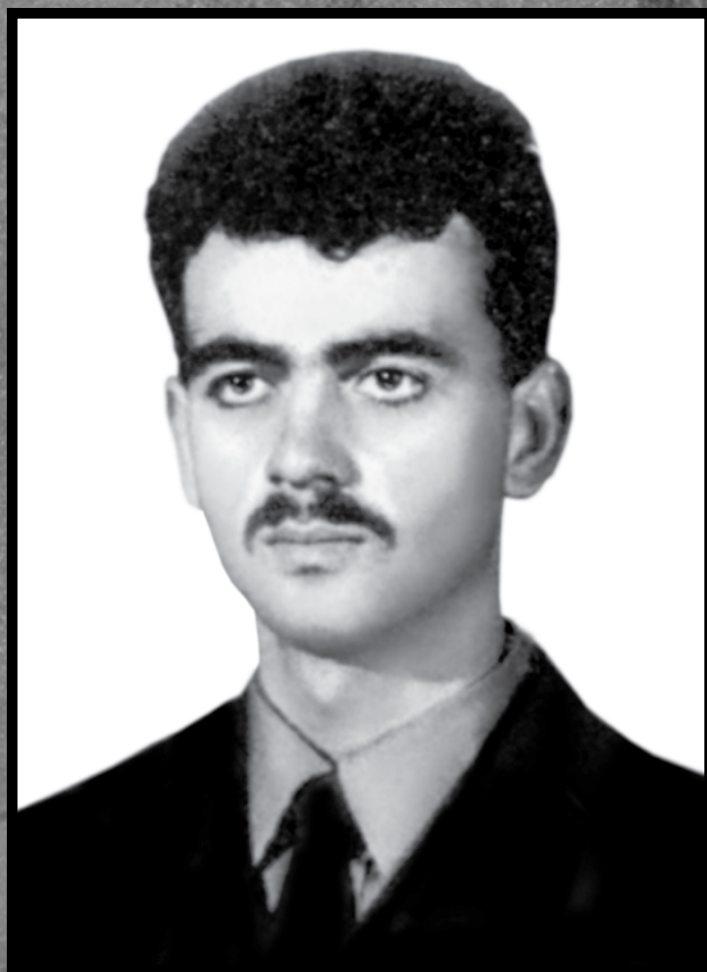
DORUL Anatol Mihail

**Născut la 30 ianuarie 1960
localitatea Corjova, raionul Dubăsari
Decedat la 13 mai 1992 la Corjova**

DOVGANI Boris Elizar

Născut la 27 iulie 1967
localitatea Pârâta, raionul Dubăsari
Decedat la 30 mai 1992 la Coșnița

DUMBRAVĂ Valeriu Gheorghe

Născut la 31 iulie 1969
localitatea Ciorești, raionul Nisporeni
Decedat la 3 aprilie 1992 la Gâsca

ENACHE Vladimir Efrem

Născut la 16 ianuarie 1971
localitatea Cenac, raionul Cimișlia
Decedat la 30 iulie 1992 la Tighina

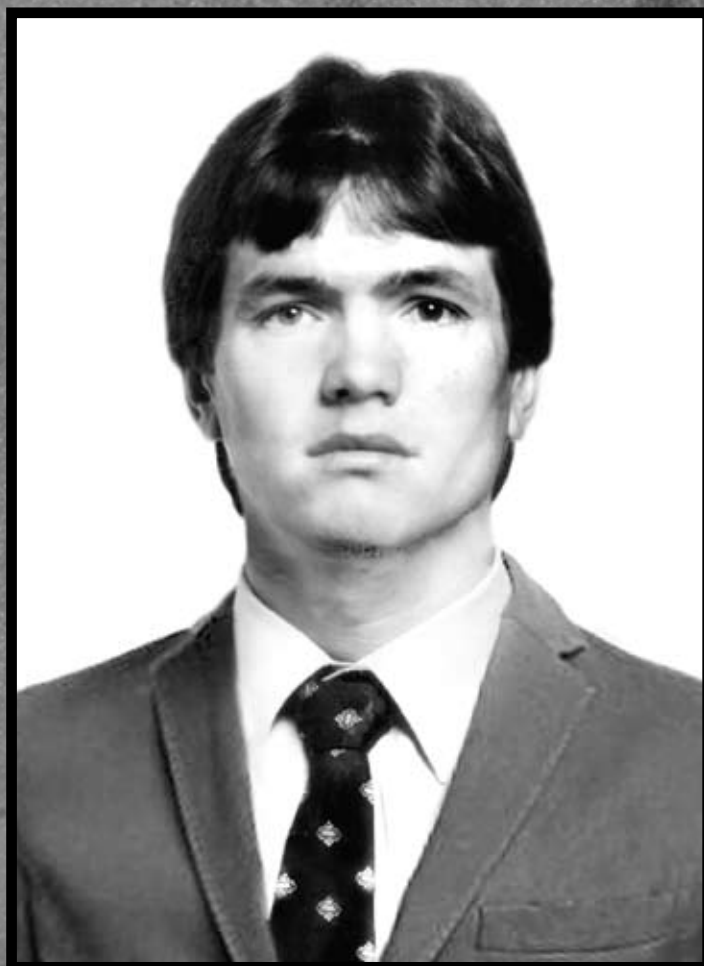
ENI Mihail Vladimir

**Născut la 12 iunie 1970
localitatea Ciutulești, raionul Florești
Decedat la 21 iulie 1992 la Tighina**

FEDORCEA Gheorghe Ion

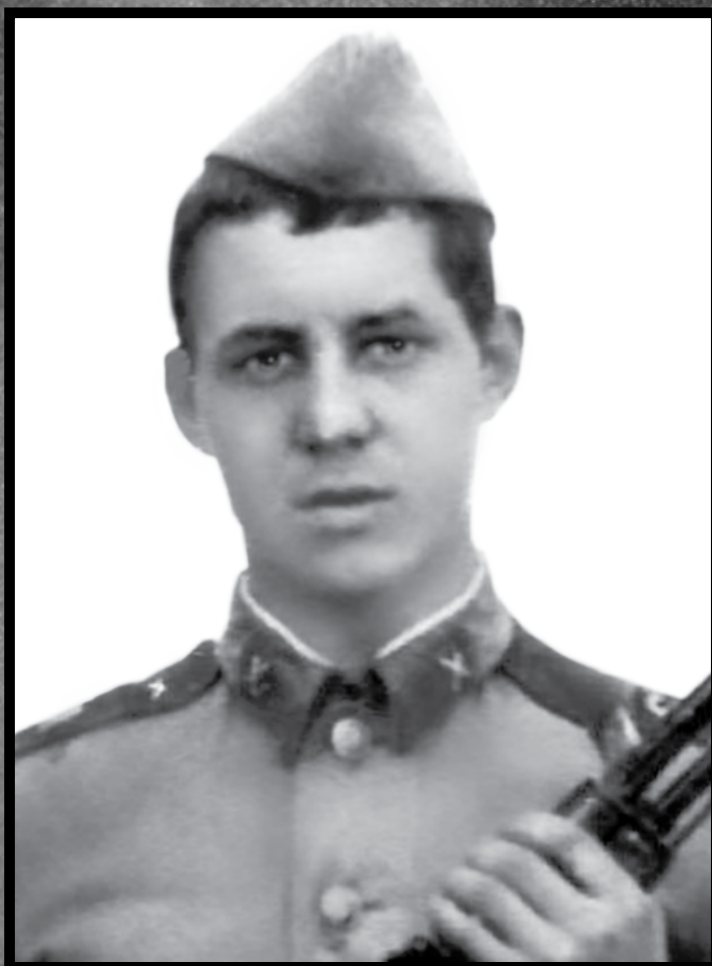
Născut la 6 iunie 1960
localitatea Orac, raionul Leova
Decedat în cauza rănilor la 27 iulie 1992

FETELEA Ion Ilie

**Născut la 1 ianuarie 1963
localitatea Hagimus, raionul Căușeni
Decedat la 21 iunie 1992 la Tighina**

FLOREA Petru Grigore

Născut în 1959
localitatea Molovata Nouă, raionul Dubăsari
Decedat la 12 iunie 1992 la Molovata Nouă

FODOR Sergiu Mihail

**Născut la 1 august 1970
localitatea Cărpineni, raionul Hâncești
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina**

FRUNZE Ion Alexei

Născut la 25 mai 1969
localitatea Hoginești, raionul Călărași
Decedat la 30 aprilie 1992 la Dubăsari

FULGA Ion Vasile

Născut la 19 ianuarie 1969
localitatea Hâncești
Decedat la 19 aprilie 1992 la Tighina

GAMANJI Valeriu Nicolae

Născut la 18 mai 1964
localitatea Taraclia
Decedat la 18 august 1992 la Coșnița

GANGAL Vasile Vladimir

Născut la 13 ianuarie 1956
localitatea Horodiște, raionul Dondușeni
Decedat la 5 iunie 1992 la Dubăsari

GARGALÎC Sergiu Ștefan

Născut la 18 mai 1973
localitatea Chișinău
Decedat la 15 iunie 1992 la Coșnița

GAVRILAN Ion Mihai

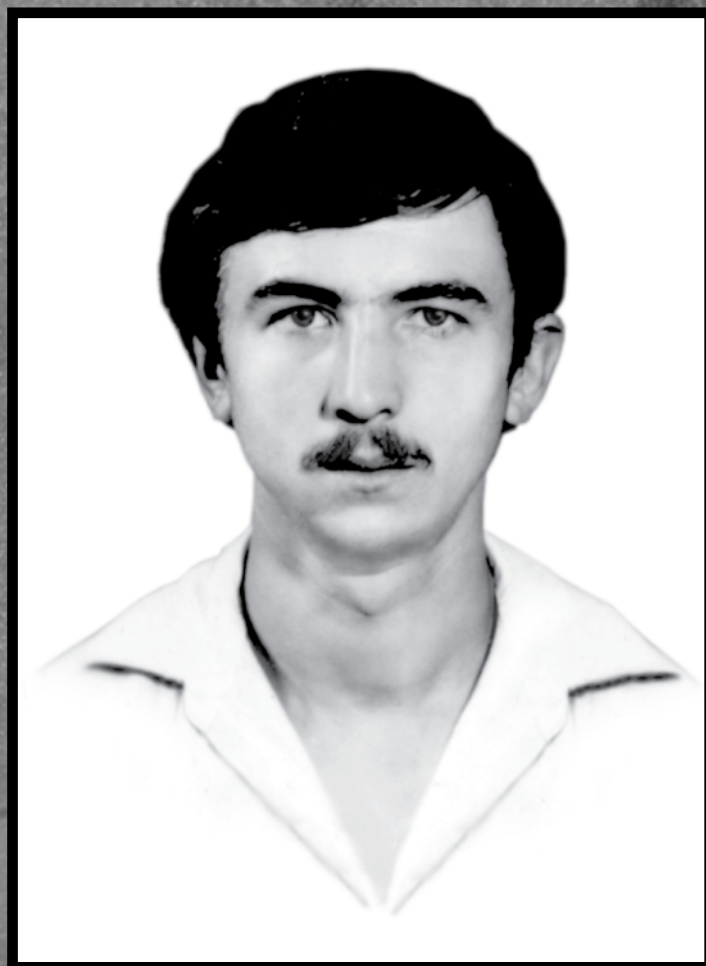
Născut la 10 decembrie 1961
localitatea Calfa, raionul Anenii Noi
Decedat la 21 iulie 1992 la Fârlădeni

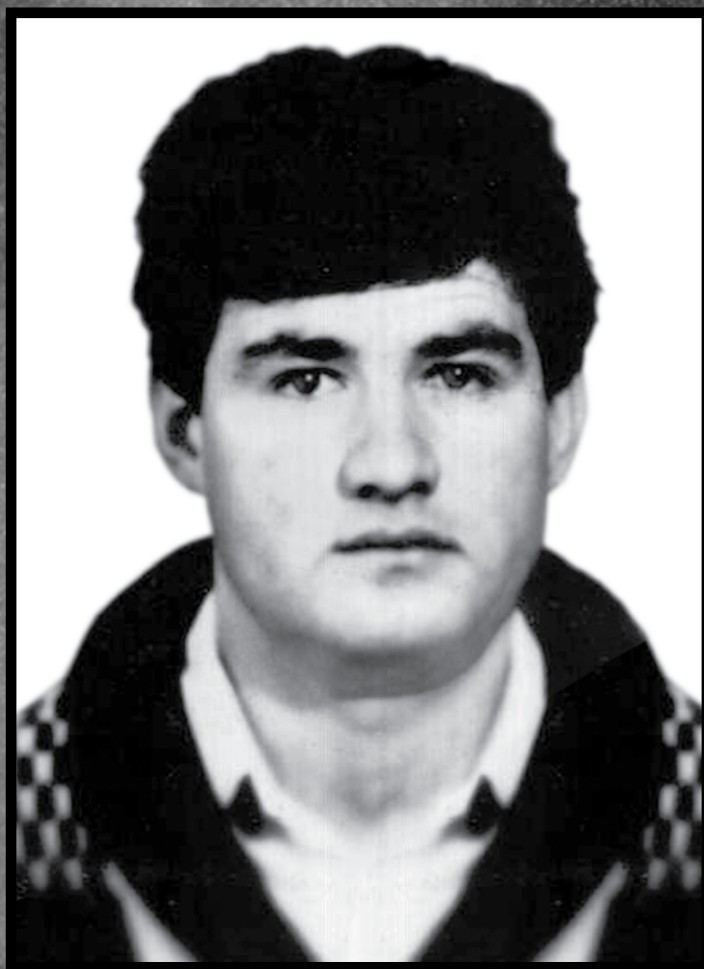
GAVRILOVICI Ghenadii Constantin

Născut la 15 ianuarie 1971
localitatea Răscăieții Noi, raionul Ștefan Vodă
Decedat la 30 iulie 1992 la Tighina

GAZEA Alexei Nicolae

Născut la 26 octombrie 1962
localitatea Molovata Nouă, raionul Dubăsari
Decedat la 3 martie 1992 la Cocieri

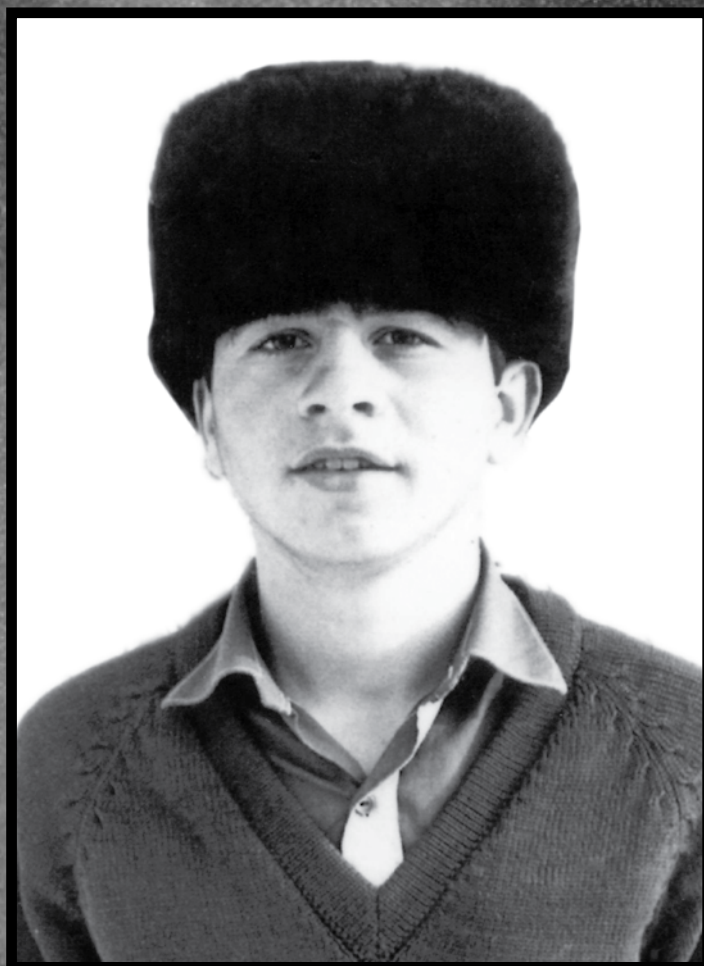
GAZEA Petru Mihai

Născut la 6 iulie 1970
localitatea Molovata Nouă, raionul Dubăsari
Decedat la 15 aprilie 1992 la Cocieri

GĂINĂ Gheorghe Nicolae

Născut la 4 decembrie 1966
localitatea Sălcuța, raionul Căușeni
Decedat la 19 iulie 1992 la Tighina

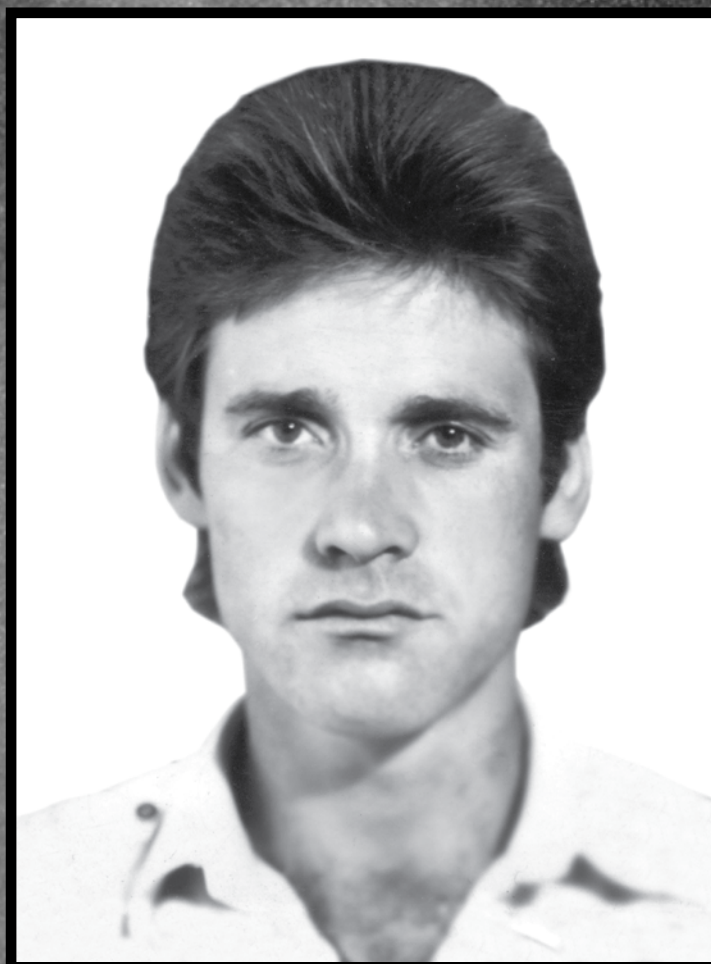
GÎNCOTA Vladimir Iacob

Născut la 20 august 1970
localitatea Costești, raionul Ialoveni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

GÎRJEV Mihail Nicolae

Născut la 18 noiembrie 1956
localitatea Căușeni
Decedat la 20 iulie 1992 la Tighina

GLADARENCO Vasile Ion

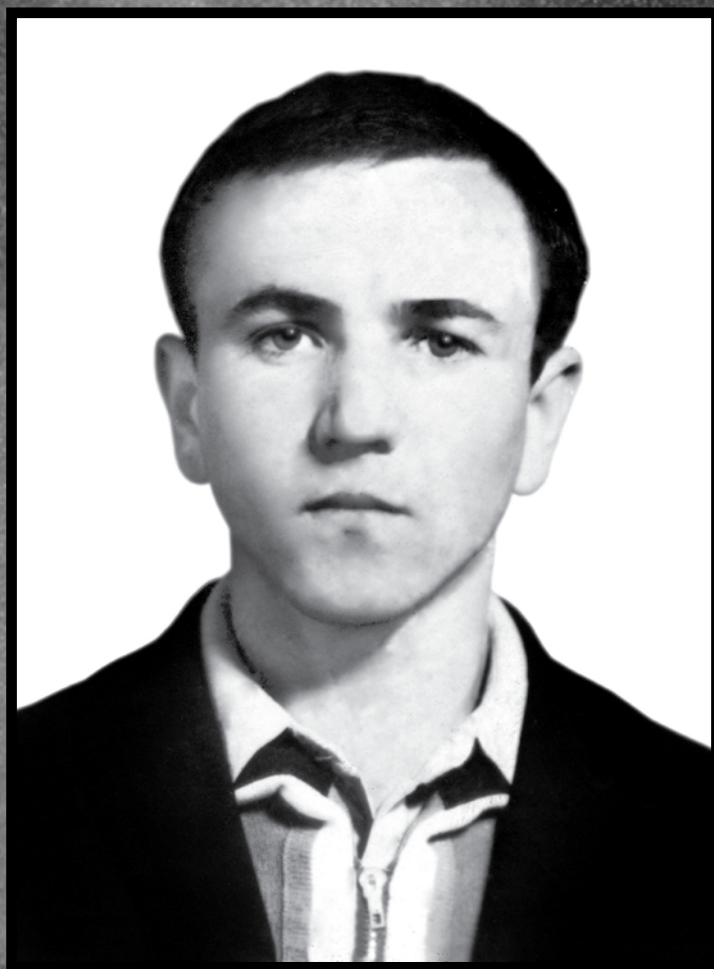
Născut la 9 ianuarie 1963
localitatea Cimișlia
Decedat din cauza rănilor la 23 iulie 1992

GLADUNEAC Petru Andrei

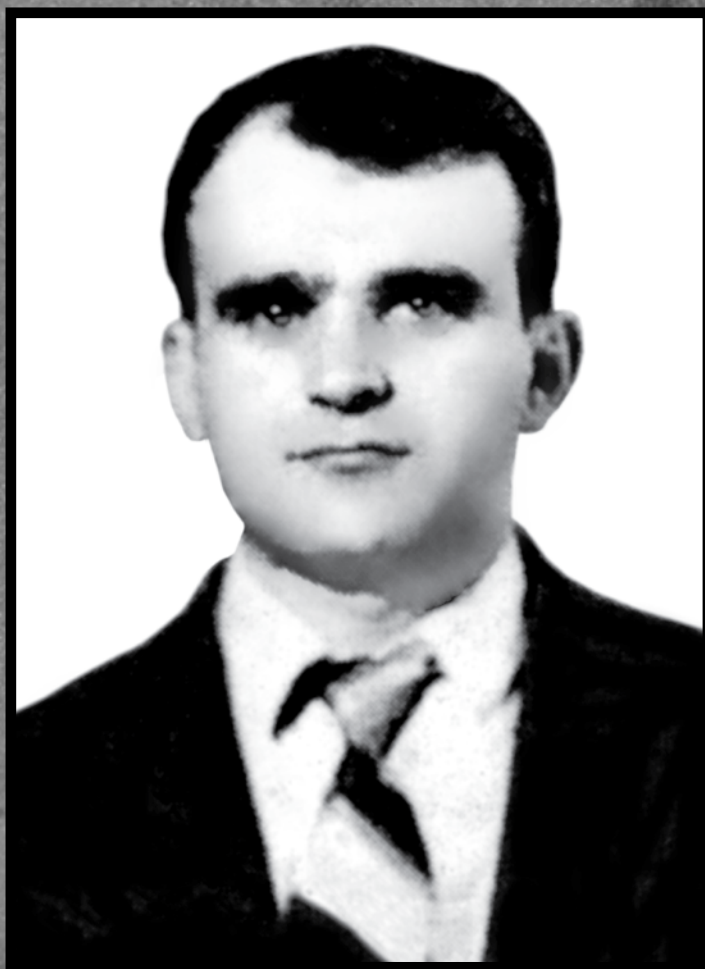
Născut la 27 aprilie 1957
localitatea Tarasovo, raionul Rezina
Decedat la 23 iunie 1992 la Dubăsari

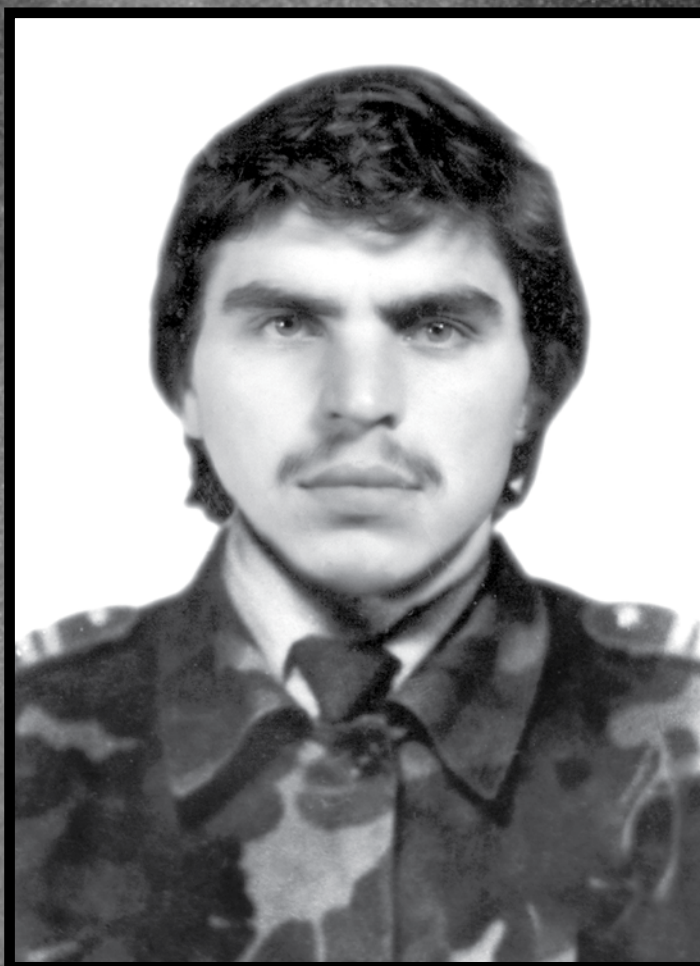
GLINJEANU Mihail Gheorghe

Născut la 20 august 1960
localitatea Beștemac, raionul Leova
Decedat la 27 iunie 1992 la Cocieri

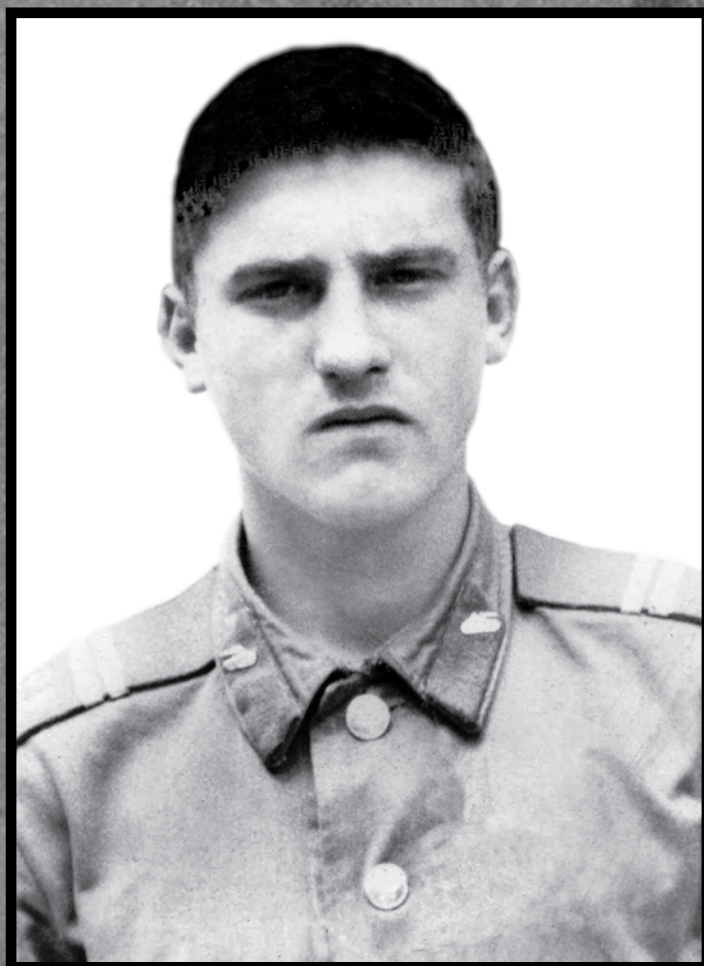
GOCIU Vasile Dumitru

Născut la 9 august 1960
localitatea Pelinei, raionul Cahul
Decedat la 29 iunie 1992 la Cocieri

GODIAC Ștefan Sava

Născut la 21 februarie 1967
localitatea Talmaza, raionul Ștefan Vodă
Decedat la 9 iulie 1992 la Tighina

GODOROJA Grigore Nichifor

Născut la 27 februarie 1964
localitatea Seliște, raionul Orhei
Decedat la 7 iunie 1992 la Cocieri

GODOROJA Ion Gheorghe

Născut la 16 iunie 1964
localitatea Batâr, raionul Cimișlia
Decedat la 18 iulie 1992 la Tighina

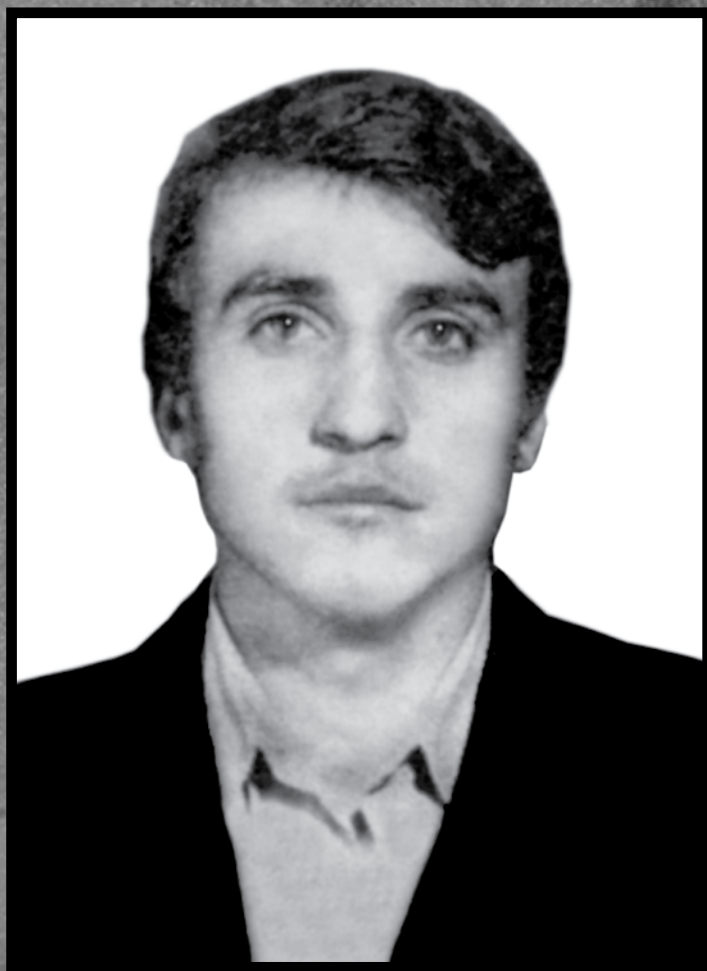
GOJAN Vasile Iacob

Născut la 1 ianuarie 1961
localitatea Fârlădeni, raionul Căușeni
Decedat la 2 aprilie 1992 la Varnița

GRAMA Gheorghe Grigore

Născut în 1970
localitatea Dubăsari
Decedat la 15 aprilie 1992 la Dubăsari

GRECUL Ion Ion

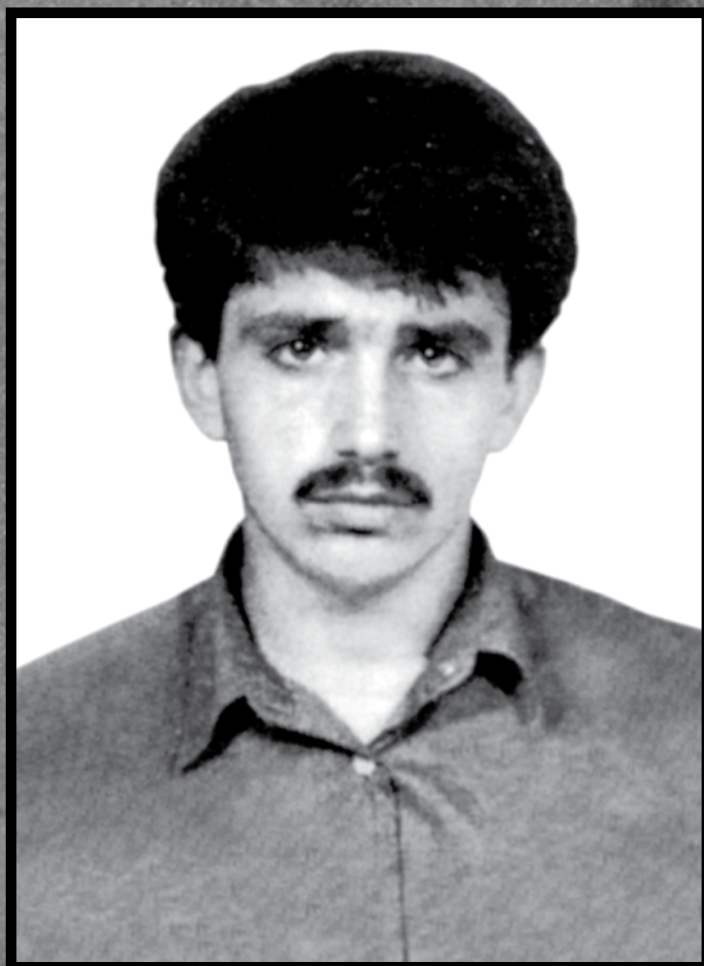
**Născut la 1 noiembrie 1971
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 18 mai 1992 la Cocieri**

GRUȘEVSCHI Grigore Grigore

Născut la 29 iunie 1963
localitatea Coteala, raionul Briceni
Decedat la 10 mai 1992 la Coșnița

GURDUIALĂ Mihail Vasile

Născut la 18 noiembrie 1968
localitatea Branîște, raionul Râșcani
Decedat la 20 iunie 1992 la Cocieri

HARCENCO Alexandru Ivan

Născut la 10 aprilie 1959
localitatea Gandabura, regiunea Odesa, Ucraina
Decedat la 26 iunie 1992 la Tighina

HUZUN Veaceslav Iacob

Născut la 17 octombrie 1969
localitatea Codreanca, raionul Strășeni
Decedat la 23 iulie 1992

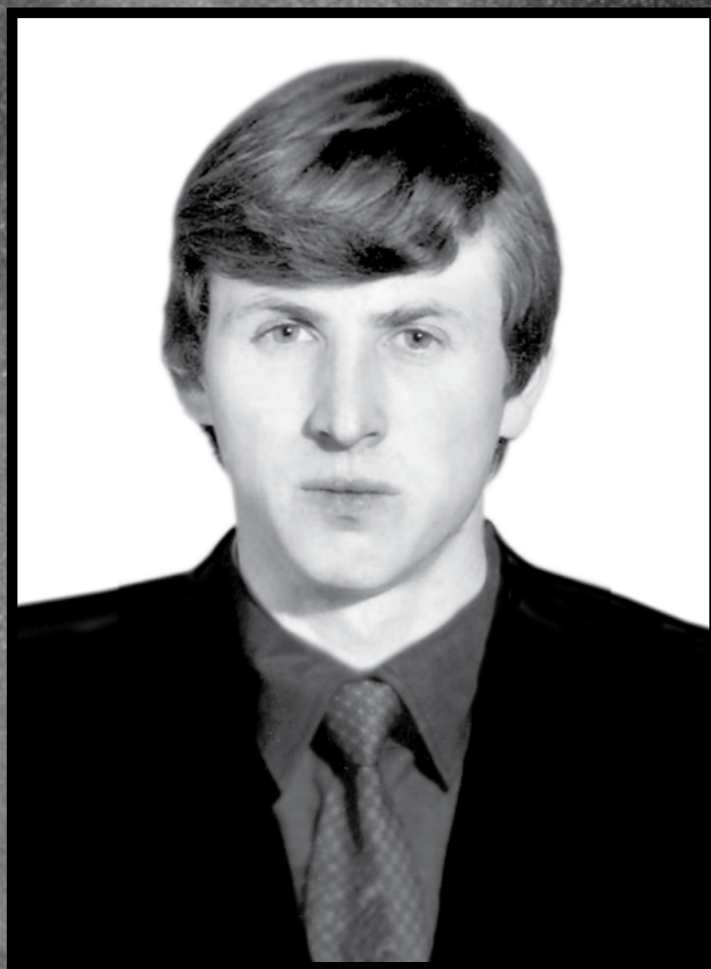
IABLOCICHIN Ghenadie Valentin

Născut la 15 mai 1965
localitatea Chișinău
Decedat la 13 decembrie 1991 la Dubăsari

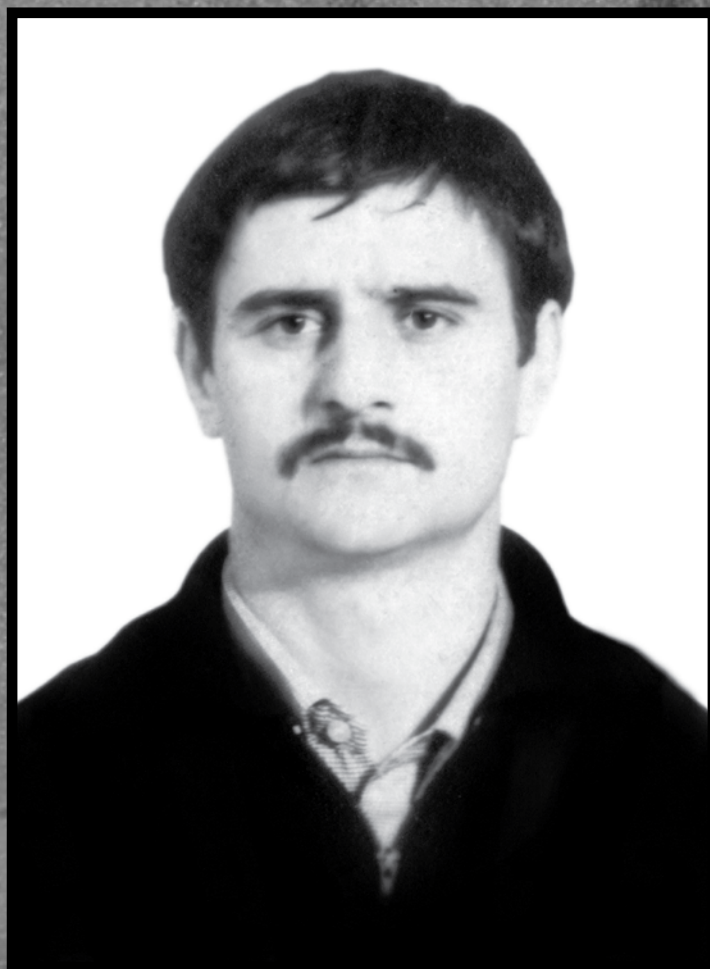
IONCU Vasile Arsente

Născut la 2 ianuarie 1963
localitatea Olișcani, raionul Șoldănești
Decedat la 23 iunie 1992 la Coșnița

ISAICUL Serghei Isidor

Născut la 17 mai 1960
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 25 iunie 1992 la Cocieri

IURAȘCO Ion Evstafie

Născut la 5 martie 1960
localitatea Tătărești, raionul Cahul
Decedat la 20 mai 1992 la Cocieri

IZBAȘ Andrei Filip

Născut la 19 august 1951
localitatea Dancu, raionul Hâncești
Decedat la 3 aprilie 1992 la Gâsca

JURAVSCHI Simion Ion

**Născut la 22 martie 1960
localitatea Fârlădeni, raionul Căușeni
Decedat la 22 iulie 1992 la Tighina**

LAVRENȚOV Iurie Ignat

Născut la 22 mai 1956
localitatea Tighina

Decedat la 31 martie 1992 la Coșnița

LEON Iurie Petru

**Născut la 18 iulie 1966
localitatea Cociulia, raionul Cantemir
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina**

LEU Igor Vasile

**Născut la 11 septembrie 1972
localitatea Horești, raionul Ialoveni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina**

LEVANDOVSKI Iurie Andrei

Născut la 19 februarie 1967
localitatea Soroca
Decedat la 19 aprilie 1992 la Tighina

LICICMAN Grigore Chiril

Născut la 27 martie 1973
localitatea Lărguța, raionul Cantemir
Decedat la 5 iulie 1992 la Tighina

LISNIC Ion Ion

**Născut la 9 ianuarie 1970
localitatea Răspopeni, raionul Șoldănești
Decedat la 20 iulie 1992 la Tighina**

LISNIC Vitalii Victor

Născut la 17 iunie 1973
localitatea Târnova, raionul Dondușeni
Decedat la 21 iunie 1992 la Tighina

LUCHIANOV Alexandru Nichifor

Născut la 13 iunie 1944
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 3 martie 1992 la Cocieri

LUPAȘCU Alexandru Ion

Născut la 12 ianuarie 1963
localitatea Volovița, raionul Soroca
Decedat la 19 iunie 1992

LUPAȘCU Filip Cozma

Născut la 23 iulie 1960
localitatea Hârtopul Mic, raionul Criuleni
Decedat la 19 mai 1992 la Coșnița

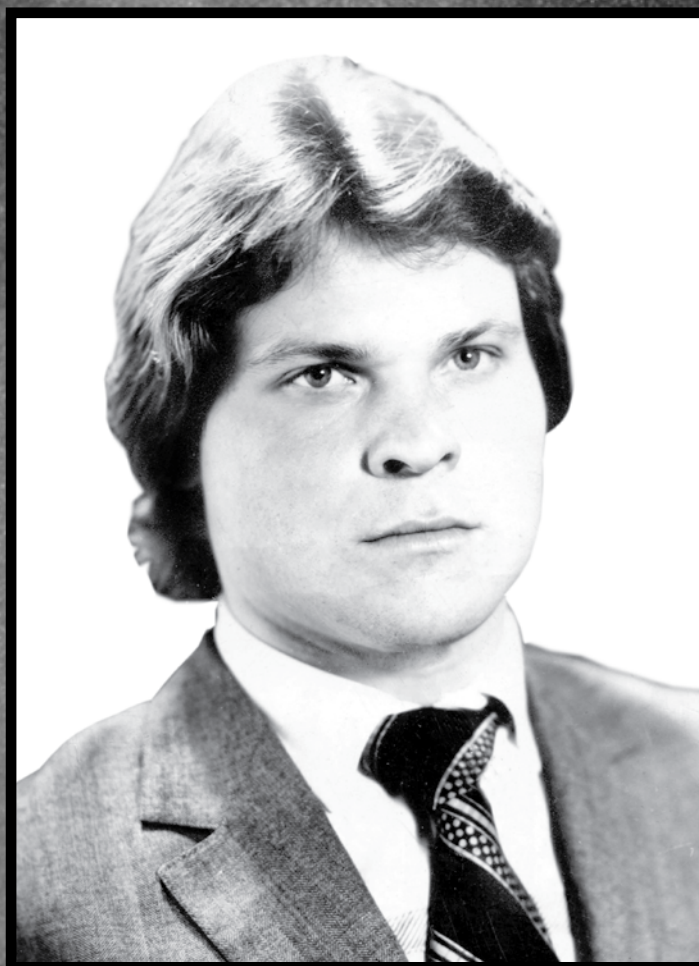
LUPU Anatol Ion

**Născut la 8 decembrie 1962
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat din cauza rănilor la 8 iulie 1992**

MACARIUC Valeriu Ion

Născut la 16 septembrie 1958
localitatea Iabloana, raionul Glodeni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

MACHEEV Alexandru Serghei

Născut la 12 mai 1962
localitatea Hârtop, raionul Cimișlia
Decedat la 17 iulie 1992 la Tighina

MARCOV Petru Andrei

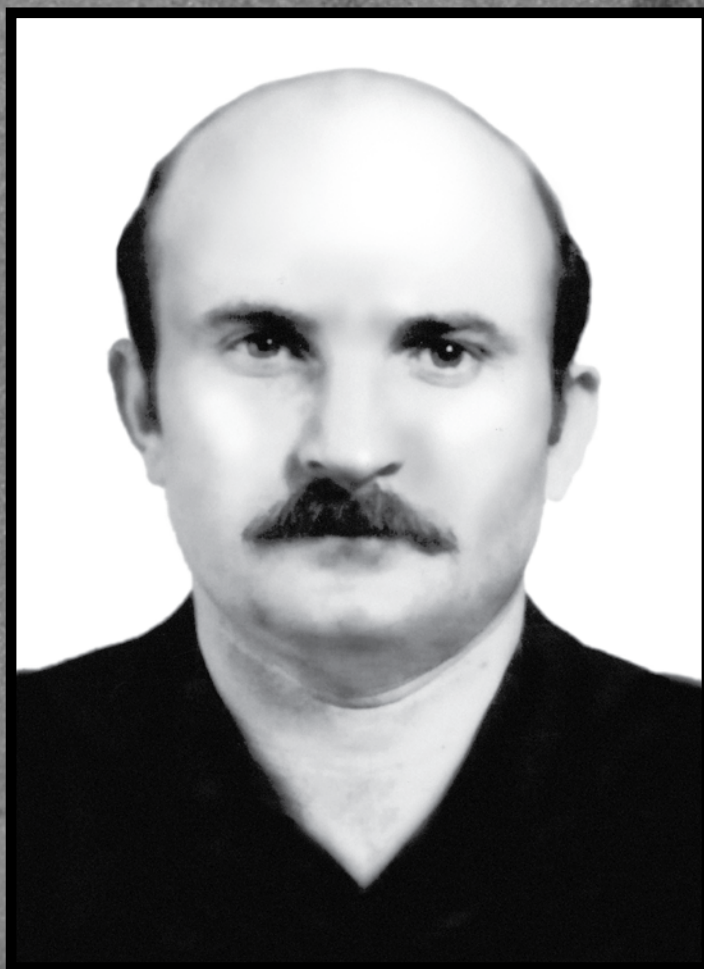
Născut la 10 septembrie 1972
localitatea Chișinău
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

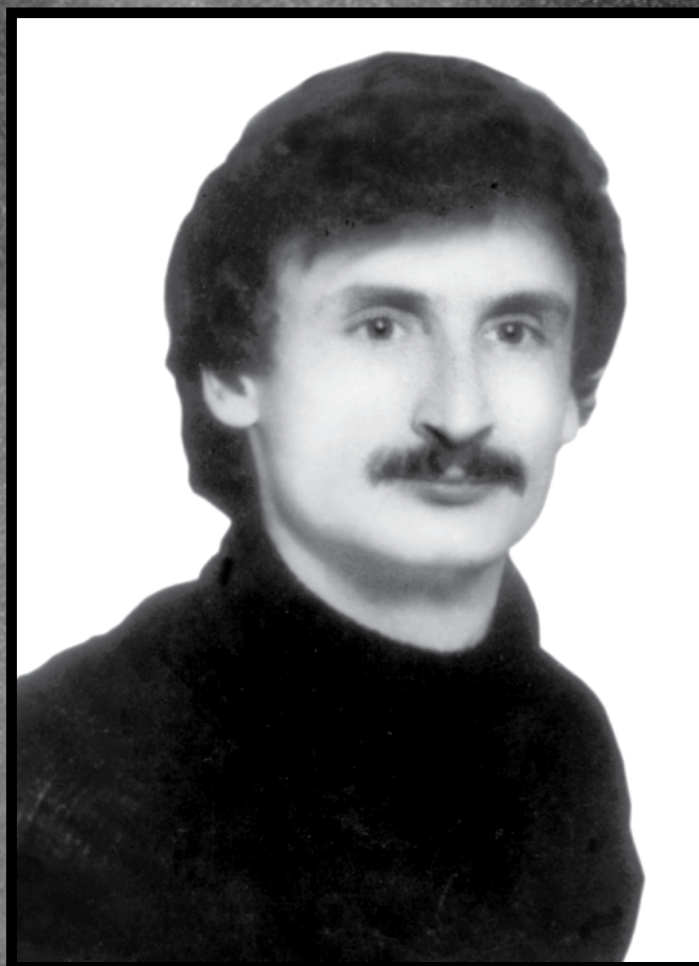
MARGINEAN Valeriu Tudor

Născut la 6 decembrie 1966
localitatea Ursoaia, raionul Căușeni
Decedat la 27 iunie 1992 la Tighina

MARÎl Anatol Chiril

Născut la 8 februarie 1964
localitatea Cimișlia
Decedat la 24 iulie 1992 la Tighina

MARTÎNIUC Anatol Grigore

Născut la 25 aprilie 1967
localitatea Lencăuți, raionul Ocnîța
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

MEREACRE Ștefan Pimen

Născut la 27 iulie 1972
localitatea Costești, raionul Ialoveni
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

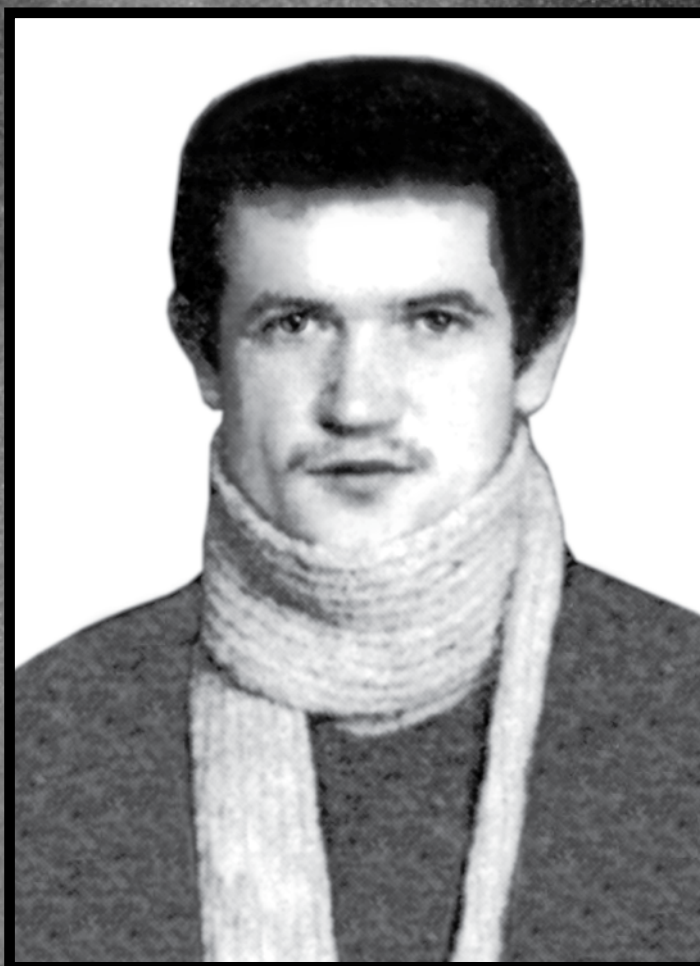
MERENIUC Valentin Andrei

Născut la 9 februarie 1967
localitatea Biliceniei Vechi, raionul Sângerei
Decedat la 13 decembrie 1991 la Dubăsari

MEREUȚĂ Pintilie Ion

**Născut la 5 august 1959
localitatea Opaci, raionul Căușeni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina**

MIGAEVSCHII Petru Nicolae

Născut la 14 aprilie 1967
localitatea Taraclia
Decedat la 3 aprilie 1992 la Tighina

MIHAILOV Boris Petru

Născut la 20 octombrie 1972
localitatea Bălăbănești, raionul Criuleni
Decedat la 8 august 1992 la Varnița

MIHAILOV Nicolae Mihail

Născut la 2 septembrie 1962
localitatea Ursoaia, raionul Căușeni
Decedat la 20 iulie 1992 la Tighina

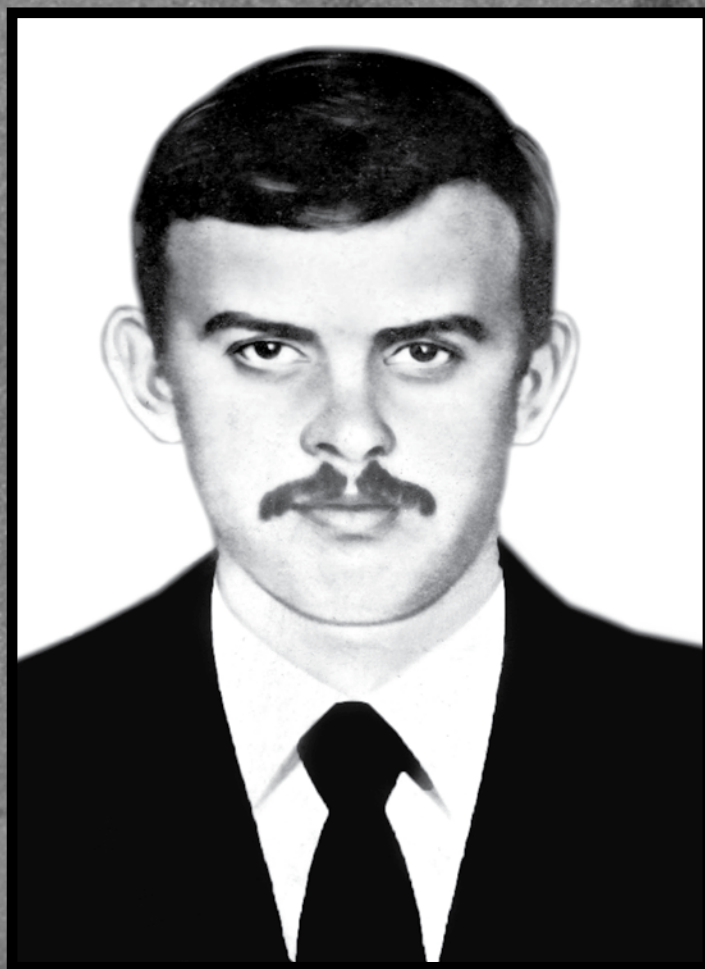
MIHALACHI Ilie Alexandru

Născut la 12 august 1972
localitatea Florițoaia Veche, raionul Ungheni
Decedat la 17 iunie 1992 la Tighina

MÎNĂSCURTĂ Igor Sava

Născut la 16 martie 1971
localitatea Soroca
Decedat la 20 iulie 1992 la Dubăsari

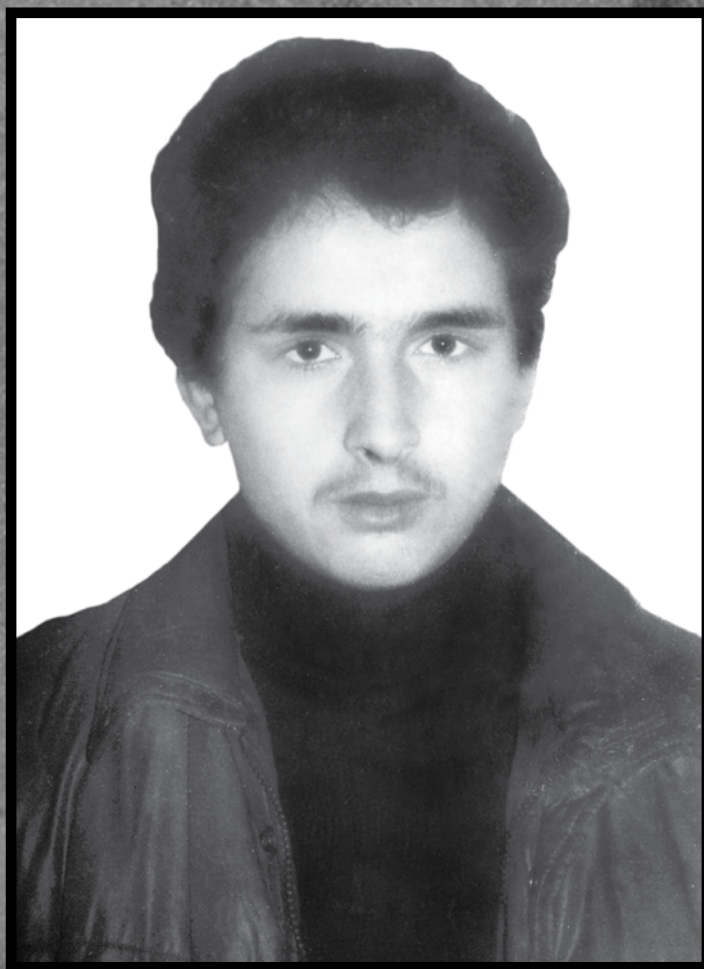
MOCANU Ion Ștefan

Născut la 29 aprilie 1963
localitatea Vorniceni, raionul Strășeni
Decedat la 19 mai 1992 la Coșnița

MOGA Alexei Ion

Născut la 6 aprilie 1968
localitatea Feștelița, raionul Ștefan Vodă
Decedat la 8 iulie 1992 la Tighina

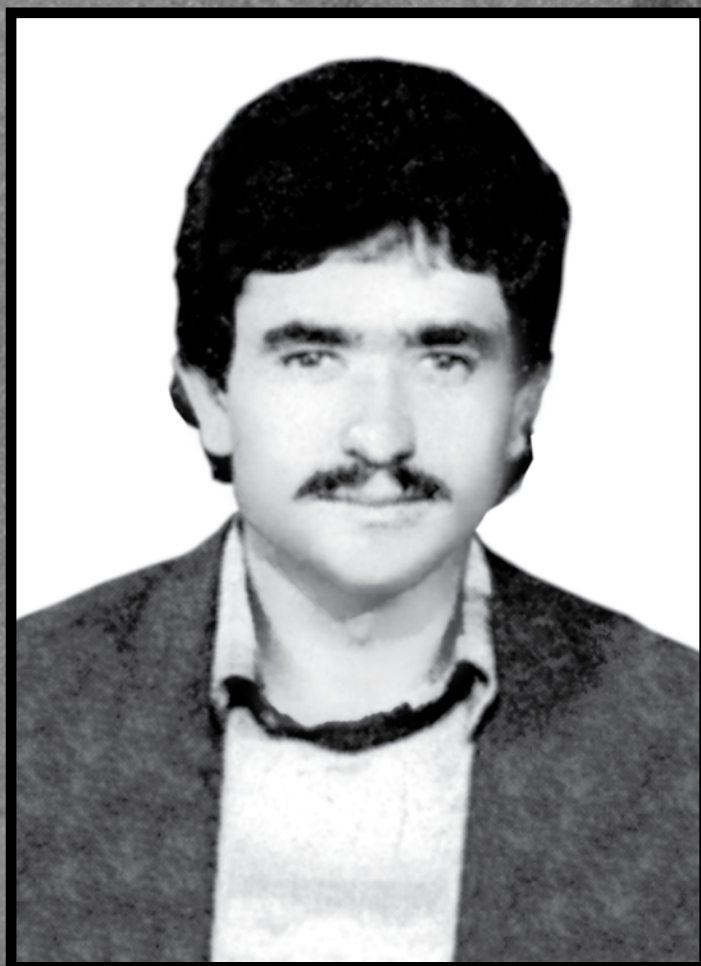
MORARI Grigore Pavel

Născut la 26 august 1968
localitatea Lupa-Recea, raionul Strășeni
Decedat la 27 septembrie 1992

MORARU Mihail Ion

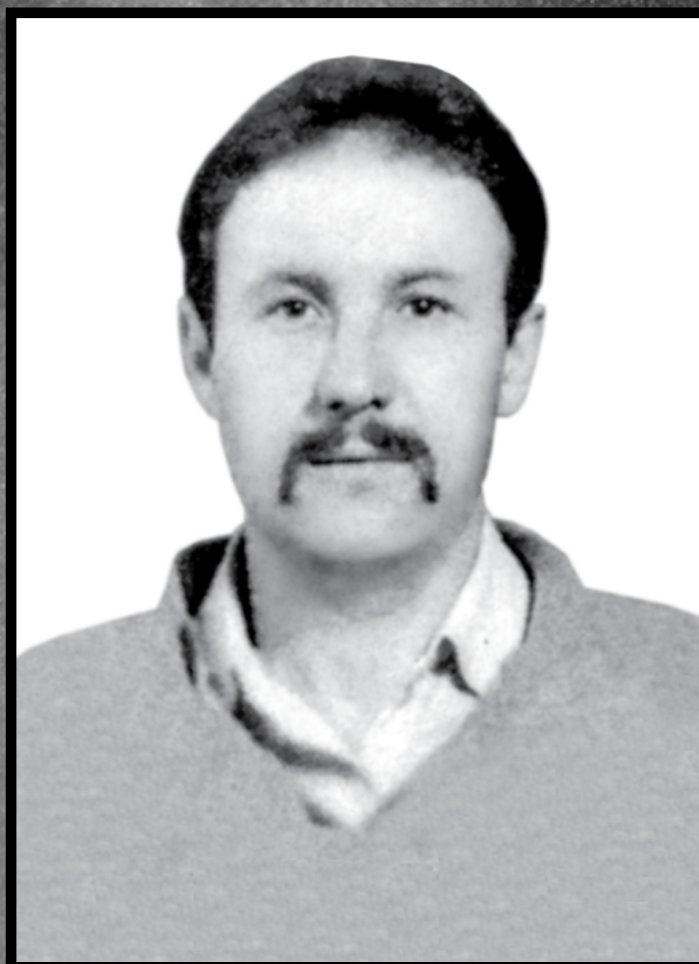
Născut la 22 ianuarie 1954
localitatea Furceni, raionul Orhei
Decedat la 13 martie 1992 la Coșnița

MORUZ Vasile Mihai

Născut la 8 decembrie 1960
localitatea Chirileni, raionul Ungheni
Decedat la 8 august 1992 la Cocieri

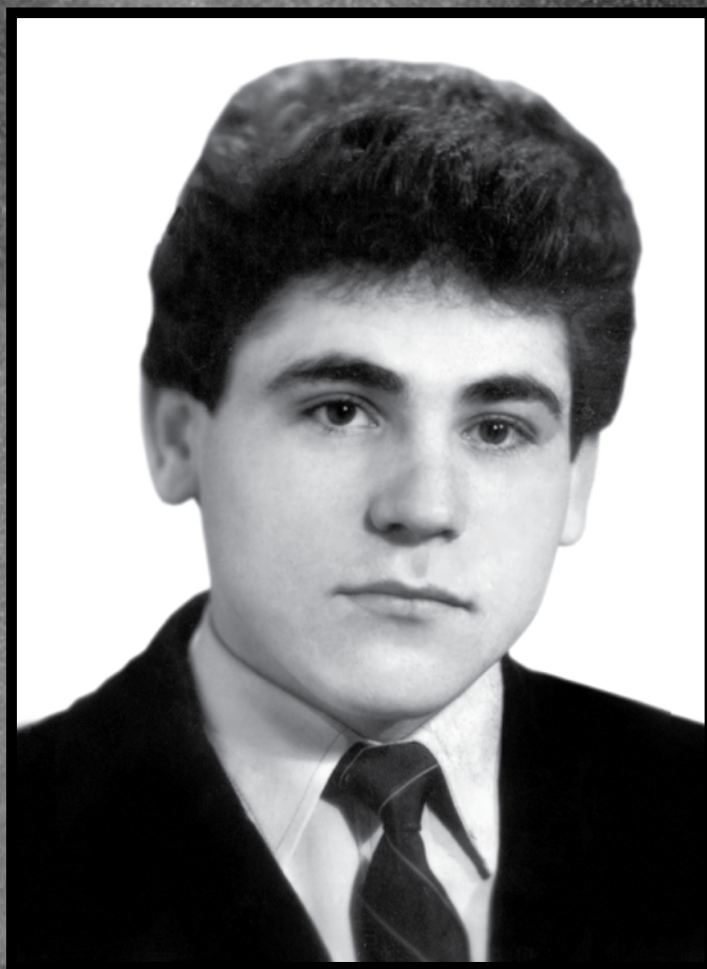
MUNTEANU Constantin Dumitru

Născut la 12 octombrie 1956
localitatea Cahul
Decedat la 20 iunie 1992 la Cocieri

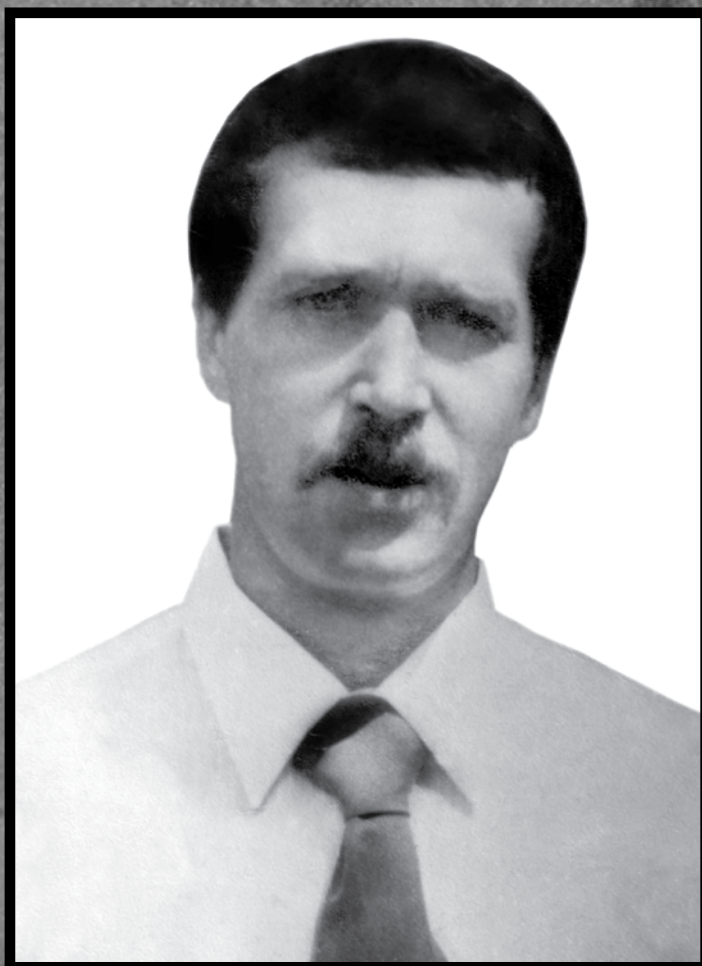
MUNTEANU Nichifor Vasile

Născut la 23 august 1957
localitatea Tătărășeni, raionul Cantemir
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

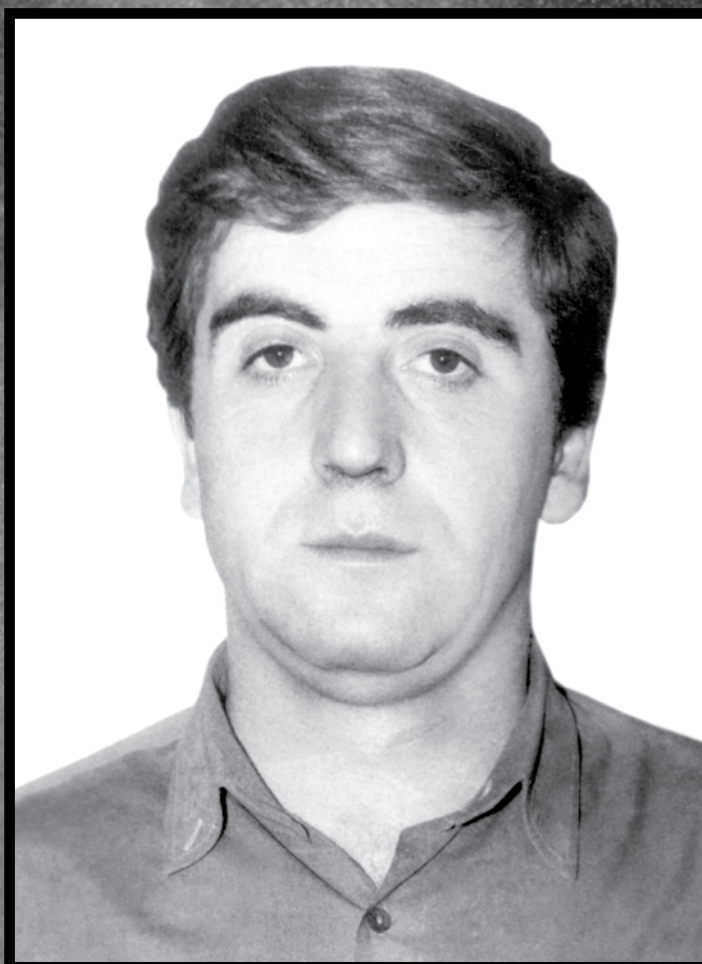
MUNTEANU Nicolae Iacob

Născut la 2 martie 1964
localitatea Cârnațeni, raionul Căușeni
Decedat la 3 iulie 1992 la Tighina

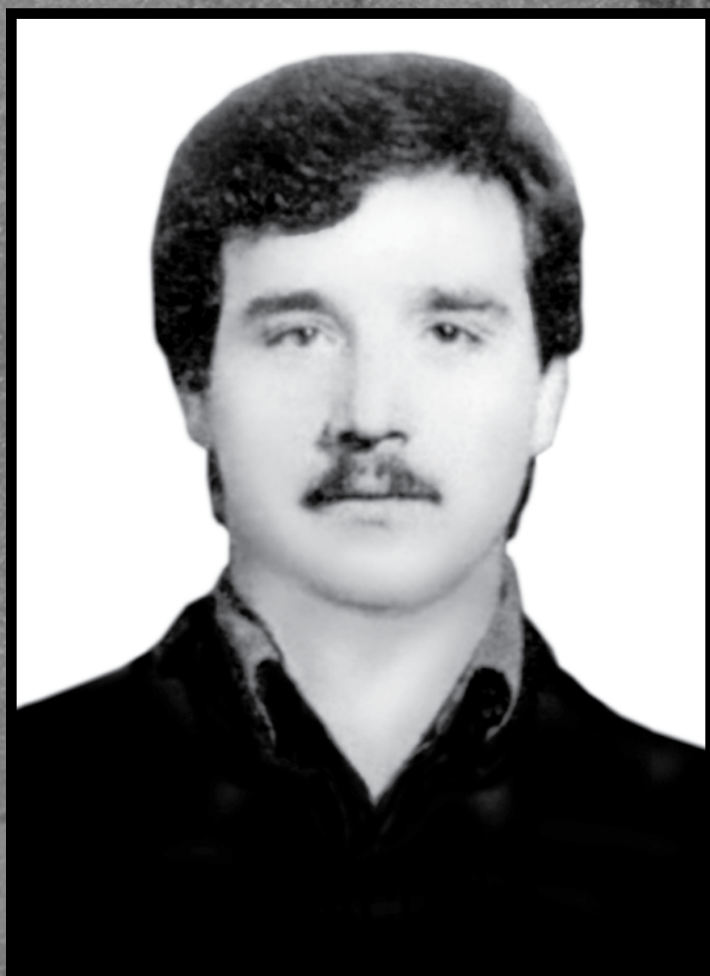
MURZIN Boris Vasile

Născut la 10 iunie 1951
localitatea Chișinău
Decedat la 22 iunie 1992 la Cocieri

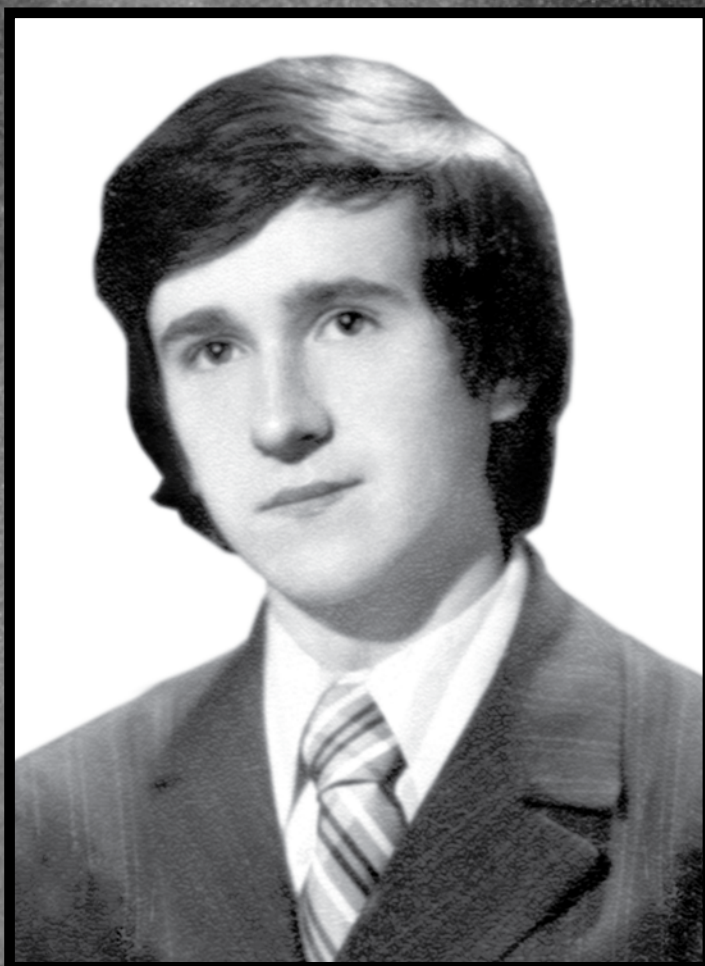
MUSTEAȚĂ Veniamin Vasile

Născut la 22 septembrie 1964
localitatea Biliceni Vechi, raionul Sângerei
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

NACU Eugeniu Tudor

Născut la 7 iulie 1969
localitatea Drăgănești, raionul Sângerei
Decedat la 19 iunie 1992 la Tighina

NAZARCO Valeriu Filip

Născut la 26 septembrie 1955
localitatea Mărcăuți, raionul Briceni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

NEAGU Petru Ion

**Născut la 16 august 1972
localitatea Cimișlia
Decedat la 18 iulie 1992 la Tighina**

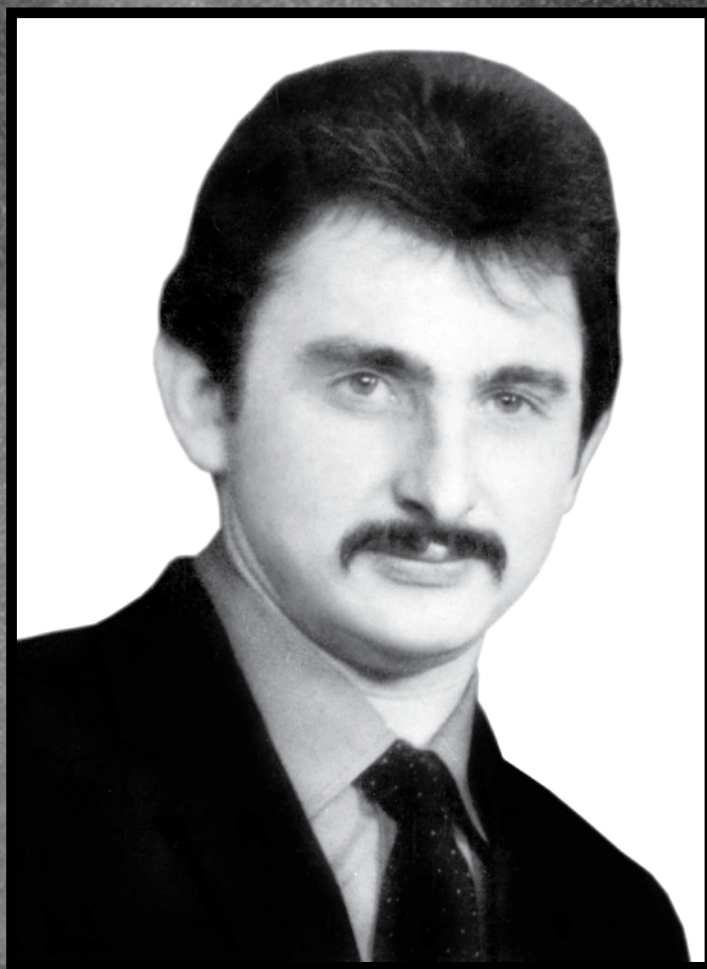
NEGARĂ Igori Valeriu

Născut la 4 iunie 1973
localitatea Piscărești, raionul Rezina
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

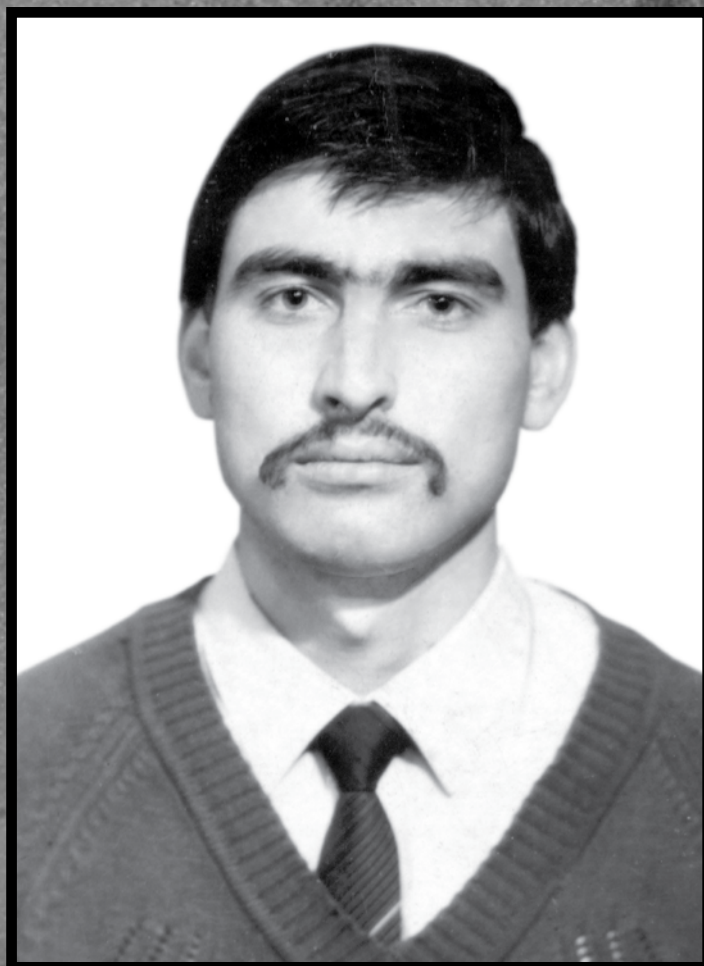
NEGRU Sergiu Vasile

Născut la 23 septembrie 1968
localitatea Strășeni
Decedat la 1 iunie 1992

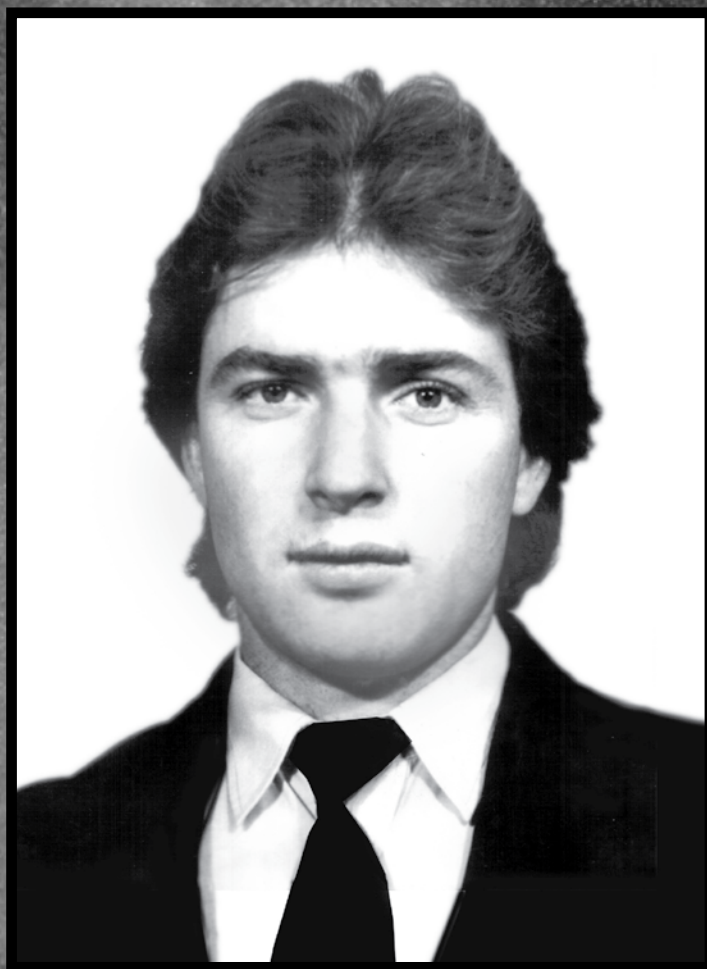
NESTOR Tudor Andrei

Născut la 15 mai 1960
localitatea Camencea, raionul Orhei
Decedat la 23 iulie 1992 la Tighina

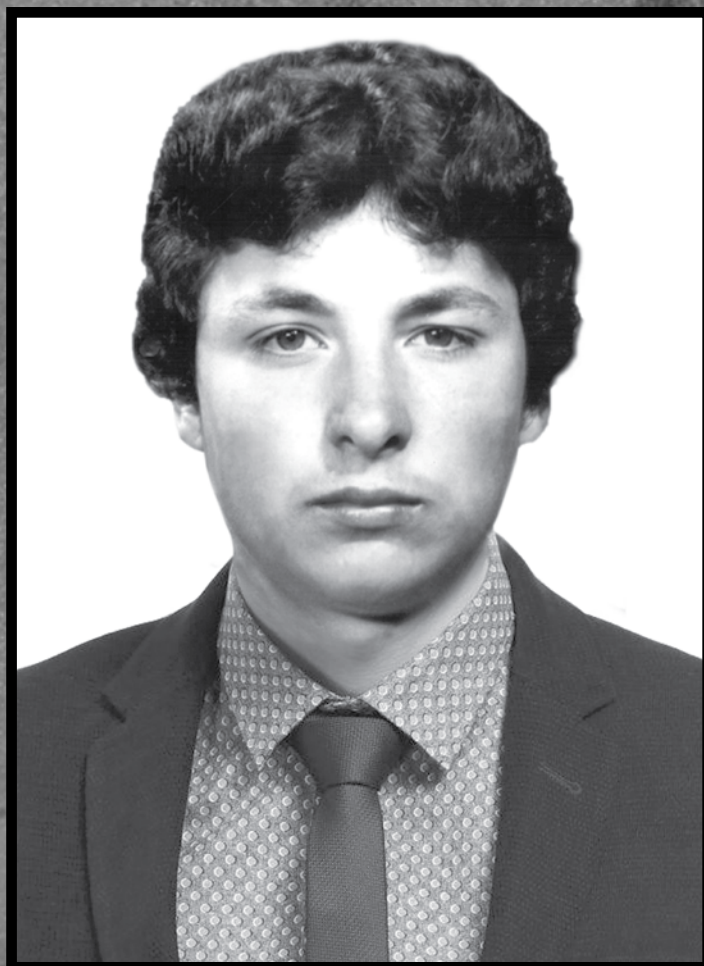
NICOLAEV Ion Gavril

Născut la 25 martie 1965
localitatea Cobusca Nouă, raionul Anenii Noi
Decedat la 11 iunie 1992 la Tighina

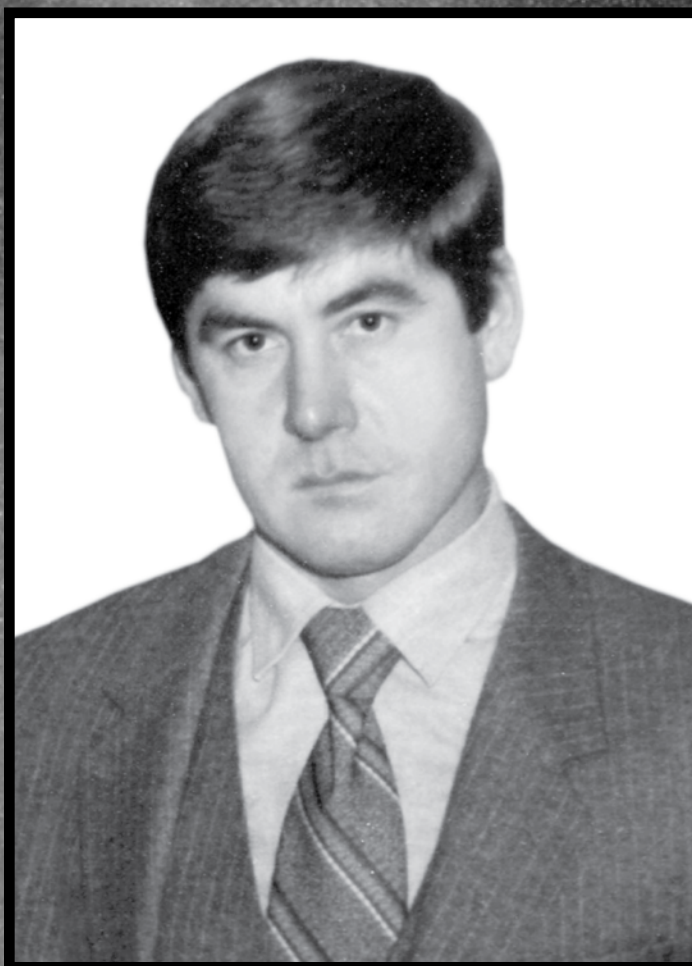
NICOLAEV Mihail Andrei

Născut la 27 decembrie 1961
localitatea Căușeni
Decedat la 30 iunie 1992 la Tighina

NOROȘIAN Iurie Mihail

Născut la 26 septembrie 1969
localitatea Căușeni
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

NOUR Mihai Alexandru

**Născut la 6 martie 1952
localitatea Roghi, raionul Dubăsari
Decedat la 3 martie 1992 la Cocieri**

OGLINDĂ Mihail Pintilie

**Născut la 26 noiembrie 1965
localitatea Covurlui, raionul Leova
Decedat din cauza rănilor la 11 mai 1993**

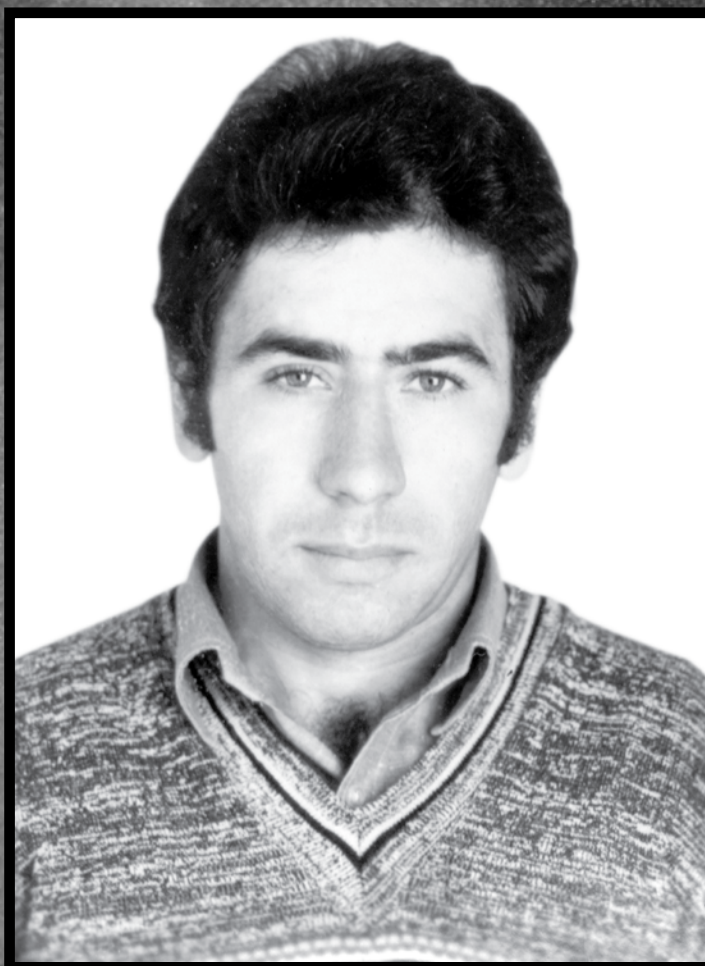
OLARU Mihail Gheorghe

Născut la 6 aprilie 1947
localitatea Ursoaia, raionul Căușeni
Decedat la 7 iulie 1992 la Tighina

ORBU Eugeniu Ion

**Născut la 28 octombrie 1972
localitatea Călinești, raionul Fălești
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina**

OSIPOV Anatolie Ion

Născut la 16 iunie 1961
localitatea Copanca, raionul Căușeni
Decedat la 5 iulie 1992 la Chițcani

OSIPOV Ion Gheorghe

**Născut la 1 iunie 1927
localitatea Copanca, raionul Căușeni
Decedat la 1 iulie 1992 la Chițcani**

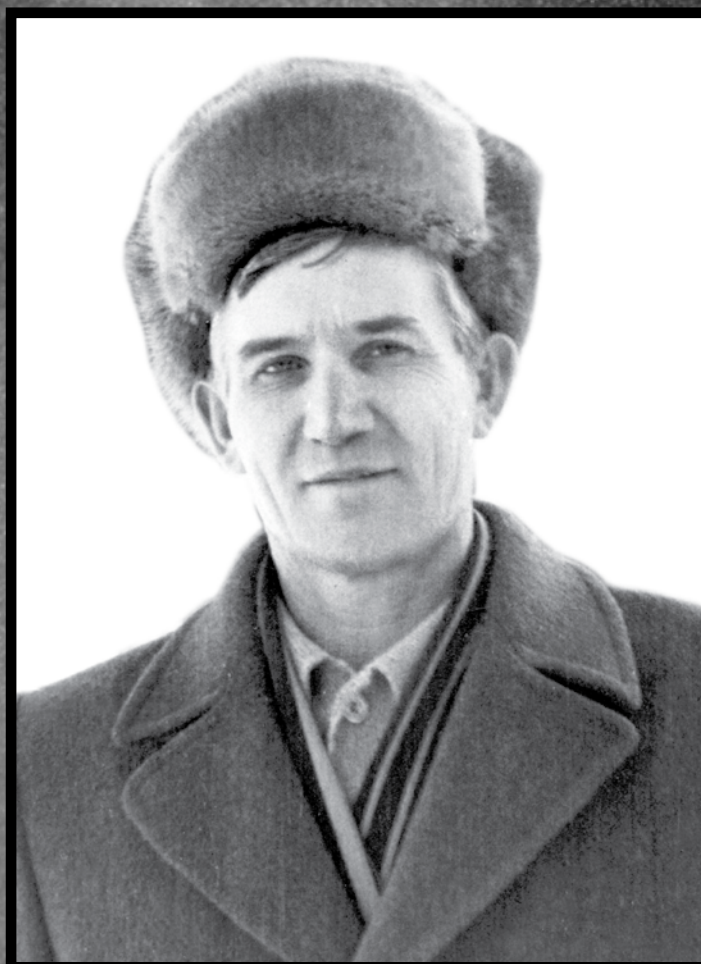
OSTAF Sergiu Alexei

**Născut la 3 mai 1969
localitatea Glinjeni, raionul Fălești
Decedat la 17 aprilie 1992 la Cocieri**

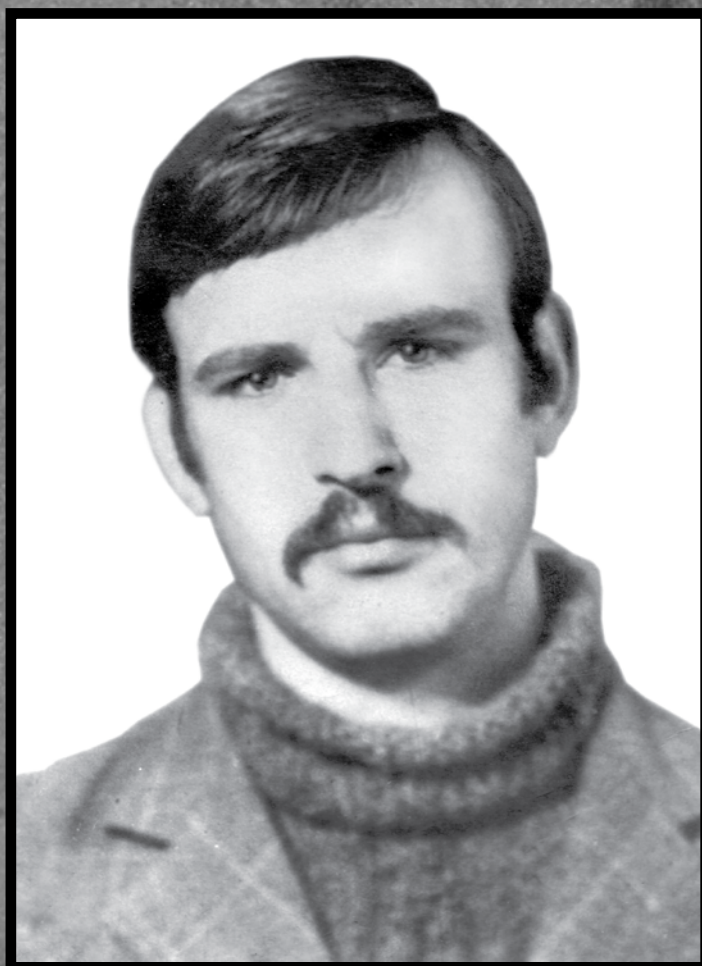
PANȚA Ion Chiril

Născut la 25 mai 1971
localitatea Ciocâltei, raionul Orhei
Decedat la 13 noiembrie 1991

PARA Ion Vasile

Născut la 18 august 1933
localitatea Taraclia
Decedat la 24 mai 1992 la Căușeni

PALENCO Anatolie Dumitru

Născut la 26 aprilie 1960
localitatea Cahul
Decedat la 20 iunie 1992 la Cocieri

PAVLOV Serghei Serghei

**Născut la 23 iulie 1975
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 16 aprilie 1992 la Cocieri**

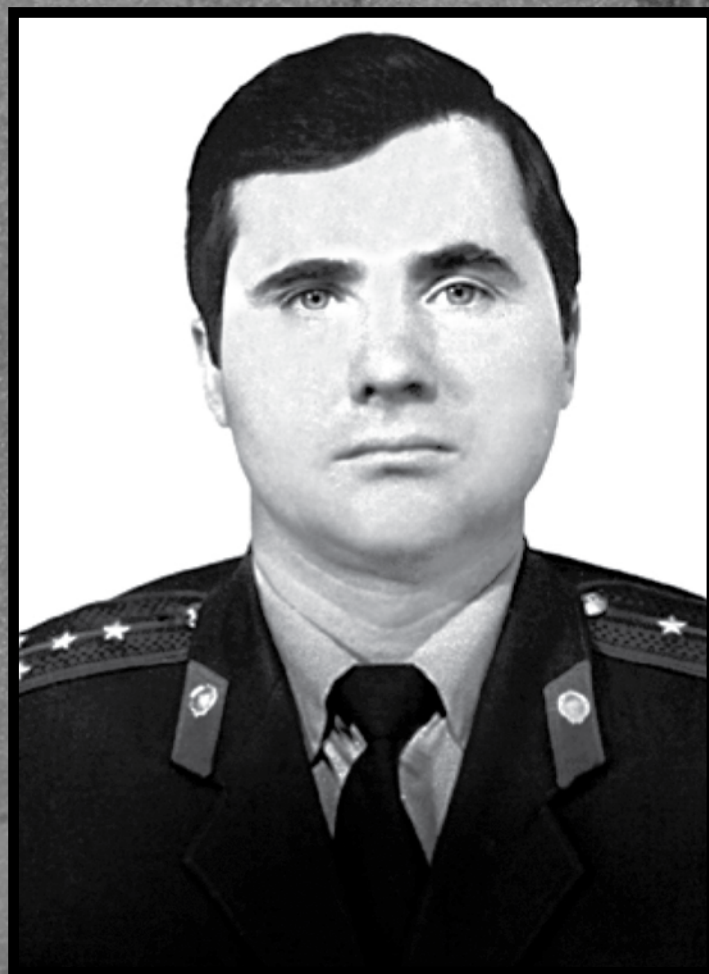
PAVLOV Vasile Gheorghe

Născut în 1965
localitatea Gura Bâcului, raionul Anenii Noi
Decedat la 7 iulie 1992 la Gura Bâcului

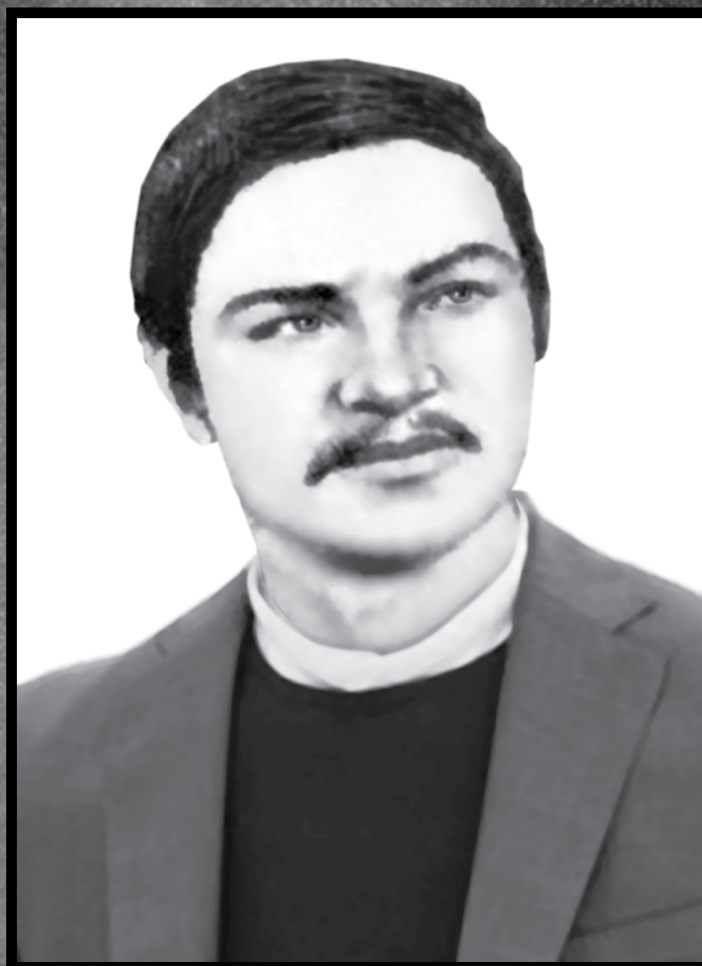
PĂVĂLUC Vitalie Anatolie

Născut la 28 mai 1970
localitatea Băcioi
Decedat la 29 martie 1992 la Coșnița

PERJIU Iurie Dementie

Născut la 1 martie 1953
localitatea Cobusca Veche, raionul Anenii Noi
Decedat la 12 iunie 1992 la Tighina

PLATON Nicolae Ilie

Născut la 3 iulie 1961
localitatea Ursoaia, raionul Căușeni
Decedat la 7 iulie 1992 la Tighina

PLATONOV Alexandru Zaharia

Născut la 17 iulie 1961
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 17 iunie 1992 la Cocieri

POCORNÎ Sergiu Valentin

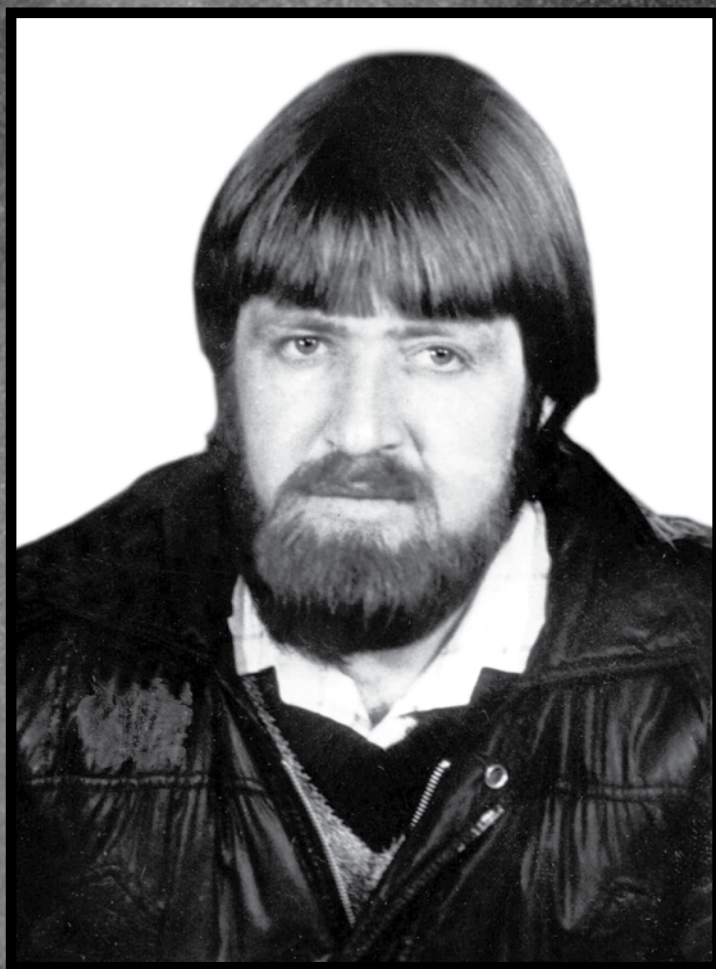
**Născut la 1 februarie 1968
localitatea Fârlădeni, raionul Căușeni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina**

POPA Ion Gheorghe

**Născut la 22 aprilie 1957
localitatea Milești, raionul Nisporeni
Decedat la 6 iulie 1992 la Coșnița**

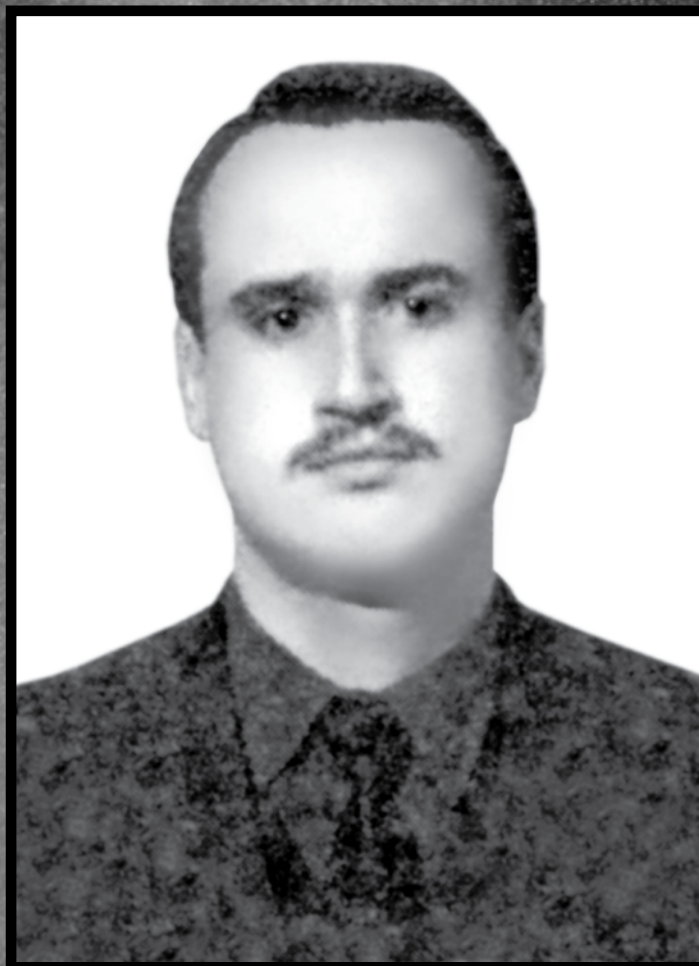
POPESCU Anton Tudor

Născut la 15 august 1958
localitatea Taraclia
Decedat la 19 iunie 1992 la Coșnița

POPESCU Maria Dumitru

Născută la 18 ianuarie 1950
localitatea Taraclia
Decedată la 24 mai 1992

POPOVICI Anatolie Grigore

Născut la 16 martie 1962
localitatea Boghenii Vechi, raionul Ungheni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

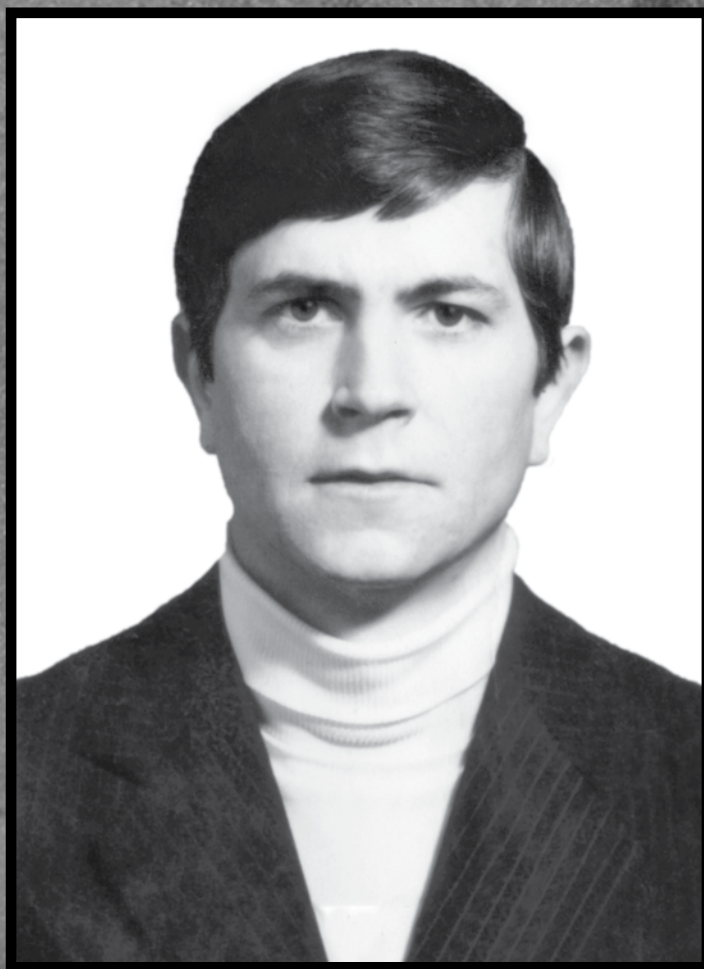
POPUȘOI Valeriu Victor

Născut la 10 iulie 1966
localitatea Holoșnița, raionul Soroca
Decedat la 18 aprilie 1992

PRĂJICA Vasili Timofei

Născut la 12 ianuarie 1960
localitatea Cimișlia
Decedat din cauza rănilor la 22 decembrie 1992

PRUTEANU Constantin Tudor

Născut la 1 iunie 1953
localitatea Leova
Decedat la 27 iunie 1992 la Cocieri

PURICE Vitalie Tudor

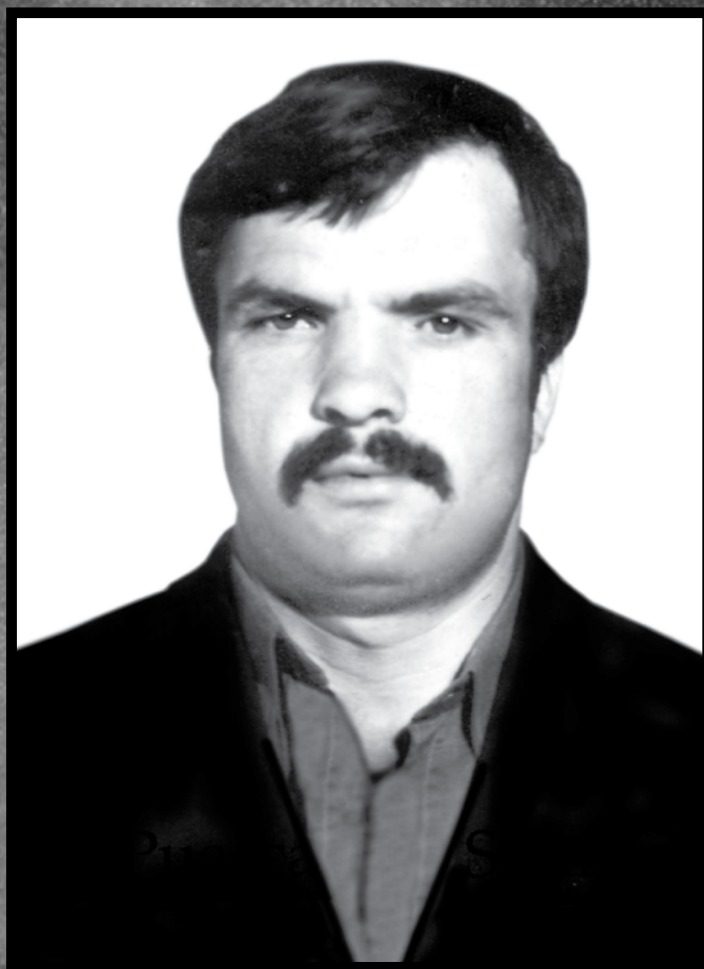
Născut la 27 septembrie 1972
localitatea Sociteni, raionul Ialoveni
Decedat la 19 iunie 1992 la Tighina

PURICI Vasile Nicolae

**Născut la 7 iunie 1961
localitatea Inești, raionul Telenеști
Decedat la 1 aprilie 1992 la Tighina**

PUȘCARENCO Semion Ion

Născut la 14 septembrie 1961
localitatea Ustia, raionul Dubăsari
Decedat la 19 iulie 1992 la Cocieri

RACoviȚA Gheorghe Ion

Născut la 27 mai 1959
localitatea Țiganca, raionul Cantemir
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

RACU Alexei Sergiu

Născut la 18 ianuarie 1973
Localitatea Marcăuți, raionul Dubăsari
Decedat la 27 iunie 1992 la Cocieri

RAILEAN Alexei Vasile

Născut la 29 august 1963
localitatea Bezeni, raionul Florești
Decedat la 29 iunie 1992 la Cocieri

RĂILEAN Andrei Ion

Născut la 1 decembrie 1953
localitatea Fârlădeni, raionul Căușeni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

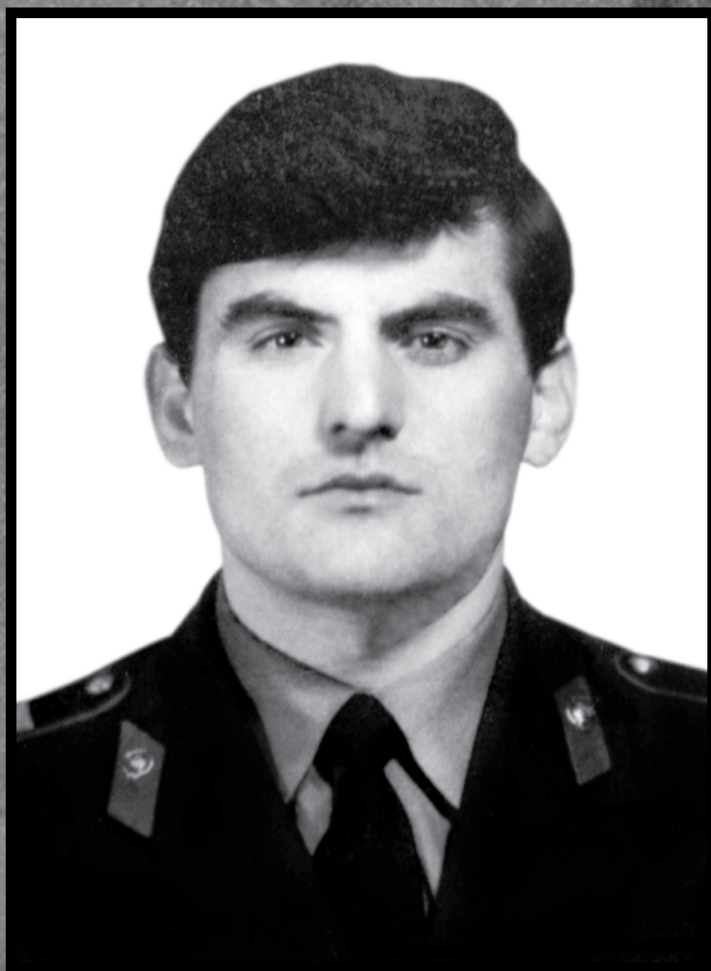
RĂU Vitalie Dumitru

Născut la 25 iulie 1971
localitatea Cuhureștii de Sus, raionul Camenca
Decedat la 30 iunie 1992 la Tighina

REPIDA Pavel Ștefan

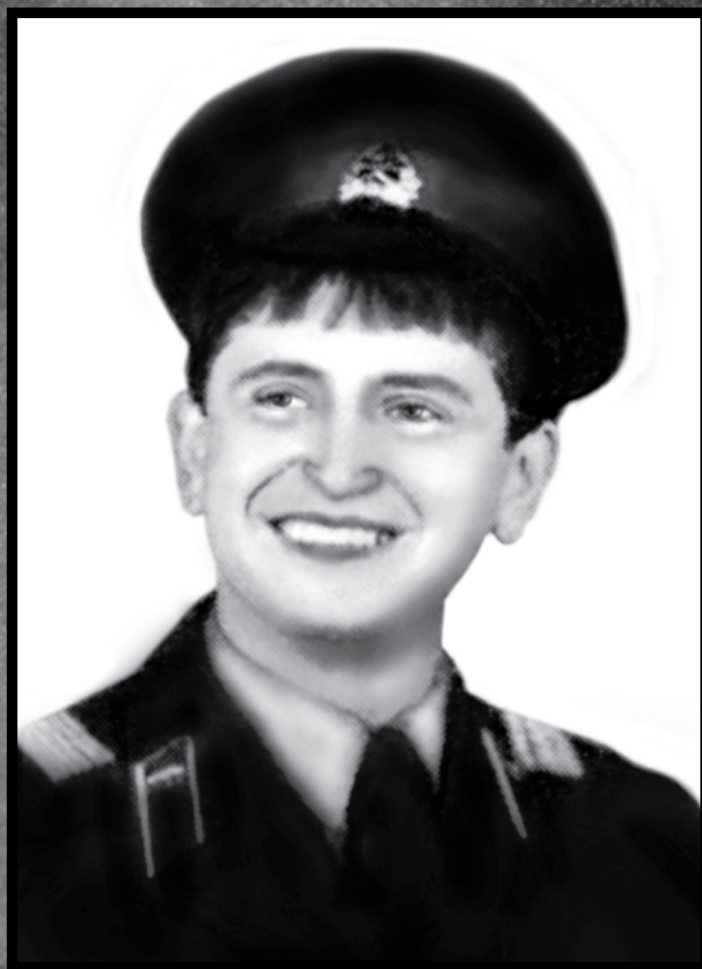
Născut în 1963
localitatea Pohrebea, raionul Dubăsari
Decedat la 23 iunie 1992 la Coșnița

REUȚCHI Vladimir Gheorghe

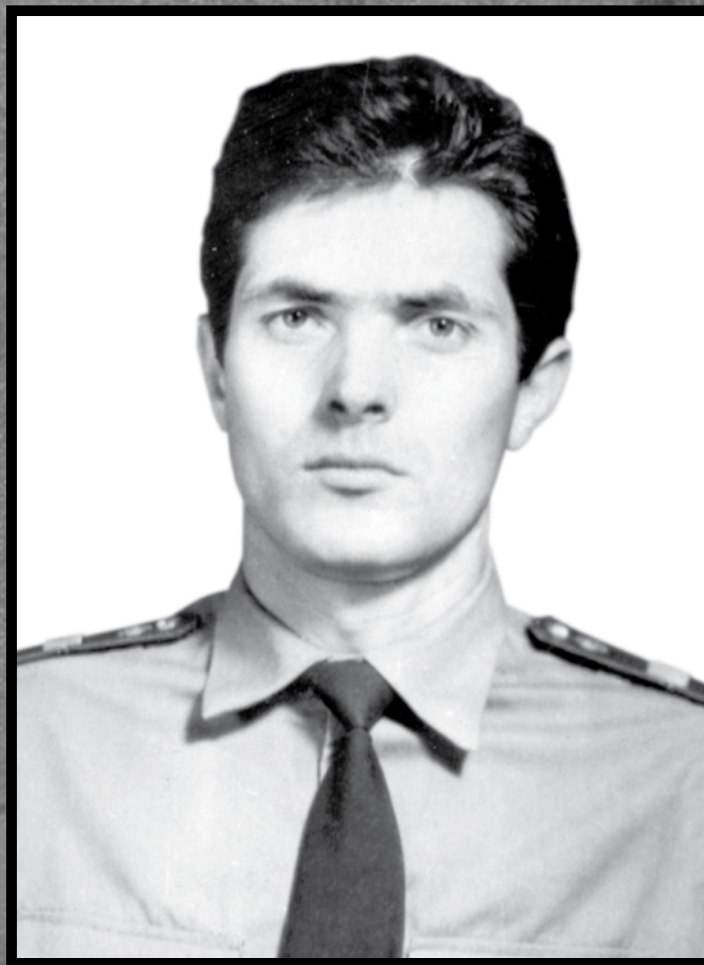
**Născut la 19 mai 1968
localitatea Cucoara, raionul Cahul
Decedat la 12 iunie 1992 la Tighina**

ROGOZINSCHI Alexandru Boris

Născut la 19 mai 1966
localitatea Șoldănești
Decedat la 2 iulie 1992 la Coșnița

ROMAN Cezar Ion

Născut la 3 martie 1967
localitatea Fiodorăuca, raionul Orhei
Decedat la 19 martie 1992 la Coșnița

ROMAN Dumitru Grigore

Născut la 17 iunie 1972
localitatea Drochia, raionul Drochia
Decedat la 31 martie 1992 la Coșnița

ROȘCA Anatolie Ion

Născut la 21 ianuarie 1967
localitatea Grădinița, raionul Căușeni
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

ROȘCA Dumitru Mihail

Născut la 26 august 1970
localitatea Hârtopul Mic, raionul Criuleni
Decedat la 30 iunie 1992 la Cocieri

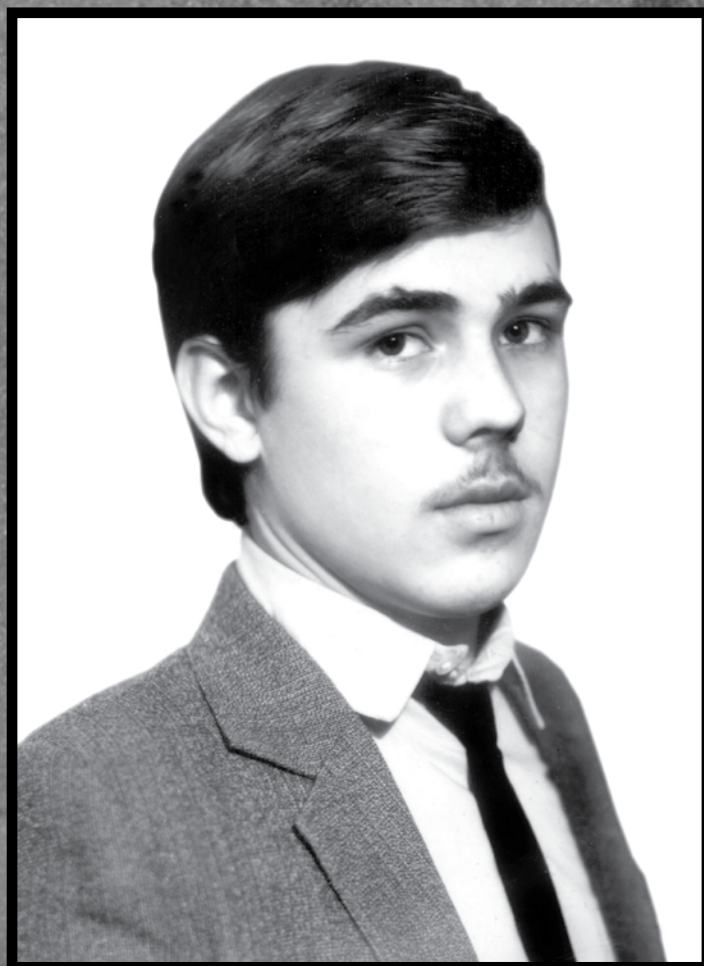
ROȘCOVANU Grigorii Afanasii

Născut la 3 august 1971
localitatea Gura Galbenei, raionul Cimișlia
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

RUDI Petru Boris

Născut la 28 octombrie 1950
localitatea Rudi, raionul Dondușeni
Decedat la 3 iulie 1992 la Tighina

RUSU Sergiu Leonid

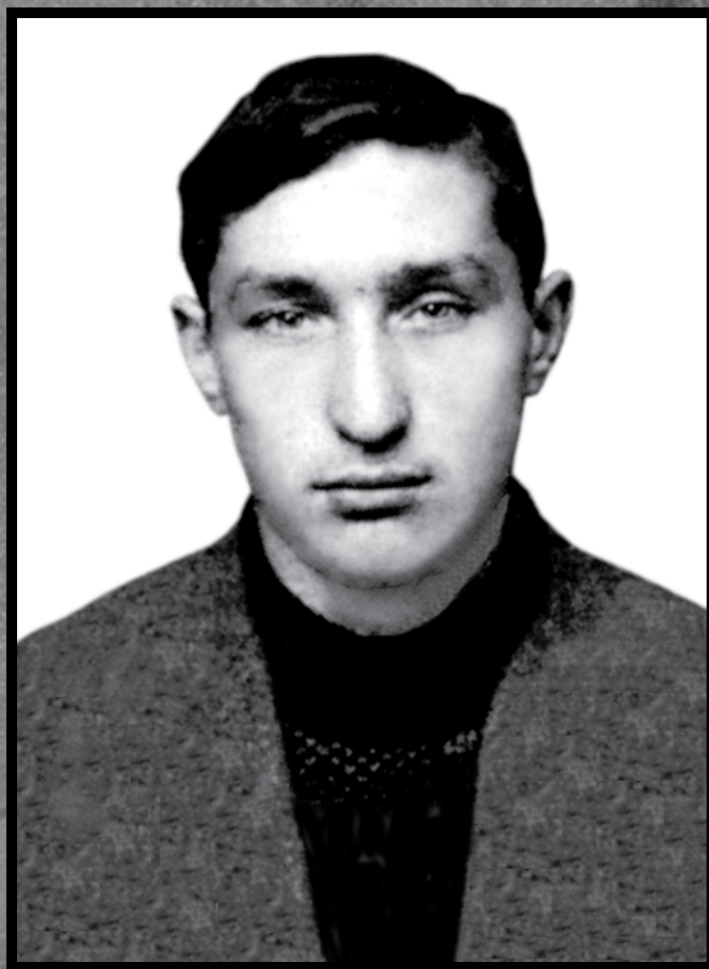
Născut la 15 aprilie 1971
localitatea Vadul-Raşcov, raionul Şoldăneşti
Decedat la 19 mai 1992 la Coşniţa

RUSU Valentin Vasile

Născut la 25 mai 1950
localitatea Braicău, raionul Dondușeni
Decedat la 18 aprilie 1992 la Tighina

SAVOI Ion Pavel

Născut la 4 septembrie 1969
localitatea Zaim, raionul Căușeni
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

SINIȚÎN Veaceslav Vasile

Născut în 1962
localitatea Corjova, raionul Dubăsari
Decedat la 17 mai 1992 la Cocieri

SÎRBU Anatol Dumitru

**Născut la 10 iunie 1970
localitatea Gura Bâcului, raionul Anenii Noi
Decedat la 7 iulie 1992 la Gura Bâcului**

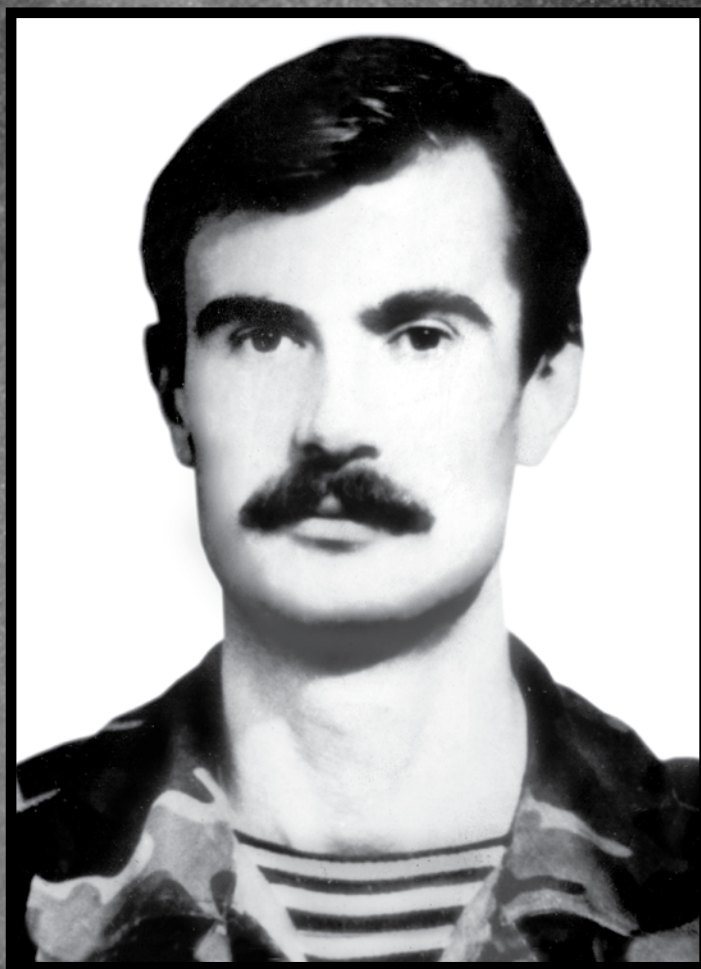
SÎRBU Vladimir Mihail

Născut la 22 ianuarie 1970
localitatea Zaim, raionul Căușeni
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

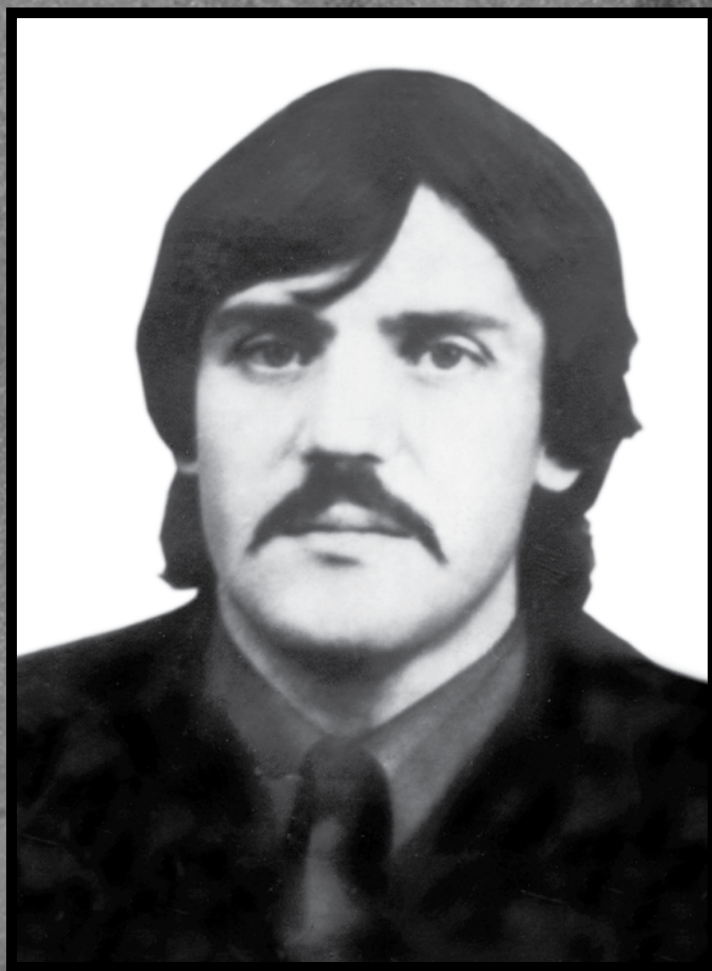
SÎRGHI Mihail Petru

Născut la 13 februarie 1963
localitatea Cioburciu, raionul Ștefan Vodă
Decedat la 9 aprilie 1992 la Tighina

SLOBOZENCO Valentin Nicolae

Născut la 7 aprilie 1966
localitatea Micăuți, raionul Strășeni
Decedat la 15 martie 1992 la Cocieri

SLONOV Petru Vladimir

**Născut la 10 aprilie 1959
localitatea Ungheni
Decedat la 31 iulie 1992 la Tighina**

SNEGUR Pantelei Iacob

Născut la 6 noiembrie 1969
localitatea Căietu, raionul Cantemir
Decedat la 26 aprilie 1992 la Gura Bâcului

SOCOLOVSCHII Pavel Ion

Născut la 29 aprilie 1950
localitatea Căușeni
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

SOLOMON Eugenia Dumitru

Născută în 1948
Decedată la 27 iunie 1992 la Mașcăuți

SOLTUZ Andrei Gheorghe

Născut la 28 noiembrie 1970
localitatea Capaclia, raionul Cantemir
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina

SOTNICENCO Nicolae Procopie

Născut la 24 august 1959
localitatea Coșnița, raionul Dubăsari
Decedat la 13 martie 1992 la Coșnița

SPRÎNCEANĂ Mihail Pavel

Născut la 21 septembrie 1968
localitatea Costești, raionul Ialoveni
Decedat la 6 iulie 1992 la Coșnița

SPRÎNCEAN Ion Petru

Născut la 18 ianuarie 1958
localitatea Călărași
Decedat la 28 iunie 1992 la Tighina

STARȘII Mihail Alexei

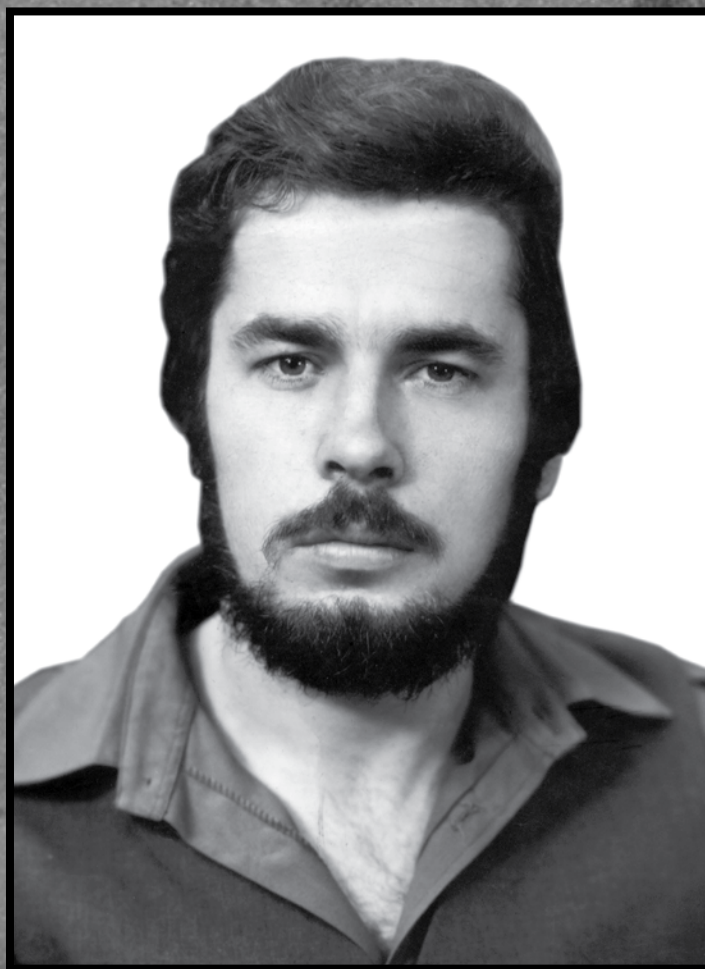
**Născut la 4 aprilie 1972
localitatea Iorjnița, raionul Soroca
Dispărut fără veste**

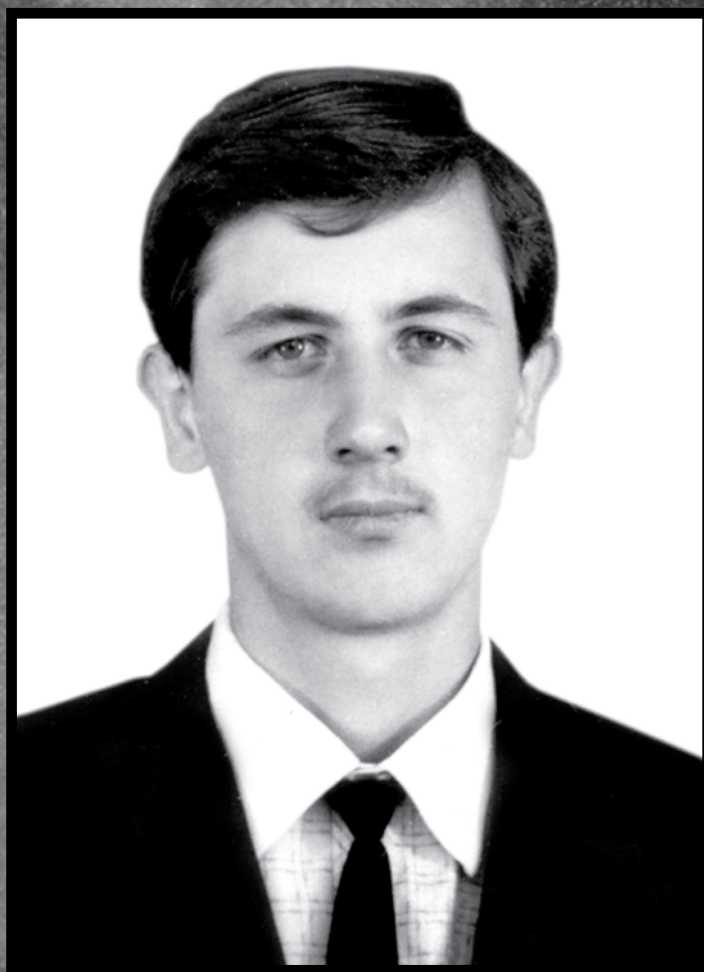
STĂVILĂ Ion Nicolae

Născut la 16 februarie 1959
localitatea Echimăuți, raionul Rezina
Decedat la 26 iunie 1992 la Coșnița

STEPANOV Valentin Vasile

Născut la 11 februarie 1961
localitatea Copanca, raionul Căușeni
Decedat la 28 iulie 1992 la Chițcani

STRATAN Fiodosie Ion

Născut la 10 ianuarie 1970
localitatea Răciula, raionul Călărași
Decedat la 3 iulie 1992 la Tighina

SUVAC Vasile Grigore

Născut la 4 februarie 1971
localitatea Roșieticii Vechi, raionul Florești
Decedat la 19 mai 1992 la Coșnița

ŞARGU Gheorghe Mihail

Născut la 6 mai 1956
localitatea Zaim, raionul Căușeni
Decedat la 19 iulie 1992 la Tighina

ȘEREMET Ovidiu Hristofor

Născut la 13 iulie 1940
localitatea Cioara, raionul Hâncești
Decedat la 27 iunie 1992 la Tighina

ȘEVCENCO Vasile Gheorghe

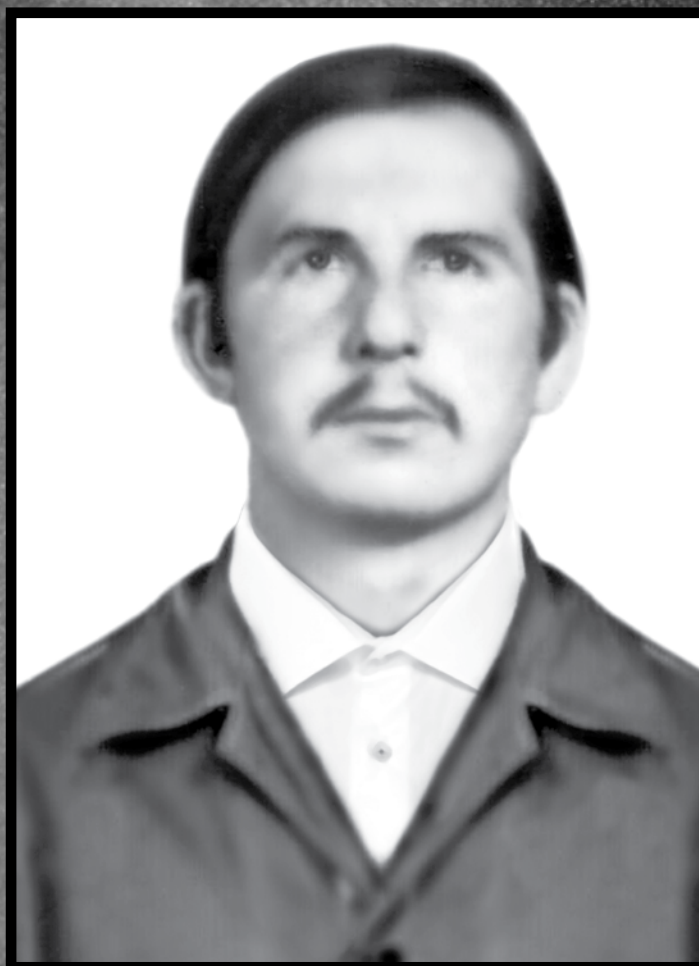
Născut în 1954
localitatea Roșu, raionul Cahul
Decedat la 20 iunie 1992 la Cocieri

ȘEVCIUC Valeriu Emanuil

Născut la 12 mai 1969
localitatea Calmațui, raionul Hâncești
Decedat la 18 mai 1992 la Cocieri

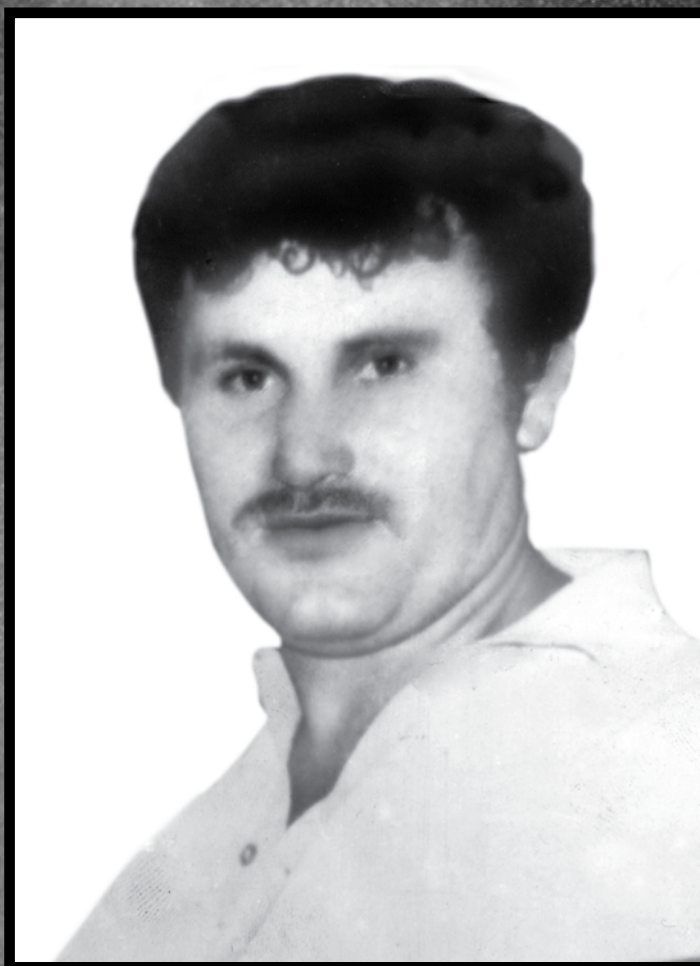
ȘTEFÎRȚA Valentin Victor

Născut la 26 mai 1961
localitatea Cobâlea, raionul Șoldănești
Decedat la 19 iunie 1992 la Tighina

TABAC Mihail Petru

**Născut la 21 noiembrie 1972
localitatea Ursoaia, raionul Căușeni
Decedat la 20 iulie 1992 la Tighina**

TARGAN Ion Victor

Născut la 25 decembrie 1959
localitatea Ochiul Roș, raionul Anenii Noi
Decedat la 31 iulie 1992 la Tighina

TĂTARU Anatolie Vladimir

Născut la 25 iulie 1969
localitatea Risipeni, raionul Fălești
Decedat la 7 iulie 1992 la Tighina

TICOT Alexandru Sergiu

Născut la 30 martie 1970
localitatea Pârlița, raionul Ungheni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

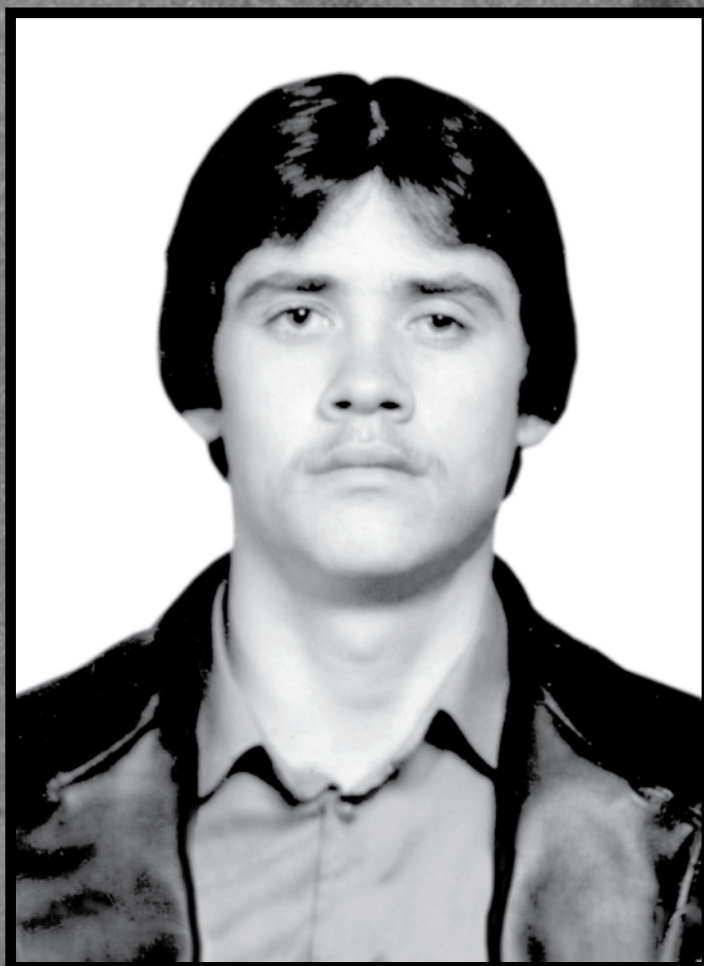
TOMAȘCIUC Ion Nicolae

Născut la 5 septembrie 1968
localitatea Dahnovici, raionul Hâncești
Decedat la 28 iunie 1992 la Varnița

TUCHILĂ Anatolii Constantin

**Născut la 11 august 1964
localitatea Coșernița, raionul Florești
Decedat la 19 octombrie 1992 la Coșnița**

TUDOR Ion Tudor

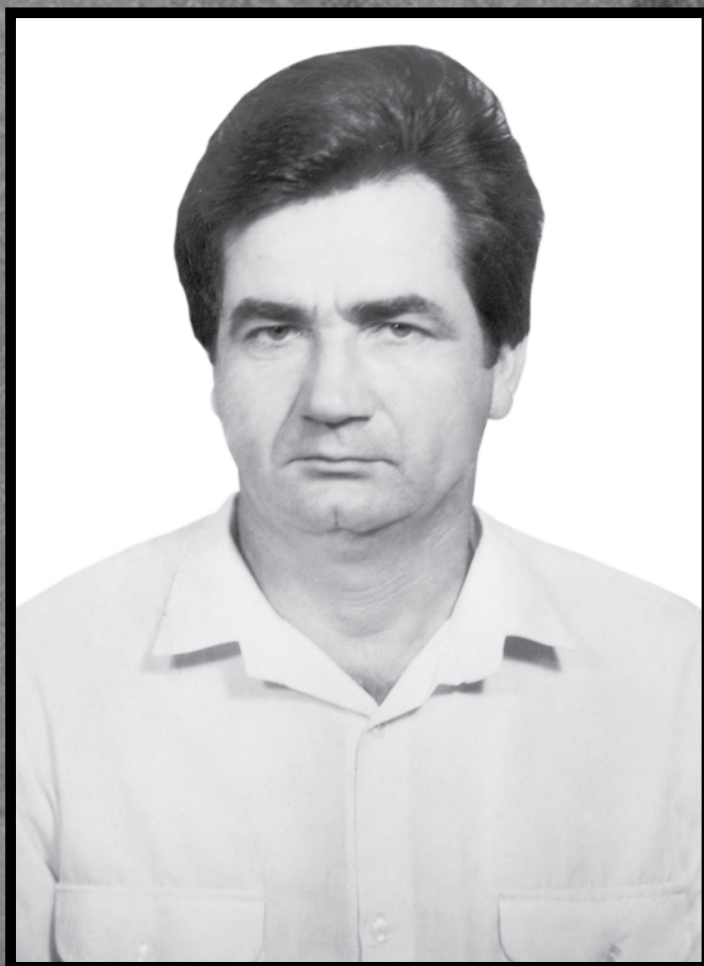
Născut la 8 februarie 1967
localitatea Sireți, raionul Strășeni
Decedat la 17 iunie 1992

ȚARNĂ Tudor Emil

Născut la 13 martie 1965
localitatea Ciutești, raionul Nisporeni
Decedat la 19 mai 1992 la Coșnița

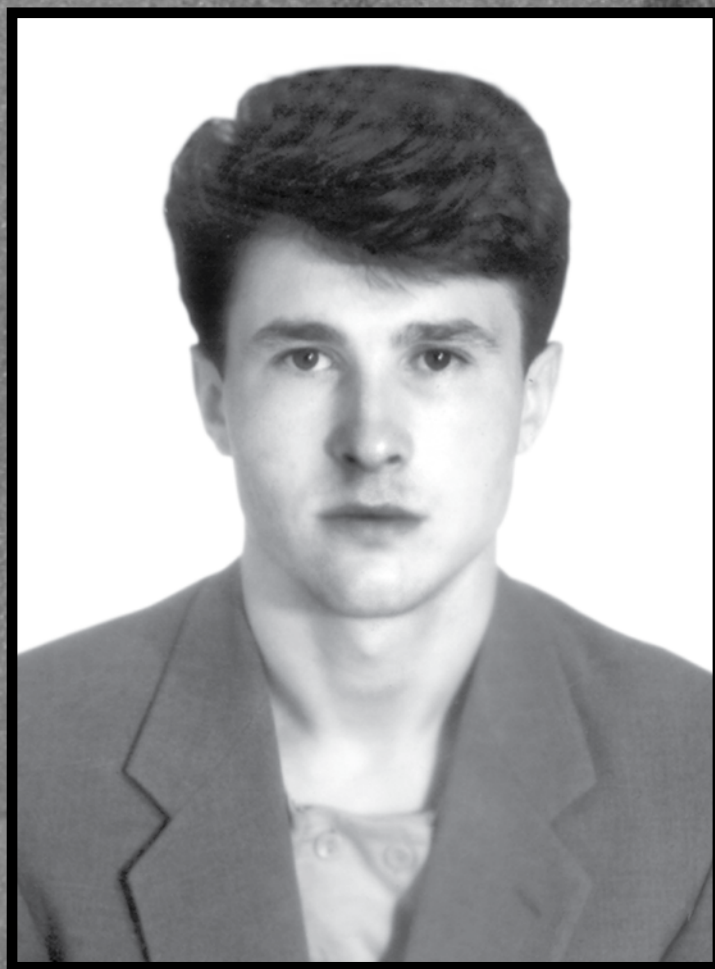
ȚURCAN Ion Grigore

**Născut la 21 mai 1949
localitatea Zgurița, raionul Drochia
Decedat la 5 aprilie 1992 la Coșnița**

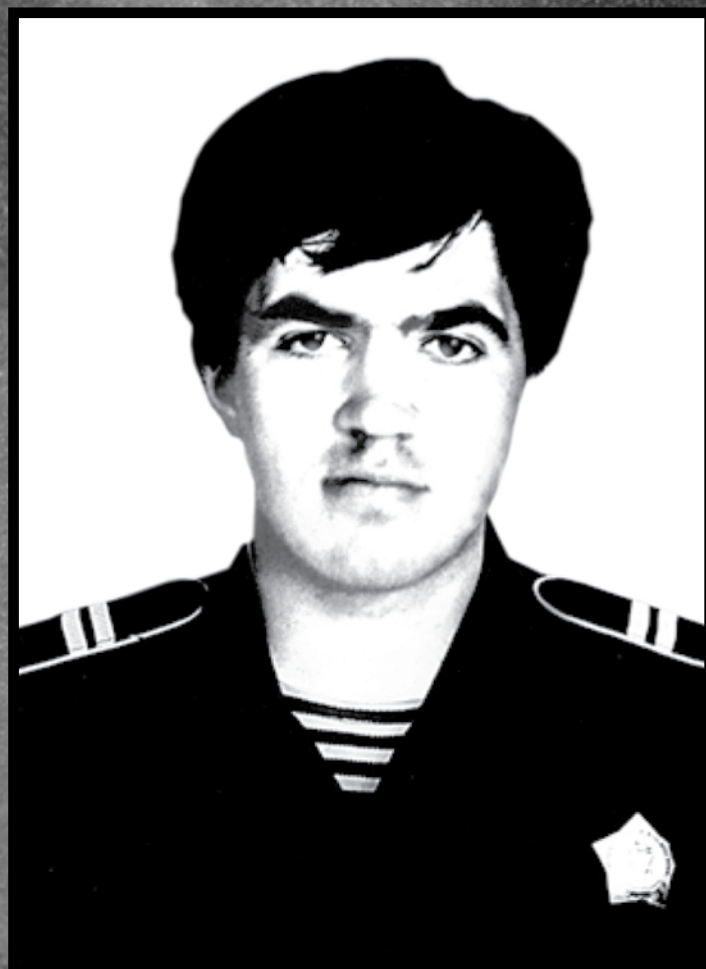
ȚURCANU Nicolae Ștefan

Născut la 25 mai 1967
localitatea Molești, raionul Ialoveni
Decedat la 3 aprilie 1992 la Gâsca

UNGUREANU Evghenii Ion

**Născut la 5 decembrie 1969
localitatea Lăpușna, raionul Hâncești
Decedat la 1 iulie 1992 la Dorotcaia**

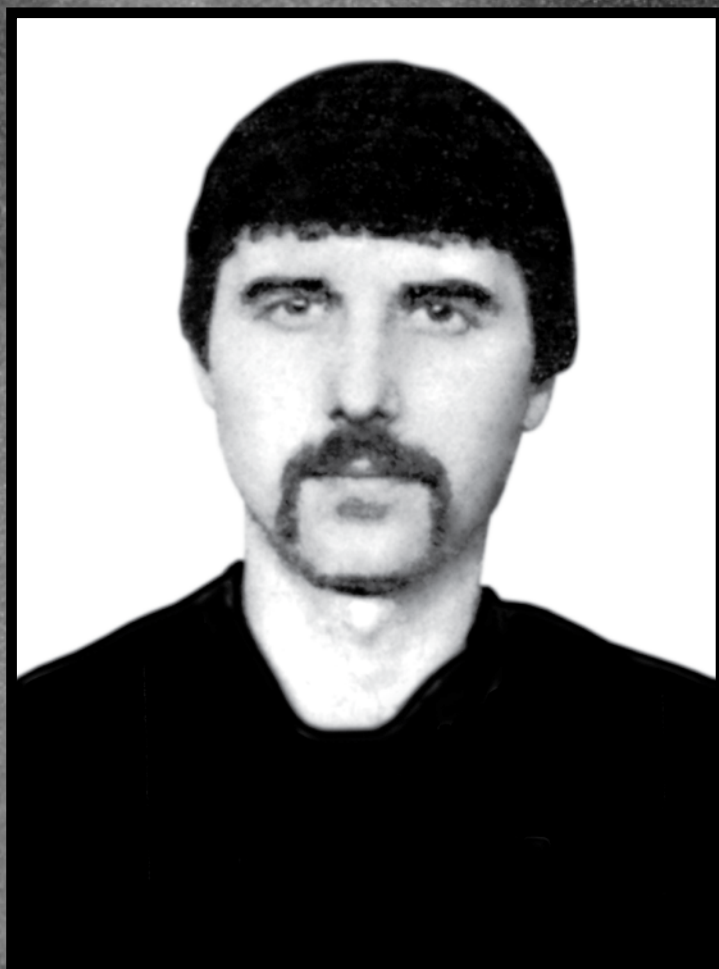
UNGUREANU Oleg Nicolae

Născut la 17 iunie 1971
localitatea Ungheni
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

UNGUREANU Semion Feoctist

Născut la 14 februarie 1954
localitatea Tocuz, raionul Căușeni
Decedat la 30 iunie 1992 la Tighina

URÎTU Ion Vladimir

Născut la 8 februarie 1965
localitatea Varnița, raionul Anenii Noi
Decedat la 6 iunie 1992 la Varnița

URSU Grigore Vasile

**Născut la 15 martie 1955
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 22 iunie 1992 la Cocieri**

URSU Victor Teodor

Născut la 29 octombrie 1954
localitatea Stoicani, raionul Soroca
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

URSU Victor Tihon

**Născut la 26 iunie 1970
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 18 mai 1992 la Cocieri**

USINEVICI Grigore Gheorghe

Născut la 9 noiembrie 1949
localitatea Mașcăuți, raionul Criuleni
Decedat la 17 mai 1992 la Dubăsari

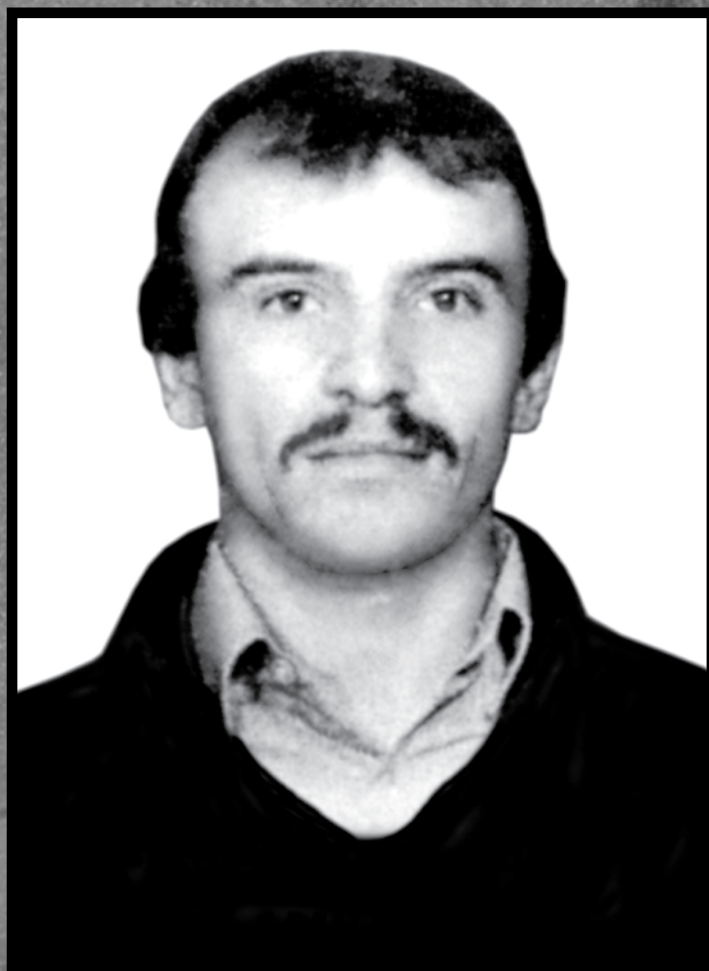
VAREAGHIN Boris Chiril

**Născut la 23 aprilie 1978
localitatea Dubăsari
Decedat la 31 august 1992 la Cocieri**

VARTIC Ion Vladimir

Născut la 19 septembrie 1956
localitatea Cârnațeni, raionul Căușeni
Decedat la 23 iulie 1992 la Tighina

VELICINSCHII Mihai Constantin

Născut la 5 noiembrie 1962
localitatea Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni
Decedat la 10 mai 1992 la Coșnița

VERLAN Alexandru Grigore

Născut la 31 ianuarie 1972
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 24 aprilie 1992 la Cocieri

VERLAN Mihail Trofim

**Născut la 18 noiembrie 1954
localitatea Cocieri, raionul Dubăsari
Decedat la 18 iulie 1992 la Cocieri**

VÎLCU Gheorghe Petru

Născut la 27 iunie 1960
localitatea Gotești, raionul Cantemir
Dispărut fără veste

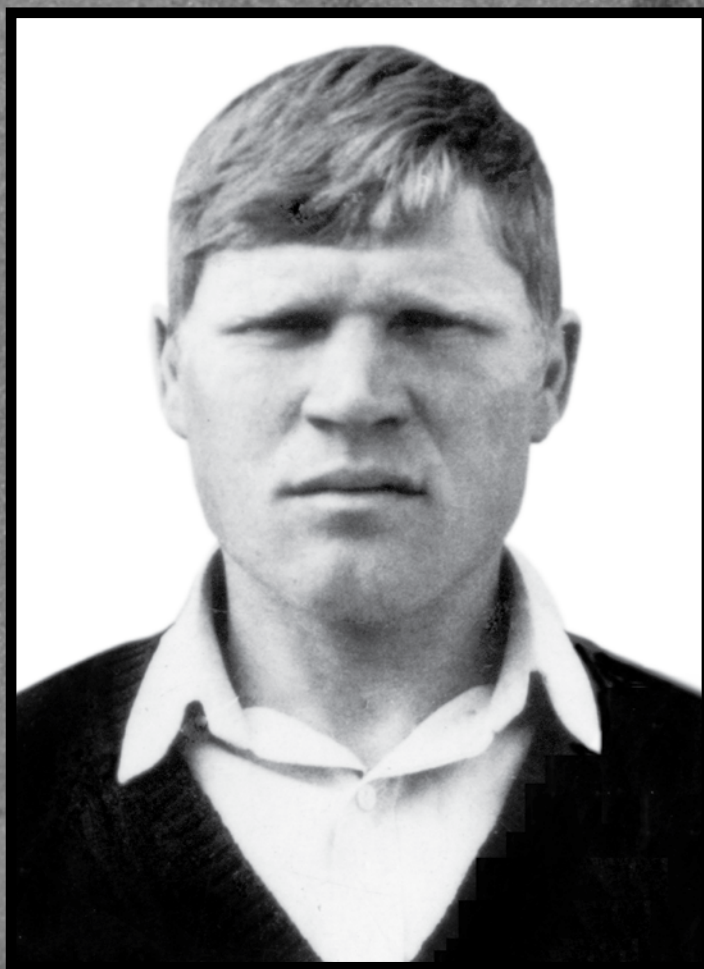
VÎRTOSU Grigore Petru

Născut la 20 august 1961
localitatea Cârnațeni, raionul Căușeni
Decedat la 20 iulie 1992 la Tighina

VÎZÎI Veaceslav Alexandru

Născut la 2 octombrie 1969
localitatea Roșcani, raionul Anenii Noi
Decedat la 18 iunie 1992 la Tighina

VOINA Ion Nicolae

**Născut la 23 aprilie 1965
localitatea Rumeanțev, raionul Cahul
Decedat la 22 iunie 1992 la Tighina**

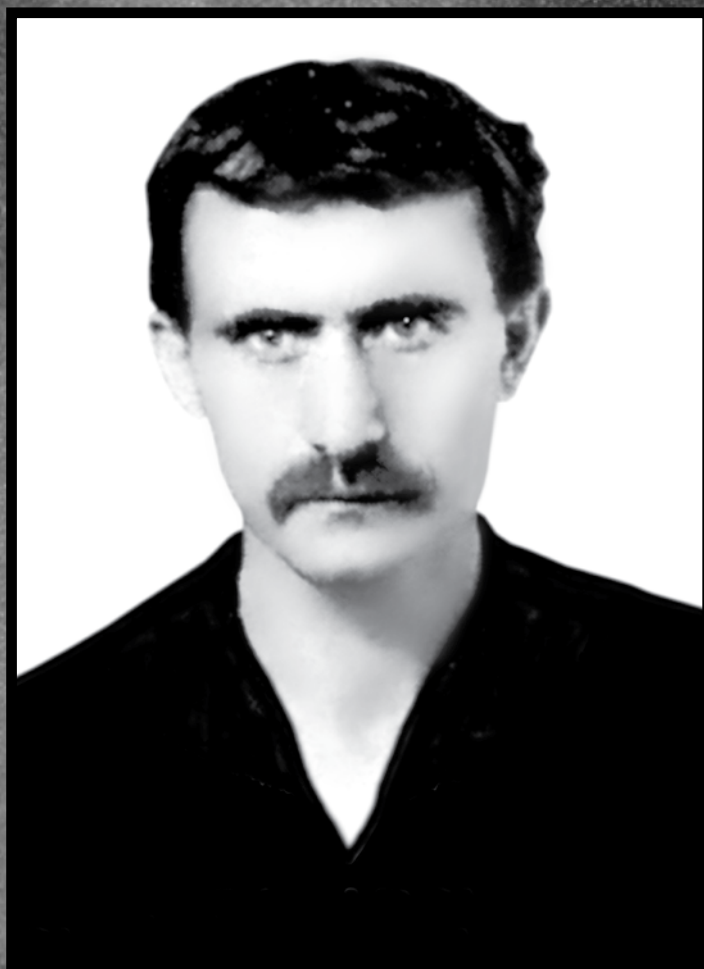
VOZIAN Trifan Procopie

Născut în 1938
localitatea Copanca, raionul Căușeni
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

VRABIE Nicolae Mihai

Născut la 25 noiembrie 1966
localitatea Grinăuți-Moldova, raionul Ocnîța
Decedat la 21 iunie 1992 la Tighina

ZAHAROV Vasile Filip

Născut la 9 martie 1959
localitatea Gandrabura, raionul Ananiev,
regiunea Odesa, Ucraina
Decedat la 14 aprilie 1992 la Varnița

ZAIAT Nicolae Ion

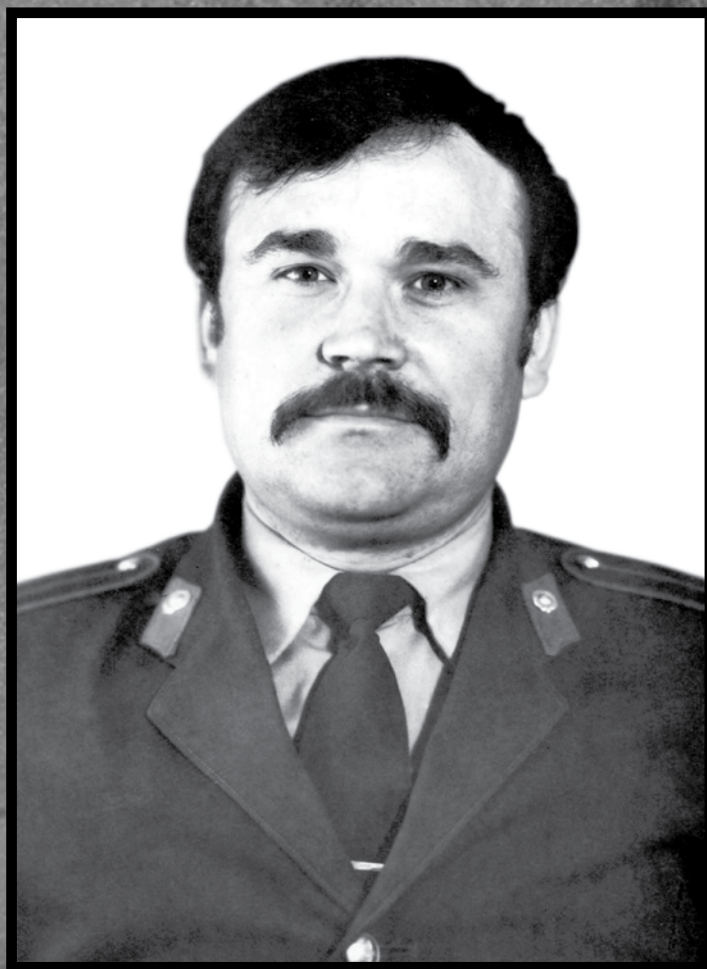
Născut la 22 martie 1973
localitatea Solonceni, raionul Rezina
Decedat la 2 iulie 1992 la Tighina

ZARNIȚCHI Vladimir Alexei

Născut la 6 ianuarie 1968
localitatea Zăzulenii Vechi, raionul Ungheni
Decedat la 2 decembrie 1992 la Coșnița

ZGÎRCEA Vasile Nicolae

Născut la 4 februarie 1957
localitatea Struzovca, raionul Glodeni
Decedat la 23 iunie 1992 la Cocieri

ZOP Petru Gherasim

Născut la 22 august 1961
localitatea Chișinău
Decedat la 20 iunie 1992 la Tighina

ZUDIN Sergiu Alexandru

Născut la 15 mai 1969
localitatea Tighina
Decedat la 19 mai 1992 la Tighina

INDICE DE NUME

A

ACRIȘ Vasile Vasile	34
AGATIEV Valentin Semion	35
AGAPI Ion Alexei	36
ANDREEV Sergiu Victor	37
ANTOCI Iurie Vitalie	38
ARNĂUT Mihail Constantin	39

B

BABINSCHI Alexandru Ion	40
BADAN Iacob Grigore	41
BALABAN Anatolie Maxim	42
BALȚATU Mihail Ion	43
BARABAȘ Nicolae Grigore	44
BARCARI Mihail Chiril	45
BARCARI Oleg Mihail	46
BĂLĂNUȚĂ Alexei Nicolae	47
BĂTRÎNCEA Mihai Mihai	48
BELÎL Mihail Vasile	49
BEREGOI Vasile Dumitru	50
BEȘLEAGA Vasile Mihail	51
BÎNZARI Ion Tudor	52
BÎRDAN Viorel Gheorghe	53
BÎTLAN Ion Ion	54
BOBEICO Ion Vladimir	55
BODIU Iurie Andrei	56
BOIARNIȚCHI Vladimir Feodorovici	57
BORDEA Petru Andrei	58
BORDIAN Valeriu Vavil	59
BOROZAN Iurie Ion	60
BORZIAC Ion Constantin	61

BOTEA Nicolae Dumitru	62
BOȚ Mihail Mihail	63
BRAGA Ghenadie Tudor	64
BRATUȘCIAC Gheorghe Alexandru	65
BRĂDESCU Tudor Vasile	66
BRICEAG Valeriu Emilian	67
BRÎNZA Veaceslav Tudor	68
BUDURIN Anatol Foca	69
BUFTIC Iurii Alexei	70
BUGA Tudor Andrei	71
BUJAC Valeriu Petru	72
BULICANU Valeriu Gheorghe	73
BUNESCU Petru Grigore	74
BURCĂ Vladimir Nicolai	75
BURCIU Ion Terinte	76
BURCOVSCHI Oleg Valeriu	77
BURLACU Nicolae Vasile	78
BURUIANĂ Pavel Tudor	79
BUTNARU Vladimir Tudor	80
BUZU Anatol Gheorghe	81
BUZU Gheorghe Petru	82

C

CALMAȚUI Anatolie Vladimir	83
CALOS Dumitru Constantin	84
CARA Dumitru Victor	85
CARA Ion Vasile	86
CARACACI Valeriu Constantin	87
CARAGACEAN Boris Pavel	88
CARP Igor Gheorghe	89
CARPOV Vitalie Vasile	90

CAȘU Gheorghe Alexei	91
CATAN Grigore Galafton	92
CATRUC Ilie Ion	93
CĂRUNTU Grigore Vladimir	94
CEBAN Constantin Ion	95
CEBAN Sergiu Petru	96
CEBAN Valeriu Petru	97
CEBAN Vitalie Pintilie	98
CEBANU Ion Anton	99
CEBANU Vasile Ion	100
CEBOTARI Valeriu Ion	101
CEREMPEI Octavian Ion	102
CERNAT Vasile Ion	103
CERNEI Dumitru Alexandru	104
CERNEI Vasile Gheorghe	105
CIBOTARI Iurii Fiodor	106
CIBOTARI Vasile Ion	107
CICATI Ion Pavel	108
CIMBIR Dumitru Nicolae	109
CIMPOIEȘ Vladimir Alexei	110
CIOBANU Alexei Ștefan	111
CIOBANU Ilie Andron	112
CIOBANU Ion Vasile	113
CIOBANU Viorel Vladimir	114
CIORBA Igor Iacob	115
CODIȚA Robertin Ion	116
CODREANU Iurie Traian	117
CODREANU Petru Simion	118
COJEVNICOV Serghei Vladimir	119
COJOCARI Ion Filip	120

COLNIC Ștefan Ilie	121
CORAGĂU Valeriu Gheorghe	122
CORDINEANU Valeriu Ion	123
COȘCIUC Boris Vladimir	124
COȚOFANĂ Victor Semion	125
COȚUC Gheorghe Vasile	126
COVALENCO Ion Semion	127
CRANEA Valeriu Tudor	128
CRĂCIUN Ștefan Tudor	129
CRESTIUC Ghenadie Mihai	130
CUCUETU Oleg Vasile	131
CULAȚCHII Serghei Bogdan	132
CUZMIN Victor Vladimir	133

D

DOCHIȚAN Iurie Mihai	134
DANUȚA Maria Gheorghe	135
DARII Andrei Fedot	136
DIACONAȘ Vasile Ion	137
DIGORI Ion Andrei	138
DÎRDA Victorian Mihai	139
DOGA Petru Fedosei	140
DOLINEAN Gheorghe Mihail	141
DONCIU Nicolai Sidor	142
DONICA Alexandru Ion	143
DONICĂ Grigore Ion	144
DOROȘENCO Sergiu Nicolae	145
DORUL Anatol Mihail	146
DOVGANI Boris Elizar	147
DUMBRAVĂ Valeriu Gheorghe	148

E

ENACHE Vladimir Efrem	149
ENI Mihail Vladimir	150

F

FEDORCEA Gheorghe Ion	151
FETEALEA Ion Ilie	152
FLOREA Petru Grigore	153
FODOR Sergiu Mihail	154
FRUNZE Ion Alexei	155
FULGA Ion Vasile	156

G

GAMANJI Valeriu Nicolae	157
GANGAL Vasile Vladimir	158
GARGALÎC Sergiu Ștefan	159
GAVRILAN Ion Mihai	160
GAVRILOVICI Ghenadii Constantin	161
GAZEA Alexei Nicolae	162
GAZEA Petru Mihai	163
GĂINĂ Gheorghe Nicolae	164
GÎNCOTA Vladimir Iacob	165
GÎRJEV Mihail Nicolae	166
GLADARENCO Vasile Ion	167
GLADUNEAC Petru Andrei	168
GLINJEANU Mihail Gheorghe	169
GOCIU Vasile Dumitru	170
GODIAC Ștefan Sava	171
GODOROJA Grigore Nichifor	172
GODOROJA Ion Gheorghe	173
GOJAN Vasile Iacob	174
GRAMA Gheorghe Grigore	175

GRECUL Ion Ion	176
GRUȘEVȘCHI Grigore Grigore	177
GURDUIALĂ Mihail Vasile	178

H

HARCENCO Alexandru Ivan	179
HUZUN Veaceslav Iacob	180

I

IABLOCICHIN Ghenadie Valentin	181
IONCU Vasile Arsente	182
ISAICUL Serghei Isidor	183
IURAȘCO Ion Evstafie	184
IZBAȘ Andrei Filip	185

J

JURAVȘCHII Simion Ion	186
------------------------------------	------------

L

LAVRENȚOV Iurie Ignat	187
LEON Iurie Petru	188
LEU Igor Vasile	189
LEVANDOVȘCHI Iurie Andrei	190
LICICMAN Grigore Chiril	191
LISNIC Ion Ion	192
LISNIC Vitalii Victor	193
LUCHIANOV Alexandru Nichifor	194
LUPAȘCU Alexandru Ion	195
LUPAȘCU Filip Cozma	196
LUPU Anatol Ion	197

M

MACARIUC Valeriu Ion	198
MACHEEV Alexandru Serghei	199
MARCOV Petru Andrei	200

MARGINEAN Valeriu Tudor	201
MARÎ Anatolii Chiril	202
MARTÎNIUC Anatol Grigore	203
MEREACRE Ștefan Pimen	204
MERENIUC Valentin Andrei	205
MEREUȚĂ Pintilie Ion	206
MIGAEVSCHII Petru Nicolae	207
MIHAILOV Boris Petru	208
MIHAILOV Nicolae Mihail	209
MIHALACHI Ilie Alexandru	210
MÎNĂSCURTĂ Igor Sava	211
MOCANU Ion Ștefan	212
MOGA Alexei Ion	213
MORARI Grigore Pavel	214
MORARU Mihail Ion	215
MORUZ Vasile Mihai	216
MUNTEANU Constantin Dumitru	217
MUNTEANU Nichifor Vasile	218
MUNTEANU Nicolae Iacob	219
MURZIN Boris Vasile	220
MUSTEAȚĂ Veniamin Valentin	221

N

NACU Eugeniu Tudor	222
NAZARCO Valeriu Filip	223
NEAGU Petru Ion	224
NEGARĂ Igori Valeriu	225
NEGRU Sergiu Vasile	226
NESTOR Tudor Andrei	227
NICOLAEV Ion Gavril	228
NICOLAEV Mihail Andrei	229

NOROȘIAN Iurie Mihail	230
NOUR Mihai Alexandru	231

O

OGLINDĂ Mihail Pantelei	232
OLARU Mihail Gheorghe	233
ORBU Eugeniu Ion	234
OSIPOV Anatolie Ion	235
OSIPOV Ion Gheorghe	236
OSTAF Sergiu Alexei	237

P

PANȚA Ion Chiril	238
PARA Ion Vasile	239
PAVLENCO Anatolie Dumitru	240
PAVLOV Serghei Serghei	241
PAVLOV Vasile Gheorghe	242
PĂVĂLUC Vitalie Anatolie	243
PERJU Iurie Dementie	244
PLATON Nicolae Ilie	245
PLATONOV Alexandru Zaharia	246
POCORNÎI Sergiu Valentin	247
POPA Ion Gheorghe	248
POPESCU Anton Tudor	249
POPESCU Maria Dumitru	250
POPOVICI Anatolie Grigore	251
POPUȘOI Valeriu Victor	252
PRĂJICA Vasili Timofei	253
PRUTEANU Constantin Tudor	254
PURICE Vitalie Tudor	255
PURICI Vasile Nicolae	256
PUȘCARENCO Semion Ion	257

R

RACOVIȚA Gheorghe Ion	258
RACU Alexei Sergiu	259
RAILEAN Alexei Vasile	260
RĂILEAN Andrei Ion	261
RĂU Vitalie Dimitru	262
REPIDA Pavel Ștefan	263
REUȚCHI Vladimir Gheorghe	264
ROGOZINSCHI Alexandru Boris	265
ROMAN Cezar Ion	266
ROMAN Dumitru Grigore	267
ROȘCA Anatolie Ion	268
ROȘCA Dumitru Mihail	269
ROȘCOVANU Grigorii Afanasii	270
RUDI Petru Boris	271
RUSU Sergiu Leonid	272
RUSU Valentin Vasile	273

S

SAVOI Ion Pavel	274
SINIȚÎN Veaceslav Vasile	275
SÎRBU Anatol Dumitru	276
SÎRBU Vladimir Mihail	277
SÎRGHI Mihail Petru	278
SLOBOZENCO Valentin Nicolae	279
SLONOV Petru Vladimir	280
SNEGUR Pantelei Iacob	281
SOCOLOVSCHI Pavel Ion	282
SOLOMON Eugenia Dumitru	283
SOLTUZ Andrei Gheorghe	284
SOTNICENCO Nicolae Procopie	285

SPRINCEANĂ Mihail Pavel	286
SPRÎNCIAN Ion Petru	287
STARȘII Mihail Alexei	288
STĂVILĂ Ion Nicolai	289
STEPANOV Valentin Vasile	290
STRATAN Fiodosie Ion	291
SUVAC Vasile Grigore	292

Ș

ȘARGU Gheorghe Mihail	293
ȘEREMET Ovidiu Hristofor	294
ȘEVCENCO Vasile Gheorghe	295
ȘEVCIUȘ Valeriu Emanuil	296
ȘTEFÎRȚA Valentin Victor	297

T

TABAC Mihail Petru	298
TARGAN Ivan Victor	299
TĂTARU Anatolie Vladimir	300
TICOT Alexandru Sergiu	301
TOMAȘCIUC Ion Nicolae	302
TUCHILĂ Anatolii Constantin	303
TUDOR Ion Tudor	304

Ț

ȚĂRNĂ Tudor Emil	305
ȚURCAN Ion Grigore	306
ȚURCANU Nicolae Ștefan	307

U

UNGUREANU Evghenii Ion	308
UNGUREANU Oleg Nicolae	309
UNGUREANU Semion Feoctist	310

URÎTU Ion Vladimir	311
URSU Grigore Vasile	312
URSU Victor Teodor	313
URSU Victor Tihon	314
USINEVICI Grigore Gheorghe	315

V

VAREAGHIN Boris Chiril	316
VARTIC Ion Vladimir	317
VELICINSCHI Mihail Constantin	318
VERLAN Alexandru Grigore	319
VERLAN Mihail Trofim	320
VÎLCU Gheorghe Petru	321
VÎRTOSU Grigore Petru	322
VÎZÎI Veaceslav Alexandru	323
VOINA Ion Nicolae	324
VOZIAN Trifan Procopie	325
VRABIE Nicolae Mihai	326

Z

ZAHAROV Vasile Filip	327
ZAIAȚ Nicolae Ion	328
ZARNIȚCHI Vladimir Alexei	329
ZGÎRCEA Vasile Nicolae	330
ZOP Petru Gherasim	331
ZUDIN Sergiu Alexandru	332

**Lucrarea se dedică
și memoriei persoanelor civile,
care și-au pierdut viața
în tragicele evenimente
din timpul războiului de la Nistru**